

ACT - Bantoanon Binuhatan 1993

Binuhatan

KAG MGA BINUHATAN IT MGA APOSTOLES

KAG MGA PAUNANG BISAYA TUNGOR SA

MGA BINUHATAN IT MGA APOSTOLES

Kag Mga Binuhatan it mga Apostoles ay kasugrong it nakasuyat sa Maadong Balita ni Lukas bilang usang masasaligang pagsuyat it pagtuna it Kristyanismo. Si Lukas ay usang doktor ag ingsuyat nida kali para sa ida amigo nak si Teofilo. Ingsuyat nida kali mga 33-40 tuig pagkatapos it kamatayon ni Hesus. (Kali ay ingbibilang nak 63-70 A.D.)

Si Lukas ay kaibahan ni Apostol Pablo sa maramo nidang pagbiyahe. Kali ay maaayaman nak magkaibahan sinra kung sa ida pagsuyat ay ida inggagamit kag bisayang “kami” o “kita.” (Basaha ra sa Bin. 16:10-15; 20:6—21:25; 28:1-15.) Si Lukas ay maaaring buko Hudyo.

Rili sa Mga Binuhatan ay gingsisiling kung pauno ingpalapnag kag Maadong Balita it mga Kristyano nak ingtunaan bilang usang grupo yang it mga lahi it Hudyo. It katong Adlaw it Pentecostes, kag Ispirito Santo nak ingpromisa ni Hesus ay napasa-inra ag nagta-o it gahom sa inra pramas ipalapnag kag Maadong Balita. Si Pablo kag usa nak inggamit it Dios pramas ipalapnag kag Maadong Balita sa mayadong mga lugar, lalong-laloey sa mga buko Hudyo. Maramong tawo kag nagkukontra sa ida, pero maramo ra kag nagtutu-o, ag nagtuna kag mga grupo it mga nagtutu-o sa pagtipon sa inra mga bayay.

Dahil sa gahom it Ispirito Santo, waya it kakayahan nak pigahan kag pagpalapnag it Maadong Balita sa bug-os nak kalibutan. (Muyati kag mapa it mga biyahe ni Pablo sa likor it kaling libro.)

KAG SUYOR IT MGA BINUHATAN

KAG MGA NAGTUTU-O KANG KRISTO SA HERUSALEM

Kag Pagpangamusta ag Promisa ni Hesus Bag-o Sida Magpa-Langit 1:1-11

Kag Pagbuhos it Ispirito Santo sa mga Nagtutu-o sa Herusalem 1:12—5:42

KAG MGA MISYON IT MGA APOSTOLES SA HUDEYA AG SAMARYA

Kag Pagpili it Pitong Kayake Pramas Magbulig sa mga Apostoles 6:1—6:7

Kag Nahanungor kang Esteban 6:7—7:60

Gingpahirapan ni Saulo kag mga Nagtutu-o kang Kristo 8:1-3

Kag Ministeryo ni Felipe 8:4-40

Kag Pagkakilaya ni Saulo kang Kristo 9:1-31

Kag Ministeryo ni Apostol Pedro 9:32—10:48

Kag mga Buko Hudyo sa Cesareya ay Nagtu-o kang Kristo 11:1-17

Kag Unang mga Nagtutu-o kang Kristo sa Antiokya sa Sirya 11:18-30

Kag Pagpahirap ray sa mga Nagtutu-o kang Kristo sa Herusalem 12:1-25

KAG MGA MISYON NI APOSTOL PABLO

Kag Unang Misyon ni Apostol Pablo Kaibahan si Bernabe 13:1—14:28

Kag Paghinuon it mga Pinuno it mga Nagtutu-o sa Herusalem 15:1-35

Kag Pangruhang Misyon ni Apostol Pablo 15:36—18:22

Kag Pangtatlong Misyon ni Apostol Pablo 18:23—21:16

KAG PAGKAPRISO KANG APOSTOL PABLO

Kag Pagkapriso kang Apostol Pablo sa Herusalem 21:17—23:30

Kag Pagkapriso kang Apostol Pablo sa Cesareya 23:31—26:32

Kag Pagbiyahe ni Apostol Pablo pa-Roma 27:1—28:28

Kag Katapusan it Suyat 28:29-31

KAG MGA BINUHATAN

it mga Apostoles

1

KAG PAGPANGAMUSTA AG PROMISA NI HESUS BAG-O SIDA MAGPA-LANGIT

¹ Pinalangga ag Talahurong Teofilo,

Ruto sa ako unang suyat^a ay ging-uma nako sa imo kag mga ginghuman ag gingtudlo ni Hesus, tuna pa sa una ² hastang gingraya Sida it Dios pa-langit, pagkatapos nak Sida ay magta-o it mga panugon sa Ida mga piniling apostoles parayan sa bulig it Ispirito Santo.

³ Pagkatapos it kamatayon ni Hesus, maramong beses nak nagpakita Sida sa inra ag nagpamatuor nak Sida ay talagang buhi. Nagpakita Sida sa inra sa suyor it kwarentang adlaw ag nagbisaya sa inra nahanungor sa paghari it Dios.^b ⁴ Usang adlaw, habang kaibahan pa ninra si Hesus, sinra ay Ida ingtugon nak, “Badaey anay kamo gihalin sa Herusalem. Huyata anay hastang waya pa natutupar kag gingpromisa it Tatay sa Langit, nak Ako nasilingey sa inro. ⁵ Nagbawtismo ngani si Juan sa tubi, pero indiey marugay ay abawtismuhan ra kamo Nako it Ispirito Santo.”^c

Kag Pagraya kang Hesus sa Langit

⁶ It katong nagtiniponey sinra nak kaibahan si Hesus, kag mga apostoles ay nagpangutana sa Ida, “Gino-o, ngasingey baga Nimo apahalinon kag mga taga-Roma sa paggahom sa amo pramas kaming mga Israelinhon kag magahom sa amo?”

⁷ Nagsabat Sida sa inra:

^a1:1 Si Lukas kag nagsuyat it usang Maadong Balita ag Mga Binuhatan. (Basaha sa Luk. 1:1-4.)

^b1:3 o “gingharian it Dios.” Sa Bibliyang Griyego, kung kausa pag nagsiling nak gingharian it Dios kag gustong bisayahon ay kag “paghari it Dios” sa kabuhi it mga tawo, ag kung kausa ra ay kag langit kung hariin kag Dios ay naghahari.

^c1:5 Kali ay natupar sa Bin. 2:3-4.

“Kag Tatay yang sa Langit kag inggwa't karapatan nak magsiling kung sauno kag oras ag panahon nak Ida gingtermino. Buko kinahangyan nak maayaman pa ninro kina.

⁸ Pero kag inro dapat maayaman ay makakabaton kamo it gahom pag mapasa-inro kag Ispirito Santo, ag kamo kag mapamatuor tungor sa Ako, una sa Herusalem, masunor sa bug-os nak Hudeya ag Samarya, ag hastang sa tanang parti it kalibutan.”

⁹ Pagkasiling Nida it kali, habang nagmumuyat sinra, si Hesus ay nagpaibabaw pa-langit ag natabunan Sida it rampog.

¹⁰ Habang sinra ay nagtatanga, gulpi yang sinra nak inggwa't nakita nak ruhang kayake nak nakaputi nak nagtitinrog sa inra tupar. ¹¹ Nagsiling sinra:

“Mga taga-Galileya, asing nagtatanga pa gihapon kamo sa langit? Katong Hesus nak nagpaibabaw ay imaw ra kag mabalik halin sa langit tuyar sa inro nakita.”

KAG PAGBUHOS IT ISPIRITO SANTO SA MGA NAGTUTU-O SA HERUSALEM

Kag Pagpili it Kabaydo ni Judas Bilang Apostol

¹² Pagkatapos, naghaliney kag mga apostoles papagto sa Herusalem halin ruto sa Baguntor it mga Olibo, nak halos usang kilometro^d kag yado halin sa syudad.

¹³ Pag-abot ninra ruto, nagsuyor sinra sa bayay nak inra ingdadayunan ag nagsaka sa usang kwarto sa ibabaw. Kali sinra ay sina Pedro, Juan, Santiago, Andres, Felipe, Tomas, Bartolome, Mateo, si Santiago nak anak ni Alpeo, si Simon nak makabansa, ag si Judas nak anak ni Santiago.

¹⁴ Sinrang tanan ay puat magkaibahan nak nagpipinangamuyo, kaibahan kag ibang mga kabade kaumir si Maria nak nanay ni Hesus, imaw ra kag mga hali nak kayake ni Hesus.

¹⁵ Usang adlaw, habang nagtinipon sa usang lugar kag mga syento beynte nak nagsusunor kang Kristo, si Pedro ay nagtinrog sa inra tunga ag nagsiling:

¹⁶ “Mga tawo, mga hali nako sa Gino-o, kinahangyan nak matupar kag gingsiling it Ispirito Santo nak nakasuyat sa Sagradong Kasuyatan parayan kang Haring David. Kali ay tungor kang Judas nak imaw kag nagtudlo sa mga nagrakop kang Hesus. ¹⁷ Dati,

^d**1:12** Kali “kag ingtutugot yang nak distansya nak puyde ninrang panawon sa Adlaw it Inugpahuway.”

kaumir sida sa amo ag kaibahan sa amo pagministeryo.”

¹⁸ (Tuyar kali kag natabo kang Judas. Kag kabadaran it ida mayaing ginghimo ay inggamit sa pagbakay it usang parsela it duta. Ag ruto sida nagbikti. Nahuyog sida it pasubsob halin sa mataas ag kag ida bituka ay nagbuka ag nagliwas kag mga tripilya.

¹⁹ Nabantog kali sa tanang taga-Herusalem, kada katong parsela it duta ay inra gingtawag nak “Akeldama” sa inra sariling linggwahe, nak kag gustong bisayahon ay “Bukir it Rugo.”)

²⁰ Siling pa ni Pedro:

“Gingsuyat ni David sa libro it Mga Salmo,

‘Kabay pang kag ida lugar ay payaduan it tanan,

ag waya it sin-o man nak mag-istar,’^e

ag ingsuyat ra,

‘Kabay pang kag ida kasablagan ay ita-o yangey sa iba.’^f

²¹⁻²² “Ngani, kinahangyan nak kita ay magpili it kabaydo ni Judas, nak imaw kag mapamatuor tungor sa pagkabanhaw ni Hesus. Kinahangyan ra nak sida ay usa sa mga kaibahan namo sa tanang panahon tong kag Ginoong Hesus ay kaibahan pa namo nak nagpapanglibutan, tuna tong bawtismuhan Sida ni Juan hastang sa adlaw it Ida pagpagto sa langit.”

²³ Kada, nagpili sinra it ruhang kayake ruto. Kag usa ay si Jose Barsabas nak ingtatawag ra nak Justu, ag kag usa ay si Matias. ²⁴ Pagkatapos, nagpangamuyo sinra it tuyar kali, “Gino-o, Ikaw kag nakakasador it suyor it tagipusuon it tanang tawo, kada tudluan sa amo kung si-o rili sa ruha kag Imo pinili ²⁵ nak magsubli sa pagministeryo ag sa pagka-apostol nak ingtalikuran ni Judas, ag nagpagto sa lugar nak dapat nidang pagtuan.” ²⁶ Pagkatapos ay ingpabunot ninra kaling ruha ag kag nakabunot ay si Matias, kada sida kag gingrugang sa onseng apostoles.

^e**1:20a** Sal. 69:25.

^f**1:20b** Sal. 109:8.

2

Kag Pagta-o it Ispirito Santo sa mga Nagsusunor kang Kristo sa Adlaw it Pentecostes

¹ Pag-abot it Adlaw it Pentecostes,⁸ nagtinipon sinrang tanan nak nagsusunor kang Kristo sa usang bayay sa Herusalem. ² Gulpi sinrang nakarungog it hagunghong halin sa langit tuyar sa pag-abot it makusog nak hangin. Ag napuno it kaling hagunghong kag bug-os nak bayay kung hariin sinra giiingkor. ³ Bag-o inggwa sinra it nakita nak pay mga rayab it kayado nak kurting rila, nak nagbuyag-buyag ag nagtungtong sa uyo it bawat usa sa inra. ⁴ Sinrang tanan ay napun-an it Ispirito Santo ag sinra ay nagbisaya it mga linggwahe nak waya ninra dating natun-i, kumporme sa gingpabisaya sa inra it Ispirito Santo.

⁵ Hagto ra sa Herusalem kag maramong mga matutom nak kalahing Hudyo halin sa iba't-ibang nasyon sa kalibutan. ⁶ Pagkarungog ninra sa hagunghong, nagrinagipon kag karuramong tawo. Nagkatingaya sinra dahil narunggan it bawat usa sa inra nak gingbibisaya it mga nagsusunor kang Kristo kag inra mga sariling linggwahe. ⁷ Sa inra rakong pagkatingaya, mansigpangutana sinra:

“Buko baga kaling mga tawo nak nagbibisaya ay puro mga taga-Galileya? ⁸ Asing narurunggan it bawat usa sa ato nak gingbibisaya ninra kag ato mga sariling linggwahe? ⁹ Inggwa rili sa ato it mga Partonhon, Medonhon ag Elamnon,^h ag mga halin sa Mesopotamya, Hudeya ag Capadosya, Ponto ag Asya. ¹⁰ Inggwa ra it mga halin sa Prigiya, Pampilya,ⁱ ag Ehipto, ag mga taga-parti it Libya nak hampig sa Cirene.^j

⁸**2:1** Kag gustong bisayahon it Adlaw it Pentecostes ay Pangsingkwentang Adlaw halin sa pagtuna it pag-ani. Ag kag tig-ani sa Hudeya ay pagkalipas sa Pista it Pagkaluwas it mga lahi it Hudyo sa Ehipto ag Pista it Tinapay nak Waya't Pangpaalsa.

^h**2:9** Kaling mga bansa ay asa bandang subatan it Hudeya ag ngasing ay sakop it Iran.

ⁱ**2:10a** Kaling mga bansa ay asa bandang norte it Hudeya ag ngasing ay sakop it Turkey ag Iraq.

^j**2:10b** Kaling mga bansa ay asa bandang sugbuhan it Hudeya ag ngasing ay sakop it Africa.

Inggwa ra it mga bisita rili nak halin sa Roma.^{k 11} Kag iba ay matuor nak mga lahi it Hudyo ag kag iba ay nagsuyor yang sa ato relihiyon. Kag iba ra ay halin sa Isla it Creta^l ag halin sa Arabya.^m Pero aber tuyar, bawat usa sa ato ay narurungan nak kag ibang tawo ay nagbibisaya it ato sariling linggwahe sa inra pag-istorya tungor sa mga milagro nak inghuman it Dios.”

¹² Sinrang tanan ay natitingaya ag nalilibugan, kada napasiling sinra sa usa'g-usa, “Ni-o kag gustong bisayahon it kali?”

¹³ Pero kag iba sa inra ay ginggugur-an kag mga nagsusunor kang Kristo ag nagsisiling, “Ah, mga yango yang kina!”

Kag Pagpamatuor ni Apostol Pedro sa mga lahi it Hudyo nak si Hesus nak Gador kag Kristo

¹⁴ Pero si Pedro, kaibahan nak nakatinrog it onseng apostoles, ay nagbisaya it makusog sa mga tawo:

“Mga tawo, mga kasimanwang Hudyo ag sa inrong tanan nak rahali ngasing sa Herusalem, inggwa ako it ipaayam sa inro, ag panimati-i ninro kali it maado. ¹⁵ Kaling mga tawo ay buko yango nak tuyar sa inro ging-iisip dahil alas nwebe pa yang it aga, ¹⁶ kundi imaw kali kag katuparan it gingsiling it kato pa ni Propeta Joel nak:”

¹⁷ “Siling it Dios, ‘Sa huling mga adlaw,

Ako iparaya kag Ako Ispirito sa tanang tawo.

Kag inro mga anak nak kayake ag kabade ay mabisaya

it mga mensahe nak Ako ita-o sa inra,

makakakita kag inro mga kabataan it mga pangitaon halin sa Ako,

ag mapananamgo kag inro mga maguyang

it mga langitnong pananamgo.

¹⁸ Matuor, sa mga adlaw nak kato,

iparaya Nako kag Ako Ispirito sa Ako mga suguon

^k**2:10c** It kato kag Roma ay imaw kag Kapitolyo o Centro it inra kalibutan. Kali ay asa bandang sugbuhan pa-norte halin it Hudeya.

^l**2:11a** Kali ay usang isla nak asa bandang sugbuhan it Hudeya.

^m**2:11b** Kaling bansa ay asa bandang subatan it Hudeya sa tabok it disyerto.

nak kayake ag kabade,
ag sinra ay mabisaya it mga mensahe
nak Ako ita-o sa inra.

¹⁹ Ag mapakita Ako it mga katitingayang bagay sa langit,
ag mga tanra rili sa duta,
rugo, kayado, ag maramoy nak aso.

²⁰ Maruyom kag adlaw,
ag mapuya it tuyar sa rugo kag hadag it buyan
bag-o mag-abot kag adlaw it Gino-o,
katong rako ag kapapangidlis nak adlaw
it Ida paghusgar.

²¹ Ag matatabo pa nak aber sin-o kag maayaba
sa Gino-o ay maluluwas.’ ”ⁿ

²² “Mga kasimanwa nakong Israelinhon, panimati-i ninro kali. Si Hesus nak taga-Nazaret ay gingpamatuuran it Dios nak Sida ay Ida ingsugo. Gingpamatuuran Nida kali parayan sa mga milagro ag katitingayang buhat ag tanra nak Ida inghuman sa inro tunga parayan kang Hesus. Ayam nak gador ninro kali dahil hali mismo sa inro kali natabo. ²³ Kaling si Hesus nak ingtraidor kumporme sa kabubut-on ag dating kaayaman it Dios, ay inro gingpalansang sa krus ag ingpamatay sa mga tawo nak waya't pagtahor sa Kasuguan it Dios. ²⁴ Pero Sida ay gingbanhaw it Dios, pagkatapos nak bay-on Sida sa gahom it kamatayon, dahil indi Sida puyding pungan it kamatayon. ²⁵ Siling ni David tungor sa Ida:”

“ ‘Ayam nako nak permi nakong kaibahan kag Gino-o,
perming hali Sida sa ako tupar,
kada indi ako matanrog.

²⁶ Ag dahil dili, nasasadyahan kag ako tagipusuon,
ag ako ay napapakanta sa pagdayaw,
ag aber kag ako yawas ay mamatay,
inggwa gihapon ako it

ⁿ**2:21** Joel 2:28-32.

ing-aasahan nak kabuhi,
²⁷ kumo indi Nimo gipabad-an kag Ako kalag nak
hagto yangey sa ingpapagtuan it mga minatay.^o
Imaw ra, indi Nimo gitugutan nak
kag Imo Balaan nak Suguon ay
mayunot sa yuyubngan.

²⁸ Gingtudlo Nimo sa Ako kag rayan
papagto sa kabuhi,
kada Ako ay masasadyahan dahil Ikaw ay
permi Nakong kaibahan.’ ”^p

²⁹ Nagpadayon pa si Pedro, “Mga Hali nakong Israelinhon, masisiling nako sa inro it waya't pangruha-ruha nak katong ato Lolo nak si David ay namatay ag gingyubong, ag hasta ngasing hali pa kag ida yuyubngan. ³⁰ Kumo sida ay propeta, ayam nida nak nagsumpa sa ida kag Dios nak usa sa ida mga inanak ay ibutang Nida sa trono it ida paghari.

³¹ “Ag dahil naayamaney nida kag ahimuon it Dios, ay iday gingsiling kag nahanungor sa pagkabanhaw it ingpromisang Kristo. Kada ngani si Kristo ay iday gingpauna it siling sa ida mga bisaya nak indi Sida gipabad-an nak hagto yangey sa ingpapagtuan it mga minatay ag indi gitugutan nak kag Ida yawas ay mayunot sa yuyubngan. ³² Kaling si Hesus ay gingbanhaw it Dios, ag kaming tanan ay makakapamatuor rili.

³³ “Sida ay gingtaas sa tu-o it Dios nak Tatay, ag ingtaoy sa Ida kag karapatan nak ita-o kag ingpromisang Ispirito Santo sa Ida mga manugsunor. Kaling inro nakikita ag narurungan sa ngasing ay imawey kina kag katuparan it tanan.

³⁴ “Inggwa pa it ibang ingsiling si David tungor sa usa nak gingtaas sa langit. Ag kali ay buko tungor sa ida sarili dahil waya sida giray-a pa-langit, kundi kali kag ida ingsiling:

^o**2:27** Kali sa bisayang Griyego ay “Hades.” Basaha ra sa Glosaryo kag tungor sa “Hades.”

^p**2:28** Sal. 16:8-11.

“Siling it Gino-o sa ako Gino-o,

‘Ingkor rili sa Ako tu-o,

³⁵ hastang humanon Nako nak tungtungan

it Imo mga siki

kag Imo mga kaaway.’^q

³⁶ “Kada ngani kitang mga Israelinhon ay kinahangyan nak magpatey nak kaling Hesus nak inro gingpalansang sa krus ay imaw nak gador kag ingbutang it Dios nak Gino-o ag Kristo.”

³⁷ Pagkarungog ninra it kali, nakunsensya sinra, kada nagpangutana sinra kang Pedro ag sa ibang mga apostoles, “Mga hali, ni-o kag amo ahumanon?”

³⁸ Nagsabat si Pedro:

“Maghinuysoy kamong tanan ag magpabawtismo kamo sa pangayan ni Hesu-Kristo, pramas kamo ay patawaron sa inro mga sala ag mapapasa-inro kag Ispirito Santo.

³⁹ Dahil kali kag ingpromisa it Dios para sa inro ag sa inro mga anak, ag para sa tanang tawo ruto sa mayado ra, para sa tanan nak atawagon it ato Ginoong Dios nak magpayungot sa Ida.”

⁴⁰ Maramo pa kag gingsiling ni Pedro sa pagpamatuor sa inra, ag ginglaygayan nida sinra sa pagsiling, “Payaduan kag inro sarili sa mayaing inghihimo it mga makasal-anan pramas indi kamo makaibahan pag sinra ay aparusahan.” ⁴¹ Ngani, maramo kag nagtu-o sa ida ingbisaya ag nagpabawtismo. Sa adlaw nak kato kag bilang it mga tawong narugang sa mga nagsusunor kang Kristo ay mga tatlong libo.

⁴² Nagtutom sinra sa pagsunor sa mga gingtudlo it mga apostoles, sa pagpakig-usa sa mga nagsusunor sa Ginoong Hesu-Kristo, sa pagkaon it binika-biká nak tinapay bilang pagrumrom sa kamatayon ni Kristo,^r ag sa pagpangamuyo.

⁴³ Maramo rang katitingayang milagro ag tanra kag ginghuman it mga apostoles, kada nagkainggwa it kahadlok sa Dios kag tanan. ⁴⁴ Kag tanang nagtutu-o kang Kristo ay nagkausa, ag inra ingpipisan kag tanan ninrang ari-arian ag ingpaparti sa tanan

^q2:35 Sal. 110:1.

^r2:42 o “pagbika-biká it tinapay.” Kali kag inra unang tawag sa sagradong paninghapon.

kumporme sa kinahangyan. ⁴⁵ Inabaligya ninra kag inra mga propriyedad ag kagamitan ag ingpapana-o kag binta ruto sa nagkikinahangyan sa inra mga kaibahan.

⁴⁶ Adlaw-adlaw, sinra ay nagtitipon ag nagrurungan sa pagdayaw sa rayaag it Templo. Sinra ay magkaibahan nak nagkakaon it paninghapon ag binika-biká nak tinapay sa inra mga bayay bilang pagrumrom sa kamatayon ni Kristo, nak inggwa't kasadya ag sinseridad sa inra mga tagipusuon. ⁴⁷ Permi sinrang nagdadayaw sa Dios ag namumut-an sinra it mga tawo. Adlaw-adlaw gingrurugang sa inra it Gino-o kag mga naluluwas.

3

Kag Pagpaado nina Apostol Pedro ag Apostol Juan sa Yupog

¹ Usang adlaw, alas tres it hapon nak oras it inugpangamuyo, nagsaka sina Pedro ag Juan sa Templo. ² Inggwa ruto it usang kayaking yupog tuna pa sa ida pagkatawo. Sida ay adlaw-adlaw nak gingraraya ruto sa pasuyuron it Templo nak gingtatawag nak Magandang Pwertahan, pramas magpalimos sa mga nagsusuyor.

³ Ida nakita sina Pedro ag Juan nak pasuyuroney sa Templo, ag sida ay nagpalimos sa inra. ⁴ Gingpakamuyatan anay sida nina Pedro ag Juan, bag-o nagsiling si Pedro, “Muyat yang sa amo.” ⁵ Ag nagmuyat ngani sida sa inra nak sa ida pagkaayam ay alimusan sida.

⁶ Pero nagsiling yang si Pedro, “Waya ako it kwarta, pilak man o buyawan, pero kung ni-o kag dili sa ako, imaw kag ita-o nako sa imo. Sa gahom it pangayan ni Hesu-Kristo nak taga-Nazaret, tinrog ag pumanaw!” ⁷ Ag ingpungan nida sida sa tuong damot ag gingpatinrog.

Sa nak raan nagkainggwa't kusog kag ida mga siki ag kag mga buko-buko. ⁸ Naggulpi sida it yukso ag nagtinrog, bag-o nagpanaw-panaw ag nagrungan sa inra pasuyor sa Templo, nak habang nagpapanaw sida ay napapautbo-utbo pa ag nagdadayaw sa Dios.

⁹ Nakita it tanang tawo ruto nak sida ay nakapanawey ag nagdadayaw sa Dios, ¹⁰ ag nakilaya ninra sida nak sida ay katong yupog nak nagpapalimos sa Magandang Pwertahan sa Templo. Ag sinra ay nagkatingaya nak gador sa natabo sa ida.

Kag Pagwali ni Apostol Pedro Pagkapaado sa Yupog

¹¹ Habang ginghahawiran it kaling yupog sina Pedro ag Juan, nagrinagipon sa inra kag mga tawo ruto sa gingtatawag ninra nak Rayanan ni Haring Solomon, ag pay indi sinra kapati. ¹² Pagkakita ni Pedro sa mga tawo, nagsiling sida sa inra:

“Ako mga Kasimanwang Israelinhon, asing ingkakatingayahan ninro kaling natabo? Ag asing nagpapakamuyat kamo sa amo nak pay бага ing-iisip ninro nak amo sida napapanaw dahil sa amo sariling gahom o dahil sa amo pagiging balaan? ¹³ Kag Dios ni Abraham, Dios ni Isaac, Dios ni Jacob^s ag Dios nak ingdadayaw it iba pa natong mga ginikanan ay imaw kag naghimo it kali. Ag parayan dili kag Ida Suguon nak si Hesus ay nataw-an it balor. Sida kag inro ingta-o sa mga sundalo it Roma, ag gingsikway sa atubangan ni Gobernador Pilato. Mas inggusto ninro nak kag apaliwason ay katong ibang tawo imbes nak si Hesus.

¹⁴ “Sida ngani kag Balaan ag Matarong pero inro gingsikway ag mas ingpalabi pa ninro kag usang mamamatay-tawo. ¹⁵ Ag Sida nak imaw kag Inghahalina it Kabuhi nak Waya't Katapusan ay inro ingmatay pero ingbanhaw it Dios, ag kami kag makakapamatuor it kali. ¹⁶ Si Hesus kag inggwa't gahom. Ag parayan sa pagtu-o namo sa Ida pangayan, ay nag-ado kaling tawo nak inro nakikita ag nakikilaya. Kag pagtu-o kang Hesus kag nagta-o it kaaduhan sa tawong kali nak rahali sa inro atubangan ngasing.

¹⁷ “Ag ngasing ngani, mga hali namo nak mga Israelinhon, ayam nako nak nahimo yang kato ninro ag inro mga pinuno dahil waya ninro nasasaduri nak kato ay sala.

¹⁸ Pero ingsiling it Dios it kato parayan sa tanang Ida mga propeta, nak kag Kristo ay kinahangyan nak magrayan it maramong hirap, ag kali ay Ida ingtupar parayan sa inro inghuman kang Hesus. ¹⁹ Kada ngani maghinuysoy kamo ag talikuran kag inro mga sala agor kali ay mapaya. ²⁰ Himu-a kali ninro agor mapapasa-inro kag mga panahon it kahilwayan nak halin sa presensya it Gino-o, ag agor iparaya ray Nida kag Kristo nak datey Nidang pinili para sa inro. Ag kaling ingpromisang Kristo ay waya't iba kundi si Hesus. ²¹ Kinahangyan nak magpabilin anay Sida sa langit hastang mag-abot kag

^{s3:13} Exo. 3:6. Kag gustong bisayahon it kali ay dahil nagdadayaw sinra sa Dios, aber rugayey sinra nak namatay, buhi gihapon sinra sa langit.

panahon nak abag-uhon kag tanan nak mga butang, kumporme sa ingsilingey it kato pa it Dios parayan sa Ida mga balaan nak propeta. ²² Siling ni Moises:

“ ‘Kag Ginoong Dios kag masugo it usang Propeta para sa inro
halin sa inro lahi tuyar sa Ida pagsugo sa ako.

Dapat ninro Sidang panimation kung ni-o man kag Ida isiling.

²³ Aber si-o nak indi magpanimati sa Propetang kali ay
awagiton it Dios sa listahan it Ida mga katawuhan.’ ”

²⁴ “Ag tanang iba pang mga propeta ra, magtuna kang Samuel hastang sa mga
nagsunor sa ida ay nagbisaya ra it nahanungor rili. ²⁵ Kita kag unang makakabaton it
katuparan it kinang mga promisa it Dios parayan sa mga propetang kina, ag kita ra ay
kaumir sa mga mapanubli it kasugtanan nak ingta-o it Dios sa ato mga ginikanan, tong
gingsiling Nida kang Abraham kali:

“ ‘Parayan sa imo inanak kag tanang katawuhan
sa mga nasyon ay makakabaton it pagpakamaado.’ ”

²⁶ “Tong gingpapali it Dios kag Ida Suguon ay gingparaya anay Nida Kali sa ato agor
kita'y pakamaaduhon, ag kag bawat usa sa ato ay matalikor sa ato mayain nak
ginghuhuman.”

4

Kag Pag-atubang nina Apostol Pedro ag Apostol Juan sa mga Konsehal

¹ Habang nagbibisaya pa sina Pedro ag Juan sa mga tawo, nag-abot kag mga
Saserdote, mga Saduseo, ag kag Kapitan it mga sundalo sa Templo. ² Hangit sinra riling
ruhang apostoles dahil ingtutudluan ninra kag mga tawo nak nabanhaw si Hesus ag
imaw kali kag nagpapamatuor nak mababanhaw ra kag mga minatay. ³ Kada gingrakop
ninra kaling ruha ag ingpriso anay hastang pagkaaga dahil haponey kato. ⁴ Pero aber
tuyar kag natabo, maramo gihapon kag mga nakarungog it inra pagwali ag nagtu-o
kang Hesus. Ag kag bilang it mga nagtu-o nak mga kayake ay nakaabotey sa mga
limang libo.

⁵ Pagkaaga, nagtipon sa Herusalem kag mga pinuno it mga Hudyo, mga Punong

Saserdote ag mga Manunudlo it Kasuguan.^{t 6} Ruto ra kag Pinaka-mataas nak Saserdote nak si Anas, kaibahan sina Caipas, Juan ag Alejandro, ag kag iba pang myembro it ida pamilya.⁷ Gingpatinrog ninra sina Pedro sa inra atubangan ag ingpangutana, “Itahapon, tong ingpaado ninro kaling tawo, kanin-ong gahom ag kanin-ong pangayan kag inro inggamit?”

⁸ Si Pedro nak puno it gahom it Ispirito Santo ay nagsabat:

“Mga Pinuno it ato banwa ag mga Pinuno it Sinagoga,⁹ kung ging-uusisa ninro kami ngasing tungor sa maadong natabo diling yupog ag kung pauno sida nag-ado,¹⁰ ay amo gingpapasador sa inrong tanan ag sa tanang mga Israelinhon, nak sida ay nag-ado parayan sa gahom it pangayan ni Hesu-Kristo nak taga-Nazaret, nak inro ingpalansang sa krus ag ingbanhaw it Dios. Parayan ngani sa Ida kaling tawo ay nag-ado ag ngasing ay nakakatinrogey dili sa inro atubangan.¹¹ Si Hesus kag ingpapatungran sa Sagradong Kasuyatan nak,

“ ‘Kag batong ingsikway it mga nagtutugrok it bayay
ay imaw it naging pinaka-importante
bilang pangpatibay dili.’^u

¹² “Wayat ibang makakaluwas sa tawo kundi si Hesu-Kristo yang, dahil wayat ibang pangayan sa irayom it langit nak gingta-o sa mga tawo agor kita ay makaagom it kaluwasan.”

¹³ Pagkakita ninra nak masupog sina Pedro ag Juan nak mag-atubang sa inra, ag kapin pa ay namumuyatan ninra nak kaling mga tawo ay mga mababang tawo yang nak wayat mataas nak inarayan, natingaya sinra. Ag inra nakilaya nak sinra ay kaumir sa mga dating kaibahan ni Hesus.¹⁴ Ag dahil nakita ra ninra katong dating yupog nak ingpaado nak nagtitinrog sa inra tupar, ay wayaey sinra it mabisayang kuntra sa inra.

¹⁵ Kada ingpaliwas anay ninra sina Pedro sa inra ingtitipunan, bag-o sinra nag-inistoryahan.¹⁶ Siling ninra:

“Ni-o kag ato ahimuon sa mga tawong kali? Kaling pambihirang milagro nak inra ginghuman ay naayamaney it tanang mga tawo rili sa Herusalem, ag kali ay indi nato

^t4:5 o “Eskriba” nak halin sa bisayang Inglis nak “Scribe.”

^u4:11 Sal. 118:22.

maitago. ¹⁷ Pero pramas indiey mapakabantog kaling tungor kang Hesus, ay ato yangey sinra abawalan nak magbisaya pa aber kanin-o tungor sa pangayan it katong Hesus.”

¹⁸ Ngani, gingtawag ray ninra sina Pedro ag ingbawalan nak indiey nak gador magbisaya o magtudlo it tungor sa pangayan ni Hesus.

¹⁹ Pero nagsabat sina Pedro ag Juan, “Kamo kag maghusgar kung tama sa pagmuyat it Dios nak magsunor kami sa inro imbes nak sa Dios, ²⁰ dahil indi nak gador namo mapigahan nak ibisaya kag amo nakita ag narunggan.”

²¹ Kada, ingpakapahog pang gador sinra it mga pinuno bag-o gingbuhian. Gusto tan-a ninra nak maparusahan kaling ruha, pero buko ninra ayam kung pauno dahil kag mga tawo ay nagdadayaw sa Dios dahil sa natabo ruto sa yupog. ²² Ngani, kaling tawo nak napaado parayan diling milagro ay subrang kwarenta anyosey.

Kag Pagpangamuyo Agor Indi Mahadlok nak Magpadayon sa Pagwali

²³ Tong ingbuhianey sina Pedro ag Juan, nagdiretso sinra ruto sa inra mga kaibahan ag ging-uma kung ni-o kag siling sa inra it mga Punong Saserdote ag iba pang mga pinuno it mga Hudyo. ²⁴ Pagkarungog ninra it kali, nagkausa sinra sa pagpangamuyo sa Dios:

“Ginoong Makagagahom sa tanan, Ikaw kag nagtuga it langit, duta ag ragat, ag tanang rahina. ²⁵ Parayan sa Ispirito Santo, Ikaw kag Dios nak nagbisaya parayan sa amo Lolo David, nak Imo ulipon nak:

“ ‘Asing kag ibang mga nasyon ay pay nagmamaliya,
ag asing kag mga tawo'y nagpaplano
it mga bagay nak waya't puyos?

²⁶ Kag mga hari sa kalibutan ay naghahanra sa paglaban,
ag kag mga pinuno ay nagkausa nak
maglaban sa GINOONG Dios
ag sa Ida ingpromisang Kristo.’ ”^v

²⁷ “Natupar ngani kali dili sa amo syudad, dahil si Haring Herodes Antipas ag si Gobernador Poncio Pilato ay parehong nagpakig-usa sa mga taga-ibang nasyon ag sa mga Israelinhon nak labanan kag Imo Balaang Suguon nak si Hesus, nak imaw Nimo't

^v4:26 Sal. 2:1-2

Pinili. ²⁸ Parayan diling inra inghuman, natupar kag Imo plano it kato pa kumporme sa Imo gahom ag kabubut-on. ²⁹ Ag ngasing ngani Gino-o, muyati kaling inra pangpahog sa amo. Kabay pang buligan Nimo kami nak Imo mga ulipon nak magpadayon nak waya't kahadlok sa pagbantala it Imo mga bisaya. ³⁰ Pakitaan kag Imo gahom agor magpaado sa mga di sakit ag maghimo Ka it mga katitingayang milagro ag tanra parayan sa pangayan it imo Balaang Suguon nak si Hesus.”

³¹ Pagkatapos ninrang magpangamuyo, kag bayay nak inra gingtitipunan ay naghudong, ag sinrang tanan ay napuno it gahom it Ispirito Santo ag waya sinra it kahadlok nak ibisaya kag mga bisaya it Dios.

Kag Pagbinulig-buligan it mga Maghali sa Gino-o

³² Ngasing, kag mga nagtutu-o kang Kristo ay nagkausa sa isip ag kabubut-on, ag waya sa inra it nagsiling nak kag ida ari-arian ay ida yang, kundi inra ingpipisan kag tanan ag ingpaparti kumporme sa kinahangyan it bawat usa. ³³ Kag mga apostoles ay inggwa it rakong gahom halin sa Dios nak magpamatuor sa pagkabanhaw it Ginoong Hesus, ag kag rakong pagpakamaado ay napasa-inrang tanan. ³⁴ Waya't aber usa sa inra nak nawawar-an, dahil kag bawat usa nak inggwa't duta ag bayay ay hanra nak magbaligya it kali. Ag kag binta ³⁵ ay inra ing-imbyar sa mga apostoles, bag-o kali ay inapana-o sa inra mga kaibahan nak inggwa't kinahangyan.

³⁶ Inggwa sa inra it usang kalahing Hudyo nak halin sa Isla it Cipre. Sida ay halin sa lahi ni Levi ag kag ida ngayan ay Jose. Ingtatawag ra sida it mga apostoles nak Bernabe nak kag gustong bisayahon ay “Manugpakusog.” ³⁷ Usa sida sa nagbaligya it usang parsela it ida bukir ag ing-imbyar kag binta sa mga apostoles.

5

Kag Pagbinakak nina Ananias ag Sapira

¹ Pero inggwa sa inra it mag-asawa nak kag pangayan it kayake ay Ananias ag kag ida asawa ay si Sapira, nak nagbaligya ra it usang parsela it inra duta. ² Pagkabaligya ninra it kina, ay gingbuhinan anay ni Ananias kag inra nabaton nak kabadaran, ag kali ay ayam ra it ida asawa. Pagkatapos kag nabilin ay ida ing-imbyar sa mga apostoles ag sida ay nagsiling nak imaw yang kato kag tanang kabadaran it inra duta.

³ Nagpangutana si Pedro sa ida, “Ananias, asing nagparaog-raog ikaw kang Satanas nak magbinakak sa Ispirito Santo tong ingbuhinan nimo kag kabadaran it inro duta?

⁴ Buko бага, bag-o nimo nabaligya kato, ay imo ra talaga kato? Ag pagkatapos nak nabaligyaey nimo kato, ay imo pa gihapon katong kabadaran? Ag sa imo ra kato kung imo ita-o o indi? Ay asing imo pa naisipan nak himuon kali? Buko ikaw sa tawo gibinakak kundi sa Dios.”

⁵ Pagkarungog ni Ananias it kaling ingbisaya ni Pedro sa ida, natumba sida ag namatay. Ag kag tanan nak nakarungog it tungor rili ay nakabatyang it rakong kahadlok. ⁶ Masunor, nagtinrog kag ibang mga binata ruto ag ingpuros ninra kag minatay, bag-o binadawan kali paliwas ag gingyubong.

⁷ Pagkalipas it mga tatlong oras, nag-abot kag asawa ni Ananias nak waya pa nakakasador kung ni-o kag natabo. ⁸ Sa nak raan, ingpangutana sida ni Pedro, “Umaan sa ako kung imaw yang talaga kali kag inro nabatong kabadaran it inro duta?”

Ag nagsabat sida, “Oho, imaw yang talaga kina.”

⁹ Kada, nagsiling sa ida si Pedro, “Asing nagkausa kamo nak purbahan kag Ispirito it Gino-o? Hay, hinaey katong mga nagyubong sa imo asawa, ag ikaw ray kag inra isunor.”

¹⁰ Sa nak raan, natumba sida sa atubangan ni Pedro ag namatay ra. Pagbalik it katong mga binata, nakita ninra nak sida ray kag namatay, kada sida ay ingbadawan ray ninra paliwas, ag gingyubong sa tupar it ida asawa. ¹¹ Ag abang rako kag kahadlok nak nabatyagan it tanang nagtutu-o ag it tanang nakarungog it kaling mga natabo.

Kag mga Milagro nak Inghimo Parayan sa mga Apostoles

¹² Sa mga adlaw nak kato, maramong katitingayang milagro ag tanra kag nahimo sa mga tawo parayan sa mga apostoles, ag sinrang tanan nak mga nagsusunor kang Kristo ay perming nagtitinipon ruto sa Rayanan ni Solomon sa Templo. ¹³ Ag para ruto sa mga waya nagtutu-o, aber gingtatahor ninra kag mga nagtutu-o ay waya sinra gisasabo-sabo nak mag-iba sa inra grupo, dahil sa natabo kang Ananias ag sa ida asawa.

¹⁴ Pero aber tuyar kag natabo, lalong nagramo kag mga kayake ag kabade nak narugang sa mga nagtutu-o sa Gino-o. ¹⁵ Ag dahil sa mga milagro nak inghimo it mga apostoles, maramong tawo nak inggwa't sakit kag ingpangraya it mga tawo sa habig it

rayan ag gingpangpahigra sa mga katri o sa mga banig, agor sa pagrayan ni Pedro, aber kag iba sa inra ay masinrunan yang it ida anino ay maadoy. ¹⁶ Pati ra kag mga tawo halin sa mga banwang nakapalibot sa Herusalem ay nagraya it mga masakit ag mga nasasaniban it mayaot, ag sinrang tanan ay napaado.

Kag Pagpahirap it mga Punong Saserdote sa mga Apostoles

¹⁷ Dahil diling natatabo, kag Pinaka-mataas nak Saserdote ag kag tanang kaibahan nida sa sekta nak Saduseo ay nag-iknat ra, dahil sinra ay nahili sa ginghimo it mga apostoles. ¹⁸ Kada gingpangparakop ninra kag mga apostoles ag ingpapriso. ¹⁹ Ugaling pagkagab-i, kag mga pwertahan it prisuhan ay gingbuksan it anghel it Gino-o ag kag mga apostoles ay ida ingnunot paliwas, ag sinra ay ida gingsugo, ²⁰ “Pagto kamo sa Templo ag ipahadag sa mga tawo kaling tanan tungor riling Bag-ong Kabuhi.”

²¹ Kada, katong nagpapanghudag-hudagey, ingtuman ninra kag ingsiling it katong anghel ag sinra ay nagsuyor sa Templo ag nagtudlo sa mga tawo.

Ag marugay-rugay, nag-abot kag Pinaka-mataas nak Saserdote ag ida mga kaibahan sa inra tilipunan. Ida gingpatipon kag mga Konsehal^w ag tanang mga pinuno it mga Hudyo ag gingpatawag ra nida kag mga apostoles sa prisuhan. ²² Pero pag-abot ruto it katong mga ingsugo, natingaya sinra dahil wayaey ruto kag mga apostoles, kada nagbalik sinra ag nag-uma, ²³ “Nakita namo nak nakatrangka it maado kag prisuhan ag nakatinrog ra kag mga bantay sa pwertahan. Pero tong ingbuksan namo kato wayaey it tawo sa suyor.” ²⁴ Tong marunggan kali it Kapitan it mga sundalo sa Templo ag mga Punong Saserdote nagkatingaya sinra, ag dahil dili sinra ay nalibog kung ni-o ray ara kag matatabo.

²⁵ Waya narugay, inggwa ray it nag-abot ag nag-uma sa inra, “Katong mga kayake nak gingpriso ninro ay hagto ngasing sa Templo ag nagtutudlo sa mga tawo.” ²⁶ Kada katong Kapitan, kanunot kag ida mga sundalo, ay nagpagto sa Templo ag ingnunot kag mga apostoles papagto sa tilipunan it Konseho.^x Pero sinra ay waya gihaprusa ninra, dahil nahadlok sinra sabaling bungguon it mga tawo.

²⁷ Tong ingpasuyorey ninra kag mga apostoles ag gingpaatubang sinra sa Konseho,

^w5:21 o “Sanhedrin.” Basaha ra sa Glosaryo kag tungor sa “Kunseho.”

^x5:26 o “Sanhedrin.”

sinra ay ingbisar-an it Pinaka-mataas nak Saserdote, sa pagsiling nak, ²⁸ “Di baga ingbawalaney kamo namo nak magtudlo sa pangayan it kinang Hesus? Pero asing ginghuman gihapon ninro? Nagsigi gihapon kamo it pagtudlo sa bug-os nak Herusalem dahil sa inro kagustuhan nak ita-o sa amo kag tanang kabasuyan sa pagkamatay Nida.”

²⁹ Pero nagsabat si Pedro ag kag iba pang mga apostoles, “Kag Dios yang kag dapat namong sunron kisa sa tawo. ³⁰ Kag Dios it ato mga ginikanan ay imaw kag nagbanhaw kang Hesus nak inro gingpamatay parayan sa paglansang sa krus. ³¹ Sida ay gingtaas it Dios sa Ida tu-o ag ingbutang nak Pinaka-pinuno ag Manluluwas. Kali ay agor mataw-an kag mga Israelinhon it lugar nak maghinuysoy ag makabaton it kapatawaran it inra mga sala. ³² Ag kami kag nagpapamatuor tungor riling mga butang, ag imaw ra kag Ispirito Santo nak ingta-o it Dios sa mga nagsusunor sa Ida.”

³³ It katong marunggan kali it mga Konsehal, sinra ay napakahangit ag gusto ninrang matyon kag mga apostoles. ³⁴ Pero inggwa't usang Konsehal ruto nak Pariseo, kag ngayan ay si Gamaliel. Sida ay usang maayong Manunudlo it Kasuguan, ag gingtatahor it tanang mga tawo. Sida ay nagtinrog ag nagsugo nak iliwas anay kag mga apostoles.

³⁵ Bag-o nagsiling sida sa ida mga kaibahan nak Konsehal:

“Mga Kasimanwa nakong mga Israelinhon, isipa anay ninro it maado kag inro ahimuon sa mga tawong kali. ³⁶ Kung inro natatanraan, katong pilang panahong nagligar ay inggwa't nabantog nak usang pay susin-o nak rebelde nak kag ngayan ay si Teudas. Ag maramong tawo, mga ap-at nak gatos, kag nagsunor sa ida. Ugaling gingmatay sida ag nagkawagit-wagit kag tanang nagsusunor sa ida ag waya sa inra it nabilin.

³⁷ “Sumunor ay nagyuaw ray si Judas nak taga-Galileya it katong panahon it pagpalista it mga tawo, ag maramo rang mga tawo kag ida naraya nak magsunor sa ida. Namatay ra sida ag nagkawagit-wagit ra kag tanang nagsunor sa ida.

³⁸ “Kada kag ako masisiling sa inro tungor riling problema ngasing sa mga tawong kali ay aya sinra gipasinglabute! Pabad-i yang sinra! Dahil kung kaling inra ging-iisip ag inghuhuman ay halin sa tawo yang, waya ra gihapon sinra it mapapakamos dili. ³⁹ Pero kung kali ay halin sa Dios, sinra ay indi ninro mapirdi. Ag maliwas pang kamo ay naglalaban sa Dios!” Gingsunor ngani it Konseho kag laygay ni Gamaliel.

⁴⁰ Pagkapasuyor liwat ninra sa mga apostoles, pinabalbal ninra sina Pedro bag-o

ingbawalan ray nak magbisaya sa pangayan ni Hesus. Pagkatapos sinra'y binuhianey.

⁴¹ Naghalin sinra sa atubangan it Konseho nak nasasadyahan, dahil gingbilang sinra it Dios nak angay nak mag-agom it kahud-anan alang-alang sa pangayan ni Hesus. ⁴² Ag adlaw-adlaw ruto sa Templo ag aber sa inra mga bayay, waya sinra gitutungon it pagtudlo ag pagwali tungor kang Hesus nak imaw kag ingpromisang Kristo.

6

KAG PAGPILI IT PITONG KAYAKE PRAMAS MAGBULIG SA MGA APOSTOLES

¹ It katong panahong kato, nagraramo kag mga nagsusunor kang Hesus. Ag inggwa't mga lahi it Hudyo nak mga tubong Gresya nak nagnginginyob laban sa mga tubong Hudeya, dahil kag inra mga balo ay napapabad-an sa pang-adlaw-adlaw nak pagta-o it inra mga kinahangyan.

² Kada gingtipon it doseng apostoles kag mga manugsunor ni Hesus ag nagsiling sa inra, “Buko tama nak pabad-an namo kag pagwali it mga bisaya it Dios pramas yang intyendihon kag pagta-o it pagkaon o bulig sa ato mga kaibahan. ³ Ngani, mga hali namo, magpili kamo sa mga kaibahan ninro it pitong kayake nak maado kag pagkakilaya it mga tawo, puno it gahom it Ispirito Santo ag maayam, agor sinra kag amo ibutang sa responsibilidad nak kali, ⁴ pramas kag amo bug-os nak panahon ay amo ita-o sa pagpangamuyo ag sa pagwali it mga bisaya it Dios.”

⁵ Ag kaling inra plano ay namut-an it tanan, kada gingpili ninra si Esteban nak usang kayake nak inggwa it rakong pagtu-o ag puno it gahom it Ispirito Santo. Imaw ra, gingpili ninra sina Felipe, Procoro, Nicanor, Timon, Pamenas ag si Nicolas nak usang Griyego nak taga-Antiokya sa Sirya. Sida ay dating naraya sa relihiyon it mga lahi it Hudyo. ⁶ Gingpaatubang sinra sa mga apostoles ag sinra'y gingpangamuyuan ninra habang ingpapatungan it inra mga damot.

⁷ Padayon nak nabantog kag mga bisaya it Dios ag nagpakaramo kag mga manugsunor ni Hesus sa Herusalem, ag maramong mga Saserdote it mga lahi it Hudyo kag nagtu-o ag nagsunor sa Ida.

KAG NAHANUNGOR KANG ESTEBAN

Kag Pagrakop kang Esteban

⁸ Si Esteban nak usang tawong abang ado ag puno it gahom it Dios ay naghuman it mga katitingayang milagro ag tanra sa atubangan it mga tawo. ⁹ Pero inggwa it mga lahi it Hudyo nak myembro it usang sinagoga^y nak gingtatawag nak Sinagoga it mga Nalibreng mga Ulipon, nak naglaban it suay-suayan kang Esteban. Kali sinra ay mga taga-Cirene sa Libya, taga-Alejandria sa Ehipto,^z ag kag iba ay halin sa mga probinsya it Cilisya ag Asya.^a ¹⁰ Pero indi ninra maraog kag ida kaayam ag gahom it Ispirito it Dios nak asa ida.

¹¹ Kada, patago ninrang gingsusugsog kag pilang mga kayake nak magsiling, “Narunggan namo nak ida gingpapasipalahan si Moises ag kag Dios.”

¹² Ag dahil dili nahangit kang Esteban kag mga tawo, mga pinuno it mga Hudyo, ag mga Manunudlo it Kasuguan, kada pinagtuan ninra sida ag ingrakop bag-o gingraya sa atubangan it Konseho.

¹³ Nagbaoy sinra it mga testigo ag ingtudluan nak magbinakak sa inra pagtestigo laban sa ida. Kag inra siling ay, “Kaling tawo ay waya puat it bisaya laban sa ato sagradong Templo ag laban sa Kasuguan ni Moises. ¹⁴ Narunggan namo sida nak nagsiling nak kaling Templo ay agubaon it kaling si Hesus nak taga-Nazaret, ag abayduhan Nida kag mga sulunranon nak namat-aney nato halin pa kang Moises.”

¹⁵ Pero habang inra gingpapakamuyatan si Esteban nak asa atubangan it Konseho, nakita ninra nak kag ida uda ay nagsiga nak pay tuyar sa uda it usang anghel.

^y**6:9a** Kaling lugar ay puyding maging tilipunan ninra, o dayawan, o korte, o eskwelahan.

^z**6:9b** Kag Alejandria ay usang importanting syudad nak pwerto it Ehipto.

^a**6:9c** Kaling Asya ay usang probinsya nak nasasakop ngasing it Turkey.

7

Kag Pagdipensa ni Esteban Tungor sa Ida Sarili sa Atubangan it Konseho

¹ Nagpangutana kag Pinaka-mataas nak Saserdote kang Esteban, “Matuor baga katong tanan nak inra gingsiling?”

² Nagsabat si Esteban:

“Mga Kahalihan nako nak mga Israelinhon ag mga Talahurong mga Pinuno, runggi ninro ako. Kag Dios nak Makagagahom ay nagpakita sa ato Katatay-tatayan nak si Abraham it katong hagto pa sida sa Mesopotamya, bag-o pa sida nag-istar sa banwa it Haran sa Padan-aram. ³ Nagsiling kag Dios sa ida:

“ ‘Halin dili sa imo sariling banwa ag bada-e kag imo kahalihan,
ag magpagto sa lugar nak Ako itudlo sa imo.’ ”

⁴ “Kada, naghalin ngani si Abraham sa lugar it Caldeya sa Mesopotamya ag nagsaydo ruto sa Haran. Pagkamatay it ida Tatay, sida’y ingpasaydo it Dios rili kung hariin kita nag-iistar ngasing. ⁵ It kato waya pa sida nataw-e it Dios it panublion nak aber usang komkom yang nak raga, ugaling gingpromisa sa ida nak kaling duta ay mapapasa-ida ag sa ida mga inanak, aber inapromisa kali sa ida it kato ay waya pa sida it anak. ⁶ Ag tuyar kali kag siling it Dios sa ida,

“ ‘Kag imo mga inanak ay magiging mga estranghero
sa lugar nak buko inra.

Ruto sinra aulipunon ag aihigon
sa suyor it ap-at nak gatos nak tuig.

⁷ Pero aparusahan Nako katong nasyon
nak nag-uulipon sa inra,
ag pagkatapos sinra ay mahalin ruto
ag madayaw sa Ako sa lugar nak kali.’ ”

⁸ “Ag gingta-o it Dios kang Abraham kag tanra it Ida kasugtanan nak imaw kag pagtuli. Kada ngani tong maging anak ni Abraham si Isaac, ingtuli kali nida pag-abot it pangwayong adlaw. Naging anak ni Isaac si Jacob, ag si Jacob ay imaw kag naging tatay it doseng Inghalanan it ato lahi.

⁹ “Usa sa inra ay si Jose, ugaling nahili kang Jose kag iba pa nidang mga hali nak ato

ra mga Luluhon. Kada sida ay inra gingbaligya sa Ehipto bilang ulipon. Pero kag Dios ay ida kaibahan ¹⁰ ag Imaw it nagtabang sa ida sa tanang ida kahirapan. Gingpaburan sida it Dios nak mamut-an ni Paraon nak hari it Ehipto, ag ingtaw-an ra sida it kaayam, kada ingbutang sida ni Paraon bilang gobernador it ida tanang lugar ag sinakupan sa Ehipto.

¹¹ “Tong huli, nagkainggwa it tigkagutom ag masyarong kahirapan sa bug-os nak lugar it Ehipto ag Canaan, kada kag ato mga Luluhon ay waya't nabay-an it pagkaon.

¹² Pagkarungog ni Jacob nak inggwa pa it uyas sa Ehipto, gingsugo nida kag ato mga Luluhon nak magpagto, ag imaw kato kag inra primerong pagpagto ruto. ¹³ Sa pangruha ninrang pagpagto, nagpakilaya si Jose sa ida mga hali, ag nakilaya ra sinra ni Paraon.

¹⁴ “Gingpasapoy ni Jose kag ida tatay nak si Jacob ag tanang ida kahalihan, ag sinrang tanan ay sitentay singko (75). ¹⁵ Sinrang tanan, kaibahan si Jacob ay nagpagto sa Ehipto, ag ruto sida namatay, pati kag iba pa nato nak mga Luluhon. ¹⁶ Pero kag inra mga suká ay ingbalik dili sa Siquem, ag gingyubong sa yuyubngan nak ingbakay it mga inanak ni Abraham sa mga anak ni Hamor nak taga-Siquem, nak kag balor ay pilang bilog nak pilak.

¹⁷ “Tong mayungotey kag panahon it pagtupar it Dios sa Ida promisa kang Abraham nak ibalik sinra rili, nagpakaramo kag mga Israelinhon sa Ehipto. ¹⁸ Ag nagpadayon pa kag inra pagramo hastang sa maghari sa Ehipto kag Paraon nak waya nakakakilaya kang Jose. ¹⁹ Kag Paraon nak kali ay inggwa it pagkatuso sa ida pagtratar sa ato mga hali, ag gingmamandahan nida kag ato ginikanaan nak ipilak kag inra mga bag-ong puslot nak mga anak agor mapangmatay kali pramas indiey sinra magramo pa.

²⁰ “It kag panahong kato, ging-anak si Moises ag namut-an sida it Dios. Tatlong buyan sidang ging-alagaan anay sa bayay it ida tatay. ²¹ Masunor, sida ay ingbutang sa liwas kung hariin sida ay nakita it anak nak rayaga ni Paraon. Ag sida ay ing-ako ag ingparako it kaling rayaga nak pay ida sariling anak. ²² Gingtudluan sida it tanang kaayaman it mga Ehiptohanon, ag sida ay naging maayo sa ida pagbisaya, naging matigson ag maabtik.

²³ “Tong si Moises ay kwarenta (40) anyosey, nabatyagan nida nak gusto nidang pasyaran kag ida mga kahalihang mga Israelinhon. ²⁴ Ruto ay nakita nida kag usang

Israelinhon nak ingpipintasan it usang Ehiptohanon ag ida ging-apinan katong Israelinhon, ag ingmatay bilang pagbayos.²⁵ Kabi nida ay naintyendiha it ida mga kahalihang mga Israelinhon nak gingtataw-an sinra it Dios it kaluwasan parayan sa ida. Pero waya yaki ninra naintyendihe.

²⁶ “Pagkaaga, nagpagto ray sida sa inra ag inggwa sida it nakita nak ruhang Israelinhon nak nag-aaway ag sinra ay ida ingsaway ag apabugnuhon tan-a. Siling nida, ‘Mga amigo, kamo ay maghali. Asing kamo ay nag-aaway?’

²⁷ “Pero sida ay ingtuyor it katong tawo nak inggwa it sala ruto sa ida kasimanwa. Siling it kali, ‘Sin-o kag nagbutang sa imo para maging pinuno namo ag maging manughusgar sa amo?’²⁸ Amasyon бага ako nimo, tuyar sa imo ginghuman it tahapon ruto sa Ehiptohanon?’²⁹ Pagkarungog ni Moises sa sabat it kaling Israelinhon, sida ay nagtakas ag nag-istar ruto sa lugar it Midian. Ruto sida nagkaasawa ag nagkainggwa't ruhang anak nak kayake.

³⁰ “Pagkalipas it kwarentang tuig, nagpakita kang Moises kag usang anghel ruto sa usang nagrarayab-rayab nak mababang kahoy, sa disyerto mayungot sa Baguntor it Sinay.³¹ Pagkakita dili ni Moises, sida ay natingaya, kada ida kali gingpayungutan agor muyatan it maado. Habang nagpapayungot sida, narunggan nida kag boses it Gino-o nak nagsiling,³² ‘Ako kag Dios nak ingdadayaw it imo mga ginikanan, Dios ni Abraham, Dios ni Isaac ag Dios ni Jacob.’^b Nagpanguyog si Moises sa kahadlok, kada ida tinakyuban kag ida uda it ida damot.

³³ “Gingsiling sa ida it Gino-o, ‘Hukasa kag imo sandalyas, dahil kaling lugar nak imo gingtitinrugan ay balaan.³⁴ Nakitang gador Nako kag pag-ihig sa Ako banwa ruto sa Ehipto, ag narunggan Nako kag inra pag-aguyo, kada nagpali Ako agor sinra'y luwason. Kada ngasing maley, asuguon ka Nako nak magbalik sa Ehipto.’ ”

³⁵ Nagpadayon si Esteban sa ida pagbisaya, “Kaling Moises nak inra gingsikway tong sinra'y nagsiling nak, ‘Sin-o kag nagbutang sa imo para maging pinuno ag manughusgar namo?’ ay imaw it ingsugo it Dios nak maging pinuno ag manugtubos parayan sa anghel nak nagpakita sa ida rutong mababang puno't kahoy.

³⁶ “Sida kag nagpamuno sa inra halin sa pagkaulipon sa Ehipto, pagkatapos nak

^b7:32 Exo. 3:6.

maghuman sida it mga katitingayang milagro ag tanra ruto sa Ehipto, sa Mapuyang Ragat, ag hasta ruto sa disyerto, sa suyor it kwarentang (40) tuig.

³⁷ “Ay imaw gihapon kaling Moises nak nagsisiling sa ato mga hali nak Israelinhon, ‘Kag Dios kag mataas sa usang propeta para sa inro halin sa inro lahi, tuyar sa Ida pagtaas sa ako.’ ³⁸ Ag imaw gihapon sida kag kaibhanan ninra it katong nagtitipon sinra sa pagdayaw sa Dios ruto sa mayangkag nak kabukiran, it katong nagbisaya kag anghel sa ida ag sa ato mga ginikanan sa Baguntor it Sinay. Imaw ra kato kag oras tong ida ingbaton kag mga bisaya halin sa Dios nak nagtata-o it kabuhi, agor sida ray kag mata-o sa ato.

³⁹ “Pero waya gihapon sida gisunra it ato mga ginikanan. Sida ay inra gingsikway, ag sa inra mga tagipusuon ay gusto ninra nak magbalik sa Ehipto.

⁴⁰ “Kada siling ninra kang Aaron, ‘Himu-e kami it mga dios nak imaw kag mapanguna sa amo, dahil waya nato nasaduri kung naunoy katong Moises nak nagpanguna sa ato paliwas sa Ehipto.’ ⁴¹ Kada naghuman matuor sinra it ribultong baka, ag nagpadaga para ruto, ag sinra ay nagkinasadya dahil rutong ribulto nak ginghuman it inra mga damot.

⁴² “Dahil ruto, ingtalikuran sinra it Dios ag pinabad-an nak magdayaw sa mga bituon sa langit, kada ngani ingsuyat sa libro it mga propeta:

“ ‘Lahi ni Israel, Ako baga kag inro inghalaran
ag ingpadagaan it mga hadop ruto sa disyerto
sa suyor it kwarentang (40) tuig?

⁴³ Buko Ako! Dahil kag inro raya ay kag tolda it
dios-diosan nak si Moloc,
ag kag ribulto it bituong dios-diosan nak si Renpan.
Ginghuman ninro sinra agor inro adayawon,
kada Ako ibuot nak kamo ay mabihag
ag aray-on paliwas sa Herusalem
papagto sa unhan pa it
mayadong syudad it Babilonya.’ ”^c

^c7:43 Amos 5:25-27.

⁴⁴ Nagpadayon si Esteban sa ida pagbisaya, “Kag ato mga ginikanan ay naghuman ra it tolda nak nagpapamatuor sa presensya it Dios sa tunga ninra ruto sa disyerto. Kato ay kumporme sa gingsugo it Dios ag plano nak gingpakita sa ida. ⁴⁵ Kato ay gingraya it ato mga ginikanan sa pagpanguna ni Josue, tong inra nasakop kag mga nasyon nak dating ruto, nak ingpapirdi sa inra it Dios. Katong tolda ay hagto sa inra hastang sa panahon ni Haring David. ⁴⁶ Si David ay namut-an it Dios, ag sida kag nagpamuhon sa Dios nak mapatugrok it magandang istaran para sa Dios nak Dios ra it inra Lolo Jacob. ⁴⁷ Pero buko si David kag nagpatugrok it kina kundi kag ida anak nak si Solomon.

⁴⁸ “Ugaling kag Pinaka-mataas nak Dios ay waya giiistar sa mga bayay nak ginghuman it tawo. Siling ngani it propeta:

⁴⁹ “ ‘Kag langit kag Ako trono,
Kag kalibutan kag tungtungan it Ako siki,’
siling pa it Ginoong Dios,
‘Ni-o pang bayay kag inro ipatugrok para sa Ako?
Ag ni-o pang lugar kag Ako apahuwayan?’

⁵⁰ Buko baga Ako kag naghuman
it tanang bagay nak kali?’ ”^d

⁵¹ Nagpadayon pa si Esteban sa pagsiling, “Kamong mga tawo nak mga matugas it uyo, waya pa gihapon nabag-o kag inro tagipusuon, waya ra kamo it gustong magrungog it kamatuuran, ag permi ninrong ginglalabanan kag Ispirito Santo! Kung ni-o kag inghuman it inro ginikanan imaw ra kag inro ginghihimo! ⁵² Inggwa baga it aber usang propeta nak waya gipahirapi it inro ginikanan? Gingmatay pa ngani ninra kag mga nagpauna it siling tungor sa pag-abot Nida nak Matarong. Ag ngasing inroy Sida natraidor ag ingpamatay! ⁵³ Ingbaton ninro kag Kasuguan nak ingta-o it Dios parayan sa mga anghel, pero waya kamo gisunor.”

Kag Pagmatay kang Esteban Parayan sa Pagbunggo it Bato

⁵⁴ Pagkarungog it mga Konsehal dili, abang kahangit ninra, ag nagpapagot kag inra mga ngisi kang Esteban. ⁵⁵ Pero si Esteban nak puno it gahom it Ispirito Santo, ay nagtanga sa langit. Ag nakita nida kag kahimayaan it Dios ag si Hesus nak nagtitinrog

^d7:50 Isa. 66:1-2.

sa tu-o it Dios. ⁵⁶ Ag nagsiling si Esteban, “Muyati, nakikita nako nak abrido kag kalangitan ag Si Hesus nak dati pa ay ingtatawagey nak Anak it Tawo, ay nagtitinrog sa tu-o it Dios.”

⁵⁷ Pero nag-inukaw sinra ag gingtabunan kag inra mga talinga agor indi marunggan kag ida ingsisiling, ag sida ay inra ingraguso. ⁵⁸ Ingtabog ninra si Esteban paliwas it syudad ag ruto ninra ingbunggo hastang mamatay. Ag kag mga testigo sa pagmatay^e ay ing-uba kag inra pangliwas nak baro ag ingbilin sa atubangan it usang binata nak kag ngayan ay Saulo.

⁵⁹ Ag habang ingbubunggo ninra si Esteban, sida ay nagpapangamuyo:

“Ginoong Hesus, batuna kag ako ispirito.” ⁶⁰ Ag nagyuhor sida bag-o nag-ukaw it makusog, “Gino-o, aya ra sinra gipanabta riling sala nak inra inghihimo.” Pagkasiling nida it kali nabugtuan sida it ginhawa.

8

GINGPAHIRAPAN NI SAULO KAG MGA NAGTUTU-O KANG KRISTO

¹⁻³ Tuna tong adlaw nak ingmatay si Esteban, nagtuna kag rakong pagpahirap sa mga nagtutu-o kang Kristo nak nagtitipon sa Herusalem. Kada puyra sa mga apostoles, kag karamuan ay nagkinalat sa mga lugar it Hudeya ag Samarya. Pilang mga matutom nak manugsunor kang Kristo kag nagyubong kang Esteban ag nagpangalisor sinra it rako para sa ida. Pero si Saulo ay nagkumporme sa pagmatay kang Esteban, ag permi nidang ingpapahirapan kag mga nagtutu-o. Gingsusuyor nida kag mga bayay-bayay ag ingrarakop nida sinra ag ingpapangdurdor papagto sa prisuhan, maging mga kayake man o mga kabade.

^{e7:58} Pag inggwa sa inra it nahusgaran it kamatayon, kali ay inra ingtutuman parayan sa pagbunggo it marakong bato hastang mamatay katong inghusgaran. Sa inra paghimo it kali kinahangyan nak inggwa it pilang mga matinrog nak testigo ag sinra kag unang mabunggo.

KAG MINISTERYO NI FELIPE SA SAMARYA

Kag Pagwali ni Felipe sa Usang Syudad sa Samarya

⁴ Ngasing, aber riin makaabot katong mga nagkalat nak mga nagsusunor kang Kristo ay inra ingbabantala kag mga bisaya it Dios. ⁵ Ag si Felipe, nak usa sa pitong ingpili nak magbulig sa mga apostoles, ay nagpagto sa usang banwa sa Samarya kung hariin ida ingbantala sa mga tawo kag tungor sa ingpromisang Kristo. ⁶ Ag tong marunggan it maramong mga tawo kag ida gingsiling ay nagkausa sinra nak magpanimati sa ida, laloey tong makita ninra kag mga milagro nak ida ginghuman. ⁷ Maramong mayaot kag ida ingpapalayas sa mga tawo nak ingsasaniban it kali, ag sinra ay nagpapakaidagak habang nagliliwas sa yawas it mga tawo. Maramo rang mga yupog ag pihay kag ida napaado. ⁸ Ngani, rako nak kasadya kag nabatyagan it mga taga-Samarya.

Kag Tungor kang Simon nak Usang Bantog nak Amulitan

⁹ Inggwa it usang kayake nak taga-ruto sa Samarya nak kag ngayan ay Simon. Sida ay usang amulitan ag maramo sidang nahihimong mga katitingaya sa pagmuyat it bug-os nak lugar ruto. Ida gingpapagmarako nak inggwa sida it rakong gahom. ¹⁰ Ag ingpapatihan sida it tanang tawo ruto, pobre man o manggaranon. Siling ninra, “Kaling tawo ay di gahom halin sa Dios ag sida ay gingtatawag nak Kag Gamhanan.”

¹¹ Marugay nak panahon nak sida'y ingpapatihan it mga tawo dahil sa ida mga katitingayang ginghihimo. ¹² Pero tong nagtu-o sinra sa Maadong Balita^f nak ingwali ni Felipe tungor sa paghari it Dios ag kang Hesu-Kristo, nawar-an sinra it pagpati kang Simon, ag sinra ay nagpabawtismo, maging mga kayake man o mga kabade. ¹³ Aber si Simon mismo ay nagtu-o, ag pagka-pabawtismo nida, sida ay nagnunot-nunot kang Felipe. Ag pagkakita nida sa mga maragkong milagro ag tanra^g nak inghuman ni Felipe sida ray kag natingaya.

¹⁴ Pagkarungog it mga apostoles sa Herusalem nak kag mga taga-Samarya ay

^f8:12 o “Ebanghelyo.”

^g8:13 Kali sa bisayang Griyego ay “mga tanra ag mga milagro.” Kag mga milagro ay perming ingtatawag nak “mga tanra” dahil kali kag nagtata-o it mga pamatuor tungor sa pagka-Dios ni Kristo.

nagbaton sa mga bisaya it Dios, ingparaya ninra ruto kag mga apostoles nak sina Pedro ag Juan. ¹⁵ Pag-abot ninra ruto, nagpangamuyo sinra para sa mga nagtu-o kang Kristo nak inra batunon ra kag Ispirito Santo, ¹⁶ dahil waya pa kali napapasa-inra, kundi ingbawtismuhan pa yang sinra sa pangayan it Ginoong Hesus. ¹⁷ Ag gingpatong nina Pedro ag Juan kag inra mga damot sa mga taga-Samarya ag nabaton ninra kag Ispirito Santo.

¹⁸ Tong nakita ni Simon nak sa parayan it pagpatong it damot it mga apostoles ay napapasa-inra kag Ispirito Santo, gingruhitan nida sina Pedro it kwarta ¹⁹ ag nagsiling, “Taw-e ra ako it kaling gahom nak aber sin-o kag ako mapatungan it damot ay makakabaton it Ispirito Santo.”

²⁰ Pero ingsabat sida ni Pedro:

“Ikaw ag kinang imo kwarta ay mapagto sa impyerno sa imo kamatayon dahil hinang imo huna-huna. Kabi baga nimo ay mababadaran kag regalo it Dios nak imaw kag Ispirito Santo? ²¹ Waya ka't karapatan nak himuon kina, ag buko ikaw kaumir sa bagay nak kali, dahil kag imo tagipusuon ay buko matarong sa atubangan it Dios. ²² Ngani, maghinuysoy ka sa imo mayain nak hanrom, ag magpangamuyo sa Gino-o nak kung maaari, patawaron ka sa imo ing-iisip nak kina. ²³ Dahil nakikita nako nak ikaw ay inggwa't gingtatago nak kahili ag ikaw ay ulipon it kasal-anan.”

²⁴ Ag nagsabat si Simon, “Kaluy-i ako! Ag pangamuyuan ako sa Gino-o, nak kabay pang kag intro ingsiling ay indi matabo sa ako.”

²⁵ Pagkatapos nak makapamatuor ag makawali it bisaya it Gino-o sina Pedro ag Juan ruto, sinra ay nagginaney pabalik sa Herusalem. Ag aber sa inra pagrayan sa mga baryo it Samarya ay inra gingwawali gihapon kag Maadong Balita.

Kag Pagwali ni Felipe sa Usang Opisyal nak Taga-Etiopya

²⁶ Pagkahalin nina Pedro, inggwa it usang anghel it Gino-o nak nagpakita kang Felipe ag nagsiling, “Panaw pa-habagatan, papagto sa rayan pa-Gaza halin sa Herusalem.” Kali ay sa disyerto. ²⁷ Ag nagpagto matuor si Felipe. Ruto ay inggwa sida it nakita nak usang kayake nak taga-Etiopya. Sida ay usang mataas nak opisyal nak nagsiserbisyo sa Reyna it Etiopya nak kag ngayan ay si Candace, kada kaling opisyal ay ingkapon.^h Sida

^h**8:27** Sa bisayang Griyego sida ay ingtawag nak usang “Eunico.” Sa inra kustombre sa

kag Manugpasulit it tanang manggar it Reyna, ag paghalin pa yang nida sa Herusalem kung hariin sida ay nagdayaw sa Dios ruto. ²⁸ Papauliey siday, ag habang nakasakay sida sa karitela, ida gingbabasa kag libro ni Propeta Isaias. ²⁹ Ag nagsiling kag Ispirito Santo kang Felipe, “Abuta ag bisayahan katong sakay it karitela.”

³⁰ Kada, paspasan sida it rayagan ag naabot nida kag karitela. Pagtyampar nida rili, narunggan nida nak ingbabasa it kaling tawo kag libro ni Propeta Isaias, kada nagpangutana si Felipe, “Naintyendihan бага nimo kinang imo gingbabasa?”

³¹ Ag nagsabat kaling tawo, “Indi ngani! Pauno kali nako maiintyendihan? Maado tan-a kung inggwa it mapahadag it kali sa ako.” Kada gingpasakay nida si Felipe sa ida karitela nak mag-ingkor sa ida tupar.

³² Imaw kali kag parti it Sagradong Kasuyatan nak ida gingbabasa:

“Sida ay tuyar sa usang karnero nak waya gimimihi

habang inggugudor papagto sa ihawan.

Sida ay tuyar ra sa anak it karnero nak waya gihihiwag

habang gingpipigong pag ingtutupihan.

Ag sida ra ay waya nak gador gilihok.

³³ Sida ay ingpakahud-an, ag kag matarong nak paghusgar
ay ging-inak sa Ida.

Wayang gador it aber sin-o makakasiling tungor sa

Ida mga magiging mga linahi pa tan-a,

dahil sida ay bata pa tong ingwagit sida

dili sa kalibutan.”ⁱ

³⁴ Nagpangutana kaling opisyal kang Felipe, “Pahadagan sa ako, kung sin-o kag ingpapatungran it kaling propeta diling ida mga bisaya, sa ida sarili бага o sa ibang tawo?” ³⁵ Kada magtuna diling parti it Sagradong Kasuyatan, gingpahadag nida sa opisyal kag Maadong Balita nak nahanungor kang Hesus.

³⁶ Ag habang sinra ay nagpapadayon sa pagbiyahe, inggwa sinra it narayanan nak usang suba, ag napasiling kaling opisyal, “Muyati yang, inggwa it usang suba! Ni-o ara

Etiopya, ingkakapon ninra kag mga kayake nak manugserbisyo sa Reyna.

ⁱ**8:33** Isa. 53:7-8.

kung bawtismuhan nimo ako ngasing? Puyde бага?”³⁷ [Nagsiling si Felipe sa ida, “Kung nagtutu-o ka it hugot sa imo tagipusuon ay puyde kina nakong himuon!”]

Nagsabat kag opisyal, “Oho, nagtutu-o ako nak si Hesu-Kristo kag Anak it Dios.”^j

³⁸ Ag ingpara nida kag inra sasakyan, ag sinra ay nagsalta. Nagyusong sinrang ruha sa tubi ag ingbawtismuhan ni Felipe kaling opisyal.

³⁹ Pagtakas ninra halin sa tubi, si Felipe ay gulping nawagit sa atubangan it opisyal dahil gingbaoy sida it Ispirito it Ginoong Dios. Ag kaling opisyal ay nagpauli nak inggwa it kasadya.

⁴⁰ Myentras si Felipe ray ra ay namalayan nida nak sida yaki ay asa banway it Azoto. Ag ruto ay nagpadayon sida sa pagwali it Maadong Balita sa mga banwa nak ida nararayanan sa mga habig it baybay pabalik sa norte, hastang nakaabot sida sa syudad it Cesareya.

9

KAG PAGKAKILAYA NI SAULO KANG KRISTO

Kag Pagkakilaya ni Saulo kang Kristo Bilang Gino-o ag Manluluwas

¹ Myentras nagwawali si Felipe sa mga banwa pa-Cesareya, rako gihapon kag hanrom ni Saulo nak pahirapan ag pangmatyon kag mga nagsusunor sa Ginoong Hesus. Nagpagto pa sida sa Pinaka-mataas nak Saserdote ² ag sida ay naghagar it mga permiso agor pagtuan pa kag mga sinagoga sa syudad it Damasco sa Sirya. Gingtuman nida kali pramas kung inggwa sida it makita ruto nak mga nagsusunor riling Bag-ong Rayan it Kaluwasan nak ingtudlo ni Hesus, maging kayake man o kabade, sinra ay ida arakpon ag aray-on pabalik sa Herusalem nak nakagapos.

³ Tong mayungotey sida sa Damasco, gulpi yang sida nak nalibon it hadag nak kasiga-siga halin sa langit. ⁴ Natumba sida ag nakarungog it Boses nak nagsisiling, “Saulo, Saulo, asing imo Ako ingpapahirapan?”

⁵ Ag sida ay nagsabat, “Gino-o, sin-o Ikaw?”

^j8:37 Katong pinaka-unang mga kopya it kaling libro nak Mga Binuhatan ay waya naumir sa pagsuyat kag bersikulo 37. Makikita nato nak kali ay huley narugang.

Nagsabat kag Boses, “Ako si Hesus, nak imo ingpapahirapan. ⁶ Bangon raha ag magpagto sa syudad kung hariin isiling sa imo kag imo dapat himuon.”

⁷ Pagkatabo it kali, kag ida mga kaibahan papagto sa Damasco ay naparuyog ag waya nakalihok. Inggwa ra sinra it narunggan nak Boses pero waya ninra nakita kag nagbibisaya. ⁸ Nagbangon si Saulo, pero tong ida ingmukyat kag ida mga mata, indi sida makakita, kada ging-agkay sida it ida mga kaibahan papagto sa Damasco. ⁹ Sa suyor it tatlong adlaw waya sida it nakikita, ag waya sida gikaon ag giinom.

¹⁰ Ngasing, ruto sa Damasco ay inggwa it usang manugsunor ni Hesus nak kag ngayan ay si Ananias. Nagbisaya kag Gino-o sa ida parayan sa usang pangitaon nak nagsisiling, “Ananias!”

Nagsabat si Ananias, “Hali ako, Gino-o.”

¹¹ Nagsiling kag Gino-o sa ida, “Tinrog, ag magpagto sa karsada nak gingtatawag nak Tadlong. Ruto sa bayay ni Judas, pangutana kung inggwa ruto it usang kayake nak taga-Tarso nak kag ngayan ay Saulo. Ginghuhuyat ka nida dahil sa ida pagpangamuyo, ¹² ay nakita nida kag usang tawo nak kag ngayan ay Ananias, nak nagsuyor sa bayay ag ingpatong kag ida damot sa ida agor sida ay makakita liwat.”

¹³ Pero nagsabat si Ananias, “Gino-o, karamo kag ako narunggan nahanungor riling tawo, tungor sa subrang kayainan nak ida gingham laban sa Imo sinakupan sa Herusalem. ¹⁴ Ag ngasing nagpaali sida sa Damasco nak raya kag permiso halin sa mga Punong Saserdote agor rakpon kag tanan nak nag-aayaba sa Imo pangayan.”

¹⁵ Pero nagsiling kag Gino-o sa ida, “Pagtu-e yang, dahil pinili Nako sida agor parayan sa ida ay makilaya kag Ako pangayan it mga buko Hudyo,^k ag aber inra mga hari, ag imaw ra kag iba pang imo mga kasimanwang Israelinhon. ¹⁶ Dahil Ako ipakita sa ida kung pauno't rako kag kahirapan nak ida atagman dahil sa Ako pangayan.”

¹⁷ Kada, nagpanawey si Ananias, ag pag-abot nida ruto sa bayay ni Judas nagsuyor sida ag ingpatong kag ida damot kang Saulo, ag nagsiling:

“Hali nakong Saulo, kag Gino-o, nak imaw si Hesus nak nagpakita sa imo ruto sa rayan papali sa Damasco, ay imaw kag nagsugo sa ako nak palian ikaw, pramas ikaw ay makakita liwat, ag pramas mapun-an ikaw it Ispirito Santo.”

^k9:15 o “mga Hentil” nak halin sa bisayang Inglis nak “Gentile.”

¹⁸ Ag sa nak raan ay inggwa it nahuyog halin sa mga mata ni Saulo nak pay mga himbis, ag sida ay nakakita liwat. Nagtinrog sida ag nagpabawtismo. ¹⁹ Pagkatapos, nagkaoney sida ag nagkusog-kusog kag ida pamatyag.

Ingbantala ni Saulo sa Syudad it Damasco sa Sirya nak si Hesus kag Kristo

Sa suyor it pilang adlaw naging kaibahan ni Saulo kag mga manugsunor ni Hesus sa Damasco. ²⁰ Ag nagpagto sida sa mga sinagoga ag sa nak raan ingbantala nida nak si Hesus kag Anak it Dios. ²¹ Kag tanan nak nakarungog sa ida ay nagkatingaya ag nagsiling, “Buko baga kali katong tawo nak nagpapanggulo sa mga nag-aayaba sa pangayan ni Hesus ruto sa Herusalem? Di baga sida ay nagpali pramas guluhon ra sinra, rakpon ag gapuson bag-o ray-on sinra sa atubangan it mga Punong Saserdote ruto sa Herusalem.”

²² Pero lalong pinanghugtan ni Saulo kag ida pagpangwalihan, ag naguluhan kag isip it mga lahi it Hudyo sa Damasco, dahil talagang kapapati kag ida pagpamatuor nak si Hesus kag ingpromisang Kristo.

²³ Nagligar kag maramong mga adlaw, ag nagplano kag mga Hudyo nak matyon si Saulo. ²⁴ Pero kali ay nakaabot sa ida. Adlaw ag gab-i ay gingbabantayan ninra kag mga pwertahan it syudad agor sa ida pagliwas ay amasyon sida. ²⁵ Kada usang gab-i, ingsuyor si Saulo sa usang bukot it mga manugsunor ni Hesus ag inot-inot nak ingpaubos sa liwas it pader it syudad.

Kag Pagbalik ni Saulo sa Syudad it Herusalem

²⁶ Pagkatapos, nagbalik si Saulo sa Herusalem. Pag-abot nida ruto, ingpurbahan nida nak mag-iba sa mga manugsunor ni Hesus, pero sinra ay nahadlok sa ida dahil indi sinra makapati nak ngasing sida'y manugsunorey ra. ²⁷ Masunor, ingnuntan sida ni Bernabe ruto sa mga apostoles ag ging-uma sa inra kung pauno nagpakita ag nagbisaya kag Gino-o sa ida ruto sa rayan papagto sa Damasco. Ingsiling ra nida nak pagkatapos it kina, ay ingwali ni Saulo kag pangayan ni Hesus nak waya't kahadlok.

²⁸ Kada sida ay gingbaton ninra. Ag tuna it kato sida ay naging kaibahaney ninra sa Herusalem nak masupog nak nagwawali sa pangayan it Gino-o. ²⁹ Nagbisaya ra si Saulo sa mga lahi it Hudyo nak tubong Gresya, pero inding gador sinra maraya, kada inra ingplano nak sida ay matyon. ³⁰ Tong naayaman kali it mga hali sa Gino-o, inghator

ninra si Saulo paubos sa syudad it Cesareya ag sida ay inra gingpasakay papauli sa banwa it Tarso sa Cilisya.

³¹ Ngani, kag mga nagtutu-o kang Kristo nak nagtitipon sa tanang mga lugar it Hudeya, Galileya ag Samarya ay nagkainggwa it katimunungan. Kada sa inra pagpangabuhi nak inggwa't kahadlok sa Gino-o, sinra ay ingpakusog it Ispirito Santo ag nagtibay kag inra pagtu-o.

KAG MINISTERYO NI APOSTOL PEDRO

Kag Paghimo ni Apostol Pedro it mga Milagro sa mga Banwa it Lida ag Joep

³² Ngasing, naglibot si Pedro pramas bisitahon kag mga sinakupan ni Kristo, hastang nakaabot sida ruto sa banwa it Lida. ³³ Ruto ay inggwa sida it nakita nak usang kayake nak kag ngayan ay Eneas. Kag ida kabikang yawas ay minatay, ag sida ay wayong tuigey nak inding gador makabayo-bayo. ³⁴ Nagsiling si Pedro sa ida, “Eneas, ingpaadoy ikaw ni Hesu-Kristo. Tinrog, ag yukuton kinang imo higraan.” Ag sa nak raan, nagtinrog sida.

³⁵ Pagkakita sa ida it tanang mga nag-iinistar sa Lida ag sa lugar ra it Saron, sinra ay nagtu-o sa Gino-o.

³⁶ Tong mga panahon nak kato, inggwa ra sa banwa it Joep it usang kabade nak manugsunor ni Hesus nak kag ngayan ay Tabita, nak sa bisayang Griyego ay Dorcas (kag gustong bisayahon it kali ay kag hadop nak usá). Sida ay mabinuligon sa mga tawo ag maluluy-on sa mga mahirap. ³⁷ Nagkasakit sida ag namatay. Ag pagka-patigayon sa ida yawas sa usang kwarto sa ibabaw it ida bayay, sida ay inra gingramayan. ³⁸ Nakaabot sa mga manugsunor ni Hesus sa Joep nak si Pedro ay ruto sa Lida, dahil kag banwa it Lida ay mayungot yang sa banwa it Joep. Ag nagsugo sinra it ruhang kayake agor pagtuan ag pangabayon sida nak magnunot nak raan sa inra sa Joep.

³⁹ Nagnunot ngani si Pedro sa inra sa Joep, ag pag-abot nida ruto, gingpasaka sida sa ibabaw kung hariin gingraramayan si Tabita. Maramong nagtitibaw nak mga balong kabade kag nagtitinrog sa tupar nida, ag ingpakita ninra kang Pedro kag mga baro ag mga alimungmong nak ginghuman ni Tabita tong buhi pa kali.

⁴⁰ Gingpaliwas anay ni Pedro sinrang tanan bag-o nagyuhor sida ag nagpangamuyo.

Pagkatapos ay nagtinrog sida ag nag-atubang sa minatay ag nagsiling, “Tabita, bangon!”

Nagmukyat kali, ag pagkakita kang Pedro ay nagbangon ag nag-ingkor. ⁴¹ Ginghuytan ni Pedro kag ida damot ag ingbuligan sida nak magtinrog. Ging-ayaba nida kag sinakupan ni Kristo ruto ag imaw ra katong mga balo, ag ingpaatubang sa inra kag nabuhing si Tabita. ⁴² Nabantog kali sa bug-os nak Joep, ag dahil rili karamo kag nagtu-o sa Gino-o. ⁴³ Nagrugay si Pedro sa Joep. Nagdayon sida sa bayay ni Simon nak usang manugpauga it anit it hadop.

10

Kag Pagpatawag kang Apostol Pedro it Usang Kapitan it mga Sundalo it Roma

¹ Inggwa it usang tawo sa syudad it Cesareya nak kag ngayan ay si Cornelio. Sida ay Kapitan it usang grupo it mga sundalo nak gingtatawag ninra nak Cohorte it Italyano.

² Sida ay relihiyuso ag inggwa't kahadlok sa Dios, imaw ra kag ida bug-os nak panimayay. Sida ay maatag sa mga naghahagar it bulig sa ida, ag mapinangamuyon sa Dios.

³ Usang hapon, bandang mga alas tres nak oras it inra inugpangamuyo, nagkainggwa sida it usang pangitaon nak usang anghel it Dios kag nagsuyor ag nagsiling sa ida, “Cornelio.” ⁴ Dahil sa kahadlok pumakayaga sida rili it waya't pisok-pisok, ag napasiling sida, “Gino-o, ni-o po kag imo kinahangyan?”

Nagsabat kag anghel sa ida, “Kag imo mga pangamuyo ag kag imo pagbulig ay nakaabot sa Dios ag nagpaparumrom sa Dios tungor sa imo. ⁵ Kada ngasing ay magsugo ka it tawo papagto sa banwa it Joep agor sapuyon kag usang tawo nak kag ngayan ay Simon nak gingtatawag rang Pedro. ⁶ Sida ay nagdadayon sa bayay ni Simon nak manugpauga it anit it hadop. Kag bayay it kali ay sa habig it baybay.”

⁷ Pagkawagit it anghel, gingtawag nida kag ruha sa ida mga suguon ag imaw ra kag usang sundalo nak inggwa't kahadlok sa Dios, nak usa sa mga sundalo nak nagsiserbisyo sa ida pangsariling kinahangyan. ⁸ Ag pagkauma ni Cornelio it kaling natabo, sinra ay ida gingsugo papagto sa Joep.

Kag Pangitaon ni Apostol Pedro

⁹ Tong masunor nak adlaw, habang asa rayan pa katong mga gingsugo ni Kapitan Cornelio papagto sa banwa it Joep, si Pedro ray ra ay nagsaka sa pahuwayan sa ibabaw it bayay agor magpangamuyo. Maalas dose y it kato,^{1 10} ag abang gutomey sida ag gustoy nidang magkaon. Habang ginghahanra pa kag pagkaon ay padayon sidang nagpangamuyo, ag pay nagpananamgo sida it bati. ¹¹ Nakita nida nak naabrihan kag langit ag inggwa't nagpapaubos nak tuyar sa usang marakong tamong nak pay inghahawiran sa kada kanto ag inot-inot nak ingpapaubos. ¹² Asa suyor it kina kag mga yabot-yabot nak mga hadop nak nagpapanaw ag nagkakamang sa duta, ag imaw ra kag mga yabot-yabot nak pispis. ¹³ Ag inggwa sida it narunggan nak Boses nak nagsisiling, “Pedro, tinrog raha. Baoy it aihawon ag kumaon.”

¹⁴ Pero nagsabat si Pedro, “Indi ako Gino-o, dahil waya pang gador ako nakakakaon it mga hadop nak gingbabawal ag buko malimpyo.”

¹⁵ Ag narunggan ray nida kag Boses nak nagsiling, “Aya giisipa nak ni-o mang madupit nak inghumang malimpyoy it Dios ay madupit pa gihapon.”

¹⁶ Tatlong beses kali nak natabo bag-o ingbatakey pa-langit katong tamong.

¹⁷ Habang nalilibugan pa it isip si Pedro kung ni-o kag gustong bisayahon it kinang pangitaon, ay nag-abot katong mga suguon ni Kapitan Cornelio. Sa inra kapapangutana ay nakita ra ninra kag bayay ni Simon. Ag ngasing sinra'y nakatinrog sa liwas it pwertahan ¹⁸ ag nagpangutana kung ruto matuor gidadayon kag usang tawo nak kag ngayan ay Simon nak gingtatawag rang Pedro.

¹⁹ Habang naghahanap sinra sa ida ay nag-iisip pa gihapon si Pedro tungor rahang pangitaon. Nagsiling kag Ispirito it Dios sa ida, “Muyati, inggwa't tatlong kayake nak naghahanap sa imo. ²⁰ Tinrog ag pumilhig, ag aya gipangruha-ruha sa pagnunot sa inra dahil Ako kag nagsugo sa inra.”

²¹ Kada, nagpilhig ngani si Pedro ag ida ging-atubang katong mga tawo ag nagsiling, “Ako kag inro inghahanap. Asing nagpaali kamo?”

²² Nagsabat sinra, “Kami ay mga suguon ni Cornelio nak usang Kapitan it mga sundalo

¹**10:9** Batasaney ninra nak magpangamuyo sa mga oras it inugpangamuyo it mga lahi it Hudyo ruto sa inra mga pahuwayan sa terasa sa ibabaw it bayay.

it Roma. Sida ay maadong tawo ag inggwa't kahadlok sa Dios, ag gingtatahor it tanang mga lahi it Hudyo. Gingsugo sida it usang balaan nak anghel nak ipasapoy ikaw, agor papagtuon sa ida bayay pramas magrungog sa imo ibisaya.”²³ Gingpasuyor sinra ni Pedro sa bayay ag ruto gipakatuyuga tong gab-ing kato.

Pagkaaga, nagginaney sinra kanunot si Pedro, ag nagnunot ra sa inra kag pilang mga hali sa Gino-o nak taga-Jope.²⁴ Tong masunor nak adlaw, nag-abot sinra sa syudad it Cesareya kung hariin naghuhuyat sa inra si Kapitan Cornelio nak natiponey kag ida mga hali ag mga amigo.

²⁵ Pagsuyor ni Pedro, gingsapoy-sapoy sida ni Cornelio ag nagyuhor sida it rapat kag uyo sa sayog bilang pagpaubos sa ida.²⁶ Pero gingbangon sida ni Pedro ag nagsiling, “Tinrog, dahil tawo ra ako tuyar sa imo.”

²⁷ Habang nagsusuyor sa bayay sigi kag inra inistoryahan, ag tong rutoy sinra, nakita ni Pedro nak maramong mga tawo sa suyor.²⁸ Nagsiling sida sa inra, “Kamo mismo ay nakakaayam nak abang bawal para sa usang lahi it Hudyo nak mag-iba sa buko Hudyo o magpamasyar sa inra bayay. Pero ingpaayam sa ako it Dios nak buko tama nak mag-isip ako nak madupit gihapon ag buko malimpyo kag aber sin-o mang tawo.

²⁹ Kada, tong gingpasapoy ako ni Kapitan Cornelio nagnunot ako nak waya't reklamo. Kada ngasing, umaan sa ako kung asing ingpasapoy ako ninro.”

³⁰ Ag nagsiling si Kapitan Cornelio:

“Ap-at nak adlawey kag nakarayan, pareho ngasing ay mga bandang alas tres it hapon ra it kato, ag dahil oras kato it inugpangamuyo ay nagpapangamuyo ako rili sa ako bayay. Ityang pakita sa ako kag usang kayake nak nakatinrog sa ako atubangan nak kag bisti ay kasilaw-silaw.³¹ Nagsiling sida sa ako, ‘Cornelio, gingrungog it Dios kag imo pangamuyo ag kag imo pagbulig ay ida gingrurumrom.³² Kada ngasing, magsugo ka it tawo sa Jope ag ipahanap si Simon nak ingtatawag rang Pedro. Sida ay nagdadayon sa bayay ni Simon nak manugpauga it anit it hadop sa habig it baybay.’

³³ “Ngani, gingpasapoy ka nako nak raan, ag salamat sa imo maadong kabubut-on ag ikaw ay nagpaali ra. Ag ngasing ngani ay hali kaming tanan sa atubangan it Dios agor magpanimati sa tanang Ida sugo nak isiling nimo sa amo.”

Kag Pagwali ni Apostol Pedro sa Bayay ni Kapitan Cornelio

³⁴ Ag nagtuna si Pedro it pagwali sa inra:

“Ngasing, naayamaney nak gador nako nak kag Dios ay waya't pinilian. ³⁵ Kundi ingbabaton Nida kag aber si-o mang tawo, taga-riin man nak nasyon sida basta inggwa't kahadlok sa Ida ag naghihimo it matarong kumporme sa kabubut-on it Dios.

³⁶ Naayamaney ninro kag mga bisaya nak gingparaya it Dios sa mga Israelinhon, nak nagbabantala it Maadong Balita nahanungor sa katimunungan parayan kang Hesu-Kristo nak imaw kag Gino-o it tanang tawo.

³⁷ “Imaw kali kag mga bisaya nak ingpalapnag sa bug-os nak lugar it Hudeya, magtuna sa Galileya, tong magwali si Juan nak Manugbawtismo nak kag tawo ay kinahangyan nak maghinuysoy ag magpabawtismo. ³⁸ Ingbantala namo kung pauno pinili it Dios si Hesus nak taga-Nazaret sa pagparaya sa Ida it Ispirito Santo ag sa pagta-o sa Ida it gahom, kung pauno Sida nagpanglibutan sa paghimo it maado ag nagpaado sa tanang ingpapahirapan ni Satanas, dahil kag Dios ay kaibahan Nida.

³⁹ “Kami ay testigo sa tanang Ida ginghuman sa mga kalugaran it mga lahi it Hudyo ag sa syudad it Herusalem. Gingmatay ninra Sida parayan sa paglansang sa krus nak kahoy. ⁴⁰ Pero tong pangtatlong adlaw, ingbanhaw Sida it Dios ag ingpakita Sida sa amo, ⁴¹ buko sa tanang tawo, kundi sa amo yang nak tong una pa ay piniliey it Dios bilang mga testigo. Kami ay mga kaibahan Nida nak nagkaon ag nag-inom pagkabanhaw Nida.

⁴² “Ag Sida kag nagsugo sa amo nak magwali sa mga tawo ag magpamatuor nak imaw Sida kag pinili it Dios nak maghusgar sa mga buhi ag aber sa mga minatay. ⁴³ Sida kag gingpapatungran it tanang mga propeta it katong una sa inra pagsiling nak kag tanan nak magtu-o sa Ida ay apatawaron kag mga sala parayan sa Ida pangayan.”

Kag Pagta-o it Ispirito Santo sa mga Buko Hudyo

⁴⁴ Habang nagbibisaya pa ngani si Pedro ay napasa-inrang tanan nak nagpapanimati kag Ispirito Santo. ⁴⁵ Katong mga nagnunot kang Pedro nak mga kalahing Hudyo^m halin sa Joep, nak nagtutu-o ra kang Hesus ay natingaya dahil kag regalo it Dios nak imaw kag Ispirito Santo ay ingparaya ra sa inra aber sinra ay buko mga Hudyo. ⁴⁶ Ayam ninra kali dahil narurungan ninra nak sinra ay nagbibisaya it mga linggwahe nak waya ninra dating natun-e ag inra ingdadayaw kag Dios.

Kada, nagsiling si Pedro, ⁴⁷ “Pauno nato ngasing mababawalan nak mabawtismuhan kaling mga tawo, kumo gingpun-an ra sinra it Ispirito Santo nak tuyar sa ato.” ⁴⁸ Kada ingsugo nida nak bawtismuhan sinra sa pangayan ni Hesu-Kristo. Pagkatapos it kali, inghawiran anay ninra si Pedro it pilang adlaw.

11

KAG MGA BUKO HUDYO SA CESAREYA AY NAGTU-O KANG HESUS

¹ Ngasing, nakaabot sa mga apostoles ag sa mga hali sa Gino-o ruto sa Hudeya nak kag mga buko Hudyo ay nagbaton ra sa mga bisaya it Dios. ² Kada tong nagtukar ray sina Pedro sa Herusalem sida ay ingsura it mga lahi it Hudyong nagtutu-o nak nagpapati nak kag mga nagtutu-o kang Kristo ay kinahangyan kuno nak magpatuli. ³ Nagsiling sinra, “Asing ikaw nak usang lahi it Hudyo ay nagpagto sa bayay it mga buko Hudyo nak buko tuli ag nagkaon pa ikaw nak kaibahan ninra?”

⁴ Ngani, ging-usa-usa ni Pedro kag tanan nak natabo tuna sa primero, kung pauno ingtuytuyan sida it Dios para sa mga buko Hudyo:

⁵ “Usang adlaw, katong rahagto ako sa banwa it Joep, habang ako ay nagpapangamuyo pay nagpananamgo ako it bati. Nakita nako nak nagpapaubos kag pay usang marakong tamong nak pay inghahawiran sa kada kanto, ag inot-inot nak ingpapaubos halin sa langit, ag kali ay tumugpa sa ako atubangan. ⁶ Tong ako kina ingmuyatan it maado, nakita nako raha kag mga maanar ag mga maila nak hadop.

^m**10:45** Maramong beses kag “mga kalahing Hudyo” ay ingtatawag nak “mga natuli” sa bisayang Griyego.

Inggwa it mga nagpapanaw ag mga nagkakamang ag mga pispis. ⁷ Ag narunggan nako kag usang Boses nak nagsiling, ‘Pedro, tinrog raha. Baoy it aihawon ag kumaon.’

⁸ “Pero nagsabat ako, ‘Indi ako Gino-o, dahil waya pang gador nasusudle kag ako yuba it mga karne nak gingbabawal ag buko malimpyo.’

⁹ “Pero nagsabat ray kag Boses nak halin sa langit, ‘Aya giisipa nak ni-o mang madupit nak inghumang malimpyoy it Dios ay madupit pa gihapon.’ ¹⁰ Tatlong beses kali nak natabo bag-o ingbatakey pa-langit katong tamong.

¹¹ “Ag tong oras nak kato ay inggwa't nag-abot nak tatlong kayake sa bayay nak ako gingdadayunan. Sinra ay ing sugo nak sapuyon ako. Ag sinra ay mga buko Hudyo nak halin sa syudad it Cesareya. ¹² Gingsiling sa ako it Ispirito it Dios nak indi ako magpangruha-ruha sa pagnunot sa inra aber buko sinra Hudyo. Kada nagnunot ra ako sa inra papagto sa bayay it nagpasapoy sa ako. Ag ingnuntan ako it an-om nak mga hali nato sa pagtu-o halin sa Joje. ¹³ Pagkasuyor namo sa ida bayay nag-uma sida sa amo nak inggwa it nagpakita sa ida nak usang anghel nak nagtitinrog sa ida bayay, ag nagsiling, ‘Magsugo ka it pilang tawo sa banwa it Joje agor sapuyon kag usang tawo nak kag ngayan ay Simon nak ingtatawag rang Pedro. ¹⁴ Mapaabot sida sa inro it mensahe nak imaw kag parayan agor ikaw ay maluwas, pati kag imo bug-os nak panimayay.’

¹⁵ “Nagtutuna pa yang ako it pagbisaya ay napasa-inrang tananey kag Ispirito Santo tuyar ra it pagpasa-ato tong una. ¹⁶ Imaw katong narumruman nako kag mga bisaya it Gino-o tong nagsiling Sida nak, ‘Nagbawtismo si Juan sa tubi, pero kamo ay abawtismuhan ra Nako it Ispirito Santo.’ ¹⁷ Kung sinra ra ay gingtaw-an it regalo it Dios nak imaw kag Ispirito Santo, pareho ra sa Ida ingregalo sa ato tong kita ay nagtu-o sa Ginoong Hesu-Kristo, sin-o ako nak mapiga sa Dios?”

¹⁸ “Pagkarungog ninra it kali, napahipos sinra. Ag nagdayaw sinra sa Dios ag nagsiling, “Pati yaki sa mga buko ato kalahi ay inata-o ra it Dios kag oportunidad nak maghinuysoy agor makaagom it kabuhi nak waya't katapusan.”

KAG UNANG MGA NAGTUTU-O KANG KRISTO SA SYUDAD IT ANTIOKYA SA SIRYA

¹⁹ Myentras kaling tanan ay natatabo, katong ibang mga hali ra sa Gino-o nak nagpangkinalat dahil sa pagpahirap nak nagtuna sa pagkamatay ni Esteban, sinra ay nakaabot sa mga lugar it Penisya, sa Isla it Cipre, ag sa syudad it Antiokya sa Sirya. Ag nagpadayon sinra sa pagpang-uma-uma it mga bisaya tungor kang Kristo, ugaling ay sa mga lahi it Hudyo yang.

²⁰ Pero inggwa it pila sa inra nak mga taga-Cipre ag mga taga-Cirene sa Libya, nak pag-abot ninra sa Antiokya ay nagbisaya ra sinra sa mga Griyego ag nagwali tungor sa Ginoong Hesus. ²¹ Kag gahom it Gino-o ay hina sa inra, kada karuramo kag nagtu-o ag nagsunor sa Gino-o.

²² Nakaabot sa mga nagtutu-o nak nagtitipon sa pagdayaw sa Dios sa Herusalem nak maramong buko Hudyo kag nagtutu-o ruto sa syudad it Antiokya. Kada gingsugo ninra si Bernabe nak magpagto sa syudad it Antiokya sa Sirya.

²³ Pag-abot nida ruto, nakita nida kung pauno it rako kag pagpakamaado it Dios sa inra. Sida ay nasadyahan ag ida inglaygayan sinrang tanan nak magpadayon nak matutom ag magpaninrugan sa Gino-o. ²⁴ Si Bernabe ay maadong tawo ag puno it pagtu-o ag gahom it Ispirito Santo, kada maramo pang tawo kag ida naraya sa Gino-o.

²⁵ Ngani, nagpagto si Bernabe sa banwa it Tarso sa Cilisya agor hanapon si Saulo.

²⁶ Pagkakita nida kang Saulo, kali ay ida gingnunot pabalik sa syudad it Antiokya. Sa suyor it usang tuig naging kaibahan sinra it mga nagtutu-o kang Kristo nak nagtitipon sa pagdayaw ruto ag nagtudlo sinra sa maramong tawo. Ruto sa Antiokya unang ingtawag kag mga manugsunor ni Hesus nak mga Kristyano.

²⁷ Tong mga adlaw rang kato ay inggwa ra it mga propeta nak nag-abot sa mga nagtutu-o sa Antiokya halin sa Herusalem. Sinra ay mga nagtutu-o ra ruto. ²⁸ Kag ngayan it usa sa inra ay si Agabo. Sida ay nagtinrog sa inra tunga, ag sa irayom it gahom it Ispirito it Dios ay nagta-o sida it paandam nak magkakainggwa it subrang tigkagutom sa bug-os nak kalibutan. Ag kali ay natupar matuor sa kapanahunan it Cesar nak si Claudio. ²⁹ Tong natabo kali, nagkausa kag mga manugsunor ni Hesus sa Antiokya nak kada usa sa inra ay mata-o it bulig kumporme sa inra masasarangan para sa mga hali sa Gino-o nak nag-iistar sa Hudeya, dahil sa subrang tigkagutom. ³⁰ Ngani, imaw kali kag inra inghimo. Nagparaya sinra it inra bulig sa mga pinuno it mga

nagtutu-o parayan kana Bernabe ag Saulo.

12

KAG PAGPAHIRAP RAY SA MGA NAGTUTU-O KANG KRISTO SA HERUSALEM

¹ It kag mga panahon rang kato, gingparakop ag gingpahirapan kag ibang mga nagtutu-o kang Kristo sa Herusalem ni Haring Herodes Agripa.ⁿ ² Ag si Santiago nak maguyáng ni Juan ay ida gingpapugutan. ³ Pagkakita nida nak kali ay namut-an it mga pinuno it mga Hudyo, ingparakop nak raan nida si Pedro. Natabo kali sa inra unang adlaw it usang domingo para sa Pista it Tinapay nak Waya't Pangpaalsa.^o

⁴ Pagkaparakop nida kang Pedro, ida kali ingpapriso ag gingpabantayan sa ap-at nak grupo nak tig-ap-at nak sundalo nak nagsusubli-sublian sa pagbantay.^p Kag plano ni Haring Herodes ay iliwas si Pedro pagkatapos it Pista it Pagkaluwas sa Ehipto^q agor mahusgaran sa atubangan it mga tawo.

⁵ Kada, si Pedro ay gingpriso anay. Habang asa prisuhan pa si Pedro, kag mga nagtutu-o ay nagtitipon ag nagpapangamuyo sa Dios para sa ida it hugot sa inra tagipusuon.

ⁿ**12:1** Kali ay si Herodes Agripa I. Basaha ra sa Glosaryo kag tungor kang “Herodes (Pang-ap-at).”

^o**12:3** o “Pista it Tinapay nak Waya't Lebadora.” Sa suyor it usang domingo waya sinra gikakaon it tinapay nak di lebadora, dahil ingrurumrom ninra kina nak imaw kag inghimo it inra ginikanaan tong adlaw nak maghalin sinra it rali-rali sa Ehipto. Waya ninra gikauna kali dahil para sa mga Hebreo kag lebadora ay simbulo it kayainan. (Basaha sa Exo. 12:14-20.) Basaha ra sa Glosaryo kag tungor sa “Pista it Tinapay nak Waya't Pangpaalsa.”

^p**12:4a** Kada grupo it mga sundalo ay nagbantay tong gab-ing kato it tigtatlong oras, tuna alas sais it gab-i.

^q**12:4b** o “Pista it Pagligar,” nak sa bisayang Griyego ay “Paskwa.” Kali ay usang adlaw yang nak imaw ra kag primerong adlaw it Pista it Tinapay nak Waya't Pangpaalsa. (Basaha sa Exo. 12:21-27.) Basaha ra sa Glosaryo kag tungor sa “Pista it Pagkaluwas sa Ehipto.”

Kag Pagpaliwas it Anghel kang Apostol Pedro sa Prisuhan

⁶ It kag gab-ing kato bag-o mapaliwas ni Haring Herodes Agripa si Pedro pramas husgaran, sida ay nagkakatuyog sa tunga it ruhang sundalo ag kag ida magkanyudong mga damot ay nakakadina sa inra. Puyra pa sa ruhang sundalong kali ay inggwa pa it mga nagbabantay sa pwertahan it prisuhan. ⁷ Habang nagkakatuyog sinra, inggwa't usang anghel it Gino-o nak nagyuwang yang ruto ag naghadag sa kwarto. Gingkablit it kali sa kilir si Pedro ag gingpukaw bag-o nagsiling, "Tulina, bangon." Ag imaw katong nagtangkas kag mga kadina sa ida mga damot.

⁸ Nagsiling ray kag anghel, "Suksukan kinang imo pangbugkos sa hawak ag magsandalyas." Ag nagtuman ngani si Pedro. Siling pa't anghel, "Alimungmong ag magsunor sa ako." ⁹ Ag nagsunor ngani sida sa anghel paliwas sa selda, pero waya nida naayami nak kag mga ginghuhuman it anghel ay talagang matuor, dahil kabi nida ay pangitaon yang kato ag sida ay nagpapananamgo. ¹⁰ Pagkalampas ninra sa una ag sa pangruhang bantay, nakaabot sinra sa di tyakor nak saysayon nak pwertahan paliwas sa prisuhan pasuyor sa syudad. Kali ay nag-abri yang it ida, ag nagliwas sinra bag-o nagpanaw hastang sa kanto it karsada ruto. Pagkatapos nawagitey kag anghel.

¹¹ Imaw katong namalayan ni Pedro nak matuor yaking sida'y asa liwasey, ag napasiling sida, "Siguradong kag Gino-o kag nagsugo sa Ida anghel agor librihon ako sa mga damot ni Haring Herodes, ag sa tanang ingpapaabot it mga pinuno it mga Hudyo nak matatabo sa ako."

¹² Tong ida'y kali maisip, nagdiretso sida sa bayay ni Maria nak nanay ni Juan nak ingtatawag rang Markos. Ruto ay nagtitipon kag maramong manugsunor ni Kristo nak nagpapangamuyo.

¹³ Pagkatok ni Pedro sa maisot nak tyakor sa pwertahan it bayay ni Maria, kag nagsuor sa tyakor ay kag dalagitang kabulig nak kag ngayan ay Roda, agor muyatan kung sin-o kag nagkakatok. ¹⁴ Nabusisan nak raan nida si Pedro, ag sa ida subrang kasadya waya nida naabrihe kag pwertahan, kundi ay naparayagan sida pabalik sa suyor ag nag-uma sa mga tawo ruto nak si Pedro ay asa pwertahan.

¹⁵ Siling ninra sa ida, "Nagbubuanghey ka ara!" Pero ingpilit nak gador nak talagang ruto si Pedro, kada siling ray ninra, "Sabali ara nak anghel nida kato!"

¹⁶ Habang nagsusuay-suayan pa sinra, si Pedro ay padayon sa pagpanuktok sa

pwertahan. Ag tong inra'y kali abrihan, nakita matuor ninra nak si Pedro yaki talaga, ag lalo sinrang napakatingaya.

¹⁷ Gingsinyasan anay sinra ni Pedro nak maghipos bag-o ging-uma nida kung pauno sida gingpaliwas it Gino-o sa prisuhan. Pagkatapos, nagsiling sida, “Umaan kali kang Santiago^r ag sa ibang mga hali nato sa Gino-o.” Ag naghalin sida ruto ag nagpagto sa ibang lugar.

¹⁸ Pagkaaga, nagkagulo kag mga sundalo dahil sa pagkawagit ni Pedro ruto sa prisuhan. ¹⁹ Gingpahanap ni Haring Herodes si Pedro ag tong waya kali nakita, ida gingpabistigaran kag mga bantay ag pagkatapos ay ingsugo nida nak sinra'y matyon.

Pagkatabo it kali, nag-us-os si Herodes halin sa Hudeya papagto sa syudad it Cesareya ag nagrugay sida ruto.

Kag Pagkamatay ni Haring Herodes Agripa

²⁰ Ngasing, si Haring Herodes Agripa ay rugayey nak hangit sa mga taga-Tiro ag Sidon. Kada napagka-usahan ninra nak papagtuon sa ida kag iba ninrang mga kasimanwa. Kaling inra mga kasimanwa ay nagpayungot anay sa manugpasulit it Hari nak kag ngayan ay si Blasto, agor sida kag mapatunga pramas makahagar it areglo sa paghinuon ninra it Hari. Dahil kag inra mga banwa ay ruto nagbabaoy it pagkaon sa mga duta nak nasasakupan it Hari.

²¹ Pag-abot it ida piniling adlaw nak mag-atubang sa mga tawo, ingsuksok ni Herodes kag ida bisti nak panghari ag nag-ingkor sa ida trono ag nagdiskurso sa mga tawo.

²² Pagkatapos nida it bisaya, nag-inukaw kag mga tawo it pagdayaw sa ida, “Kali kag boses it usang dios, buko it usang tawo!” ²³ Sa nak raan, ingta-o it anghel it Dios kag sakit bilang parusa kang Herodes, dahil ging-ako nida kag kadayawan nak dapat ay para yang sa Dios. Ag sida ay ingbitusan hastang namatay.

²⁴ Sa yudo it pagpahirap ni Herodes sa mga nagsusunor sa Gino-o, kag epekto gihapon it mga bisaya it Dios ay waya napigahe ag nagpakaramo kag mga nagtutu-o.

²⁵ Ag habang kali ay natatabo, nagbalik sina Bernabe ag Saulo sa Antiokya halin sa Herusalem, pagkatapos nak inra matuman kag inra misyon nak paghator it bulig ruto,

^r**12:17** Kaling Santiago kag hali o manghor ni Hesus, nak naging Pinaka-puno it mga nagtutu-o kang Kristo in Herusalem.

ag ingnunot ninra si Juan nak gingtatawag rang Markos.

13

KAG UNANG MISYON NI APOSTOL PABLO KAIBAHAN SI BERNABE

¹ Ngasing, sa mga nagtutu-o kang Kristo nak perming nagtitipon sa syudad it Antiokya sa Sirya ay inggwa it mga propeta ag mga manunudlo nak sina Bernabe, Simeon nak gingtatawag nak Negro, Lucio nak taga-Cirene sa Libya, Manaen nak usang malulot nak amigo ag opisyal ni Gobernador Herodes Antipas,^s ag si Saulo. ² Habang sinra ay nagpupuasa ag nagdadayaw sa Gino-o, nagsiling sa inra kag Ispirito Santo, “Gahina para sa Ako sina Bernabe ag Saulo para sa importanting ministryo nak ingtawag Nako sinra.” ³ Pagkatapos ninra it pagpuasa ag pagpangamuyo ingpatong ninra kag inra mga damot kana Bernabe ag Saulo, ag ingbendisyunan sinra sa inra pagpanaw.

Kag Pagwali nina Bernabe ag Pablo sa Isla it Cipre

⁴ Paghalin nina Bernabe ag Saulo, gingtuytuyan sinra it Ispirito Santo nak mag-us-os anay papagto sa banwa it Selusya ag maglarga papagto sa Isla it Cipre. ⁵ Pagrunggo ninra sa banwa it Salamis, nagpagto anay sinra sa mga sinagoga ag nagwali sinra it mga bisaya it Dios sa inra mga kalahing Hudyo. Kanunot ra ninra si Juan Markos nak nagbubulig sa inra.

⁶ Naglibot anay sinra it pangwalihan sa bug-os nak isla hastang sa banwa it Pafos, kung hariin nakilaya ninra kag usang albularyo. Sida ay usang lahi it Hudyo nak nagpapakilayang propeta kuno it Dios, pero buko ra. Ag kag ida ngayan ay si Bar-Hesus. ⁷ Sida ay kaibahan it gobernador ruto nak si Sergio Paulo. Kaling gobernador ay usang maayo nak tawo ag ida gingpatawag sina Bernabe ag Saulo, dahil gusto nida nak magpanimati it mga bisaya it Dios. ⁸ Pero kaling albularyo nak si Bar-Hesus nak gingtatawag nak Elimas sa bisayang Griyego ay nagkuntra sa inra agor mapigahan kinang gobernador nak magtu-o kang Hesus.

⁹ Ugaling si Saulo, nak gingtatawag nak Pablo sa bisayang Griyego, nak puno it

^s**13:1** o “Prinsipe Herodes Antipas nak Tetrarka.” Basaha ra sa Glosaryo kag tungor kang “Herodes (Pangtatlo).”

gahom it Ispirito Santo ay nagpakatarok it muyat sa ida, ¹⁰ ag nagsiling, “Ikaw nak anak ni Satanas ag kaaway it tanang matarong, maayo ka magpangluko ag maghuman it kayainan. Wayaey бага it katapusan kinang imo pagbawog sa kamatuuran halin sa Gino-o? ¹¹ Kag Gino-o kag maparusa sa imo ag ikaw ay mabubulag. Marugay nak indi nimo makita kag silak it adlaw.”

Sa nak raan, nagyubog anay kag ida pagmuyat, bag-o wayaey sida it nakita kundi karuymanan, kada nagpanghaphap sida sa mga tawo ruto sa paghanap it maagkay sa ida. ¹² Ngani, it katong makita it gobernador kag natabo, nagtu-o sida sa Gino-o, dahil para sa ida kato ay katitingaya ag imaw ra kag mga tudlo tungor sa Gino-o.

Kag Pagwali nina Apostol Pablo ag Bernabe sa Banwa it Antiokya sa Pisidya

¹³ Halin sa Pafos ay nagtabok sina Pablo ag ida mga kaibahan papagto sa banwa it Perga sa Pampilya. Ruto ay gingbadaan sinra ni Juan Markos ag nagpauli sa Herusalem, ¹⁴ pero sina Pablo ay nagpadayon it pagtukar halin sa Perga hastang makaabot sinra sa banwa it Antiokya sa Pisidya. Pag-abot it Adlaw it Inugpahuway^t nagsuyor sinra sa sinagoga ag nag-ingkor ruto.

¹⁵ Pagkatapos it pagbasa it Kasuguan ni Moises ag pagkabasa ra sa mga libro it mga propeta, kag mga pinuno it Sinagoga ay nagta-o sa inra it lugar nak sinra'y makabisaya parayan sa pagsiling, “Mga hali, inggwa бага kamo it gustong ibisaya nak makakapakusog sa buot it mga tawo?”

¹⁶ Ngani, nagtinrog si Pablo ag nagsinyas agor mahipos kag mga tawo, ag sida ay nagbisaya:

“Mga hali nako nak mga Israelinhon, ag kamong mga buko Hudyo nak inggwa't kahadlok sa Dios, panimati-i ninro ako. ¹⁷ Kag Dios nak ingdadayaw it ato nasyon nak Israel ay imaw kag nagpili sa ato mga ginikanan ag inghuman sinra nak usang makusog ag rakong nasyon habang sinra ay nagtitiner sa bansa it Ehipto. Ag sa parayan it Ida rakong gahom sinra ay Ida gingpaliwas ruto. ¹⁸ Sa suyor it kwarentang tuig nagtiis Sida sa pagtatap sa inra ruto sa disyerto. ¹⁹ Pagkapirdi Nida sa pitong nasyon sa lugar it Canaan, kag inra mga duta ay ingta-o Nida sa ato mga ginikanan bilang panublion

^t**13:14** Kali sa bisayang Hebreo ay “Syabat.” Kaling adlaw ay magtuna sa pagsugbo it adlaw sa Biyernes hastang sa pagsugbo it adlaw sa Sabado.

ninra. ²⁰ Kali tanan ay natabo sa suyor it halos kwatro syentos ag singkwentang (450) tuig.

“Pagkatapos it panahong kina, sinra ay gingtaw-an it Dios it mga manughusgar nak mapamuno sa inra hastang sa panahon ni Propeta Samuel. ²¹ Ag pagkatapos, sinra ay naghagar ra sa Dios it usang hari, ag kali ay ingta-o ra sa inra nak imaw si Saulo nak anak ni Cis nak halin sa lahi ni Benjamin. Ag sida ay naghari sa suyor it kwarentang (40) tuig. ²² Ag it katong ingbaoyey sida it Dios sa ida pagiging hari ay Ida ray gingbutang si haring David, ag tuyar kali kag Ida ingsiling tungor sa ida, ‘Kang David nak anak ni Jese Ako nakita kag tawo nak Ako namumut-an nak inggwa it tagipusuon nak hanra magtuman it Ako kabubut-on.’

²³ “Ag halin sa lahi ni David kitang mga Israelinhon ay ingtaw-an it Dios it Manluluwas nak imaw si Hesus, kumporme sa Ida gingpromisa. ²⁴ Bag-o magtuna si Hesus it pagtudlo, si Juan nak Manugbawtismo ay nagbantala nak kag tanang mga Israelinhon ay kinahangyan nak maghinuysoy ag magpabawtismo. ²⁵ Ag tong mayungotey matapos kag ministryo ni Juan dili sa duta, sida ay nagsiling, ‘Kabi baga ninro ay ako kag ingpromisang Kristo? Buko ako. Pero sa paabuton ay inggwa it usang maabot, nak aber sa paghubar it higot it Ida sandalyas ay buko ako angay.’

²⁶ “Mga hali nako nak mga inanak ni Abraham, ag kamong mga buko Hudyo nak inggwa't kahadlok sa Dios, kitang tanan kag gingparay-an it kaling mensahe tungor kung pauno kita ay maluwas. ²⁷ Pero sinrang mga taga-Herusalem ag kag inra mga pinuno, dahil waya ninra gikilay-a si Hesus bilang Manluluwas nak gingparaya it Dios, ag waya ra ninra naiintyendihe kag inra mga ingbabasa sa mga libro it mga propeta kada Adlaw it Inugpahuway, ay inra ingtupar kali it katong ingpamatay si Hesus.

²⁸ “Aber waya sinra it matibay nak bangranan nak husgaran Sida it kamatayon, inghagar gihapon ninra kang Gobernador Pilato nak Sida ay ipamatay. ²⁹ Tong inra'y natupar kag tanang ingsuyat it mga propeta tungor sa Ida, ingbaoy kag Ida yawas it Ida mga manugsunor sa krus nak kahoy ag ingbutang Sida sa yuyubngan. ³⁰ Pero Sida ay ingbanhaw it Dios, ³¹ ag sa suyor it maramong adlaw nagpakita Sida sa mga nagsunor it katong pa-Herusalem sinra halin sa probinsya it Galileya. Ngasing ay sinra kag mga nagpapamatuor sa mga tawo it tungor sa Ida.

³² “Ag hali kami ngasing nak nagraraya sa inro it Maadong Balita, nak kung ni-o kag

gingpromisa it Dios sa ato mga ginikanan, ³³ ay Ida ra ingtupar sa ato nak inra mga inanak sa Ida pagbanhaw kang Hesus. Kada ngani nasuyat sa pangruhang salmo:

“ ‘Ikawey kag Ako Anak,
ag ngasing Akoey apamatuuran nak Ako kag Imo Tatay.’”^u

³⁴ “Ag nahanungor sa kamatuuran nak gingbanhaw Nida si Hesus ag indiey nak gador Nida marayanan kag kamatayon liwat, ay imaw kali kag Ida ingsiling:

“ ‘Ita-o Nako sa inro kag mga balaan
ag inggwa't kasiguruhan nak pagpakamaado
nak Ako gingpromisa kang David.’”^v

³⁵ “Kada, ingsiling ni David sa ibang salmo,

“ ‘Indi Nimo gitugot nak kag yawas it Imo Balaan ay
mayunot sa yuyubngan.’”^w

³⁶ “Buko si David kag ingpapatungran it kali kundi si Hesus, dahil si David, pagkatapos nak ida matuman kag kabubut-on it Dios sa ida kabuhi, sa ida pagtaliwan dili sa duta, sida ay gingyubong sa tupar it ida ginikanan ag kag ida yawas ay ruto nagyunot. ³⁷ Pero si Hesus nak ingbanhaw it Dios ay waya girayan it pagyunot.

³⁸ “Ngani, mga hali namo, dapat ninrong maayaman nak parayan kang Hesus, mababaton ninro kag kapatawaran it inro kasal-anan. ³⁹ Ag parayan sa Ida, aber si-o nak magtu-o ay abilangon it Dios nak matarong sa Ida pagmuyat. Ag inding gador kali matabo kung parayan yang sa pagtuman sa Kasuguan ni Moises. ⁴⁰ Kada mag-andam kamo, sabaling sa inro matabo kaling mga gingsisiling it mga propeta katong una pa nak,

⁴¹ “ ‘Muyati, kamong mga maayo magpanglibak,
matitingaya nak gador kamo ag mamamatay,
dahil sa inro kapanahunan ay inggwa ako it ahimuon
nak indi ninro mapatihan
aber inggwa it mag-uma it kali sa inro.’”^x

^u13:33 Sal. 2:7.

^v13:34 Isa. 55:3.

^w13:35 Sal. 16:10.

⁴² Pagkatapos, it katong paliwasoney sina Pablo ag Bernabe sa sinagoga, gingpangabay sinra it mga tawo nak sa masunor nak Adlaw it Inugpahuway ay magwali sinra liwat tungor sa mga bagay nak kali. ⁴³ Ag katong magbinuyaganey sinra agor magpinauli, katong mga halin sa sinagoga ay nagsinunor kana Pablo ag Bernabe, katong maramong mga lahi it Hudyo ag imaw ra kag mga dating pagano nak ngasing ay narayay ag matutomey sa relihiyon it mga lahi it Hudyo. Gingtudluan pa sinra nina Pablo pramas ingganyuhon sinra nak magpadayon sa pagpangabuhi it matarong kumporme sa kaaduhan it Dios.

⁴⁴ Katong masunor nak Adlaw it Inugpahuway, halos tanang mga tawo ruto sa banwa it Antiokya ay nagtinipon agor magpanimati sa mga bisaya it Dios. ⁴⁵ Pero, tong nakita it ibang mga lahi it Hudyo katong maramong mga tawo, abang kahili ninra, kada gingkuntra ninra kag mga ingbisaya ni Pablo ag gingmayain ninra sida.

⁴⁶ Pero waya't kahadlok nak nagbisaya gihapon sina Pablo ag Bernabe. Siling ninra, “Gingkinahangyan nak sa inro anay nak mga lahi it Hudyo maiwali kaling mga bisaya it Dios, ugaling waya ninro kali gibatuna ag ingpapakita ninro nak buko kamo angay nak makaagom it kabuhi nak waya't katapusan, kada muyati, aray-on namo kali sa mga buko Hudyo. ⁴⁷ Dahil imaw kina kag sugo sa amo it Gino-o tong magsiling Sida nak:

“ ‘Gingbutang ka Nako agor maging iwag
para sa mga buko Hudyo,
agor imo maiwali kag parayan it kaluwasan
hastang sa pinaka-mayadong mga parti it kalibutan.’ ”^y

⁴⁸ Ag tong narunggan kali it mga buko Hudyo nagkinasadya sinra ag inra inghimaya kag mga bisaya it Dios, ag sinra nak rahagto nak pinili it Dios agor makaagom it kabuhi nak waya't katapusan ay nagtu-o.

⁴⁹ Ag nabantog kag mga bisaya it Gino-o sa tanang mga lugar hampig ruto. ⁵⁰ Ugaling ay gingsugsog it katong ibang mga lahi it Hudyo kag mga kabading dungganon nak mga matutom sa inra relihiyon ag imaw ra kag mga kayake nak mga pinuno it inra banwa, nak magkuntra sa inra. Sinra ra kag nagpamuno sa paghingabot laban kana

^x13:41 Hab. 1:5.

^y13:47 Isa. 49:6.

Pablo ag Bernabe, ag sinra ay inra pinangtabog halin sa lugar nak inra nasasakupan.

⁵¹ Sa paghalin nina Pablo, gingpaypagan ninra it taybo kag inra mga siki bilang tanra sa mga tawo ruto nak wayaey sinra it salabton sa inra kabuhi, ag nagpadayon sinra papagto sa banwa it Iconyo.

⁵² Pero sa yudo it kina kag mga manugsunor ni Hesus ruto sa Antiokya ay napuno it kasadya ag gahom it Ispirito Santo.

14

Kag Pagwali nina Apostol Pablo ag Bernabe sa Banwa it Iconyo

¹ Sa Iconyo kag mga natabo ay pareho ra sa mga natabo sa banwa it Antiokya. Pag-abot nina Pablo ag Bernabe ruto nagsuyor sinra sa sinagoga it mga lahi it Hudyo. Abang ado kag inra pagwali, kada maramong mga lahi it Hudyo ag mga Griyego ra kag nagtu-o. ² Ugaling inggwa ruto it mga lahi it Hudyo nak indi gustong magtu-o, ag ingsugsog ninra kag ibang mga buko Hudyo nak indi ra magtu-o, ag gingsiraan ninra kag mga nagtutu-o kang Kristo.

³ Sa gihapon ay nagrugay ruto sina Pablo ag Bernabe. Ag sinra ay waya nahadlok nak nagwali it tungor sa Gino-o nak imaw kag nagpamatuor sa inra gingwawali tungor sa Ida kaaduhan, parayan sa pagpakita it mga katitingayang milagro ag tanra nak Ida ginghuman parayan sa inra.

⁴ Kada, naparti sa ruhang grupo kag mga tawo ruto. Kag iba ay nag-apin sa mga lahi it Hudyo ag kag iba ay sa mga apostoles. ⁵ Kaibahan kag mga pinuno it banwa, aguluhon ag abungguon tan-a sina Pablo it katong mga Hudyo ag mga Griyego nak buko ampin sa inra.

⁶ Ugaling nasaduran kali nina Pablo, kada naglikaw sinra papagto sa mga banwa it Listra ag Derbe sa Licaonya ag sa mga lugar palibot ruto. ⁷ Ruto ay nagpadayon sinra sa pagwali it Maadong Balita.

Kag Pagwali nina Apostol Pablo ag Bernabe sa Banwa it Listra

⁸ Ngasing, ruto sa banwa it Listra ay inggwa't usang kayake nak nagpapakaingkor

yang dahil sida ay yupog, nak tuna pa sa ida pagkatawo ay indiey sida makapanaw.

⁹ Nagpanimati sida sa pagwali ni Pablo. Nakita sida ni Pablo ag sa ida pagpakamuyat diling yupog ay nabatyagan nida nak kali ay inggwa't pagtu-o nak sida ay mapapaado.

¹⁰ Kada nagsiling it makusog si Pablo, “Tinrog sa imo sariling mga siki.” Ag gulpi nganing napaiknat sida ag imaw katong nakapanawey.

¹¹ Tong makita it mga tawo kaling ginghuman ni Pablo, nag-inukaw sinra sa inra sariling bisaya nak Licaonyanhon ag nagsiling, “Nagpilhig rili sa ato duta kag ruhang dios nak naghitsurang tawo!” ¹² Si Bernabe kuno kag dios ninra nak si Zeus, ag si Pablo ray kuno ay kag dios ninra nak si Hermes, dahil sida kag manugbisaya.

¹³ Kag Templo ni Zeus ay ruto sa pasuyuron it banwa. Ag kag saserdote ruto ay nagraya sa pwertahan it banwa it mga kulintas nak human sa mga buyak, ag mga turong baka, agor kato ay ipadaga ag ihalar tan-a nida kaibahan it ida mga kasimanwa kana Bernabe ag Pablo.

¹⁴ Pero tong nasaduran kali it mga apostoles nak sina Bernabe ag Pablo, inra ginggisi kag inra mga baro tuna sa liab, bilang pagpakita nak abang rakong sala kag ahumanon it kaling mga tawo. Ag nagrali-rali sinrang ruha it patunga sa karamuan ag nag-ukaw it:

¹⁵ “Mga Nonong, ya anay! Asing ginghuhuman ninro kali? Mga tawo ra kaming pareho sa inro, ag ingwawali namo sa inro kag Maadong Balita agor inro atalikuran kaling mga waya't kapuyos-puyos nak inro ginghuhuman, ag magsunor kamo sa buhi nak Dios nak Imaw kag naghuman it langit, duta ag ragat, ag tanang rahina. ¹⁶ Sa suyor it marugay nak panahon ay gingpabad-an yang Nida kamo ag kag iba pang mga nasyon nak magpangabuhi it kumporme sa inro kagustuhan, ¹⁷ pero nagta-o gihapon Sida it mga pamatuor agor makilaya ninro Sida parayan sa maadong butang nak Ida inghihimo. Gingkaluy-an kamo Nida sa pagta-o sa inro it uyan halin sa langit ag mga tubason sa tamang mga panahon, mga pagkaon nak makakata-o sa inro it kabusgan, ag kasadyahan ra sa inro mga tagipusuon.”

¹⁸ Aber inra kali ginggbisaya, ay isutan yangey tan-a nak waya ninra napigahe kag mga tawo sa pagpadaga ag paghalar sa inra.

¹⁹ Pero inggwa't mga Hudyo nak nag-abot halin sa mga banwa it Antiokya ag Iconyo. Inra nakaer kag ibang mga tawo ruto laban kang Pablo. Kada inra sida gingpangbunggo

it maragkong bato bag-o ginggudor paliwas sa banwa dahil ingpamutang ninra nak sida ay minatayey. ²⁰ Pero it katong ingragipunan sida it mga manugsunor ni Hesus ruto, sida ay nagbangon ag nagbalik sa banwa. Pagkaaga naghalin yangey sinra ni Bernabe papagto sa banwa it Derbe.

Kag Pagbalik nina Apostol Pablo ag Bernabe sa Syudad it Antiokya sa Sirya

²¹ Pagkawali nina Pablo ag Bernabe it Maadong Balita sa banwa it Derbe kung hariin ay maramo sinrang naraya nak naging mga manugsunor ni Hesus, ay nagbalik sinra papagto sa mga banwa it Listra, Iconyo ag Antiokya sa Pisidya. ²² Gingpakusog ninra kag mga buot it mga manugsunor ni Hesus sa mga banwang kali ag linaygayan sinra nak magpabilin nak matutom sa pagtu-o sa Gino-o. Ag gingparumrom ra ninra sa inra nak talagang maagom anay nak gador it maramong hiraq bag-o makasuyor sa gingharian it Dios sa langit. ²³ Ag sa kada banwa ay nagpili sinra it mga pinuno nak marumaya sa mga nagtutu-o ruto. Nagpuasa anay sinra ag nagpangamuyo para riling mga pinuno, bag-o gingtugyan sinra sa Gino-o nak imaw kag inra ingtutuhan.

²⁴ Pagkarayan ninra sa mga banwa it Pisidya, nakaabot sinra sa probinsya it Pampilya. ²⁵ Pag-abot ninra sa banwa it Perga, nagwali sinra it mga bisaya it Dios ruto bag-o nag-us-os pa-banwa it Atalya.

²⁶ Halin sa Atalya naglarga sinra pabalik sa syudad it Antiokya sa Sirya kung hariin sinra ay ingbendisyunan ag ingsalig sa Dios para sa misyon nak ngasing ay inray natuman.

²⁷ Pag-abot ninra ruto, gingtipon ninra kag mga nagtutu-o ag ging-umaan it tanang inghimo it Dios parayan sa inra. Nag-uma ra sinra kung pauno gingbuksan it Dios kag rayan agor kag mga buko Hudyo ra ay magtu-o. ²⁸ Nagrugay sinra ruto kaibahan kag mga manugsunor ni Hesus.

15

KAG PAGHINUON IT MGA PINUNO IT MGA NAGTUTU-O SA HERUSALEM

¹ Ngasing, inggwa't pilang mga kayake nak nagpagto sa syudad it Antiokya halin sa probinsya it Hudeya ag nagtudlo sa inra mga hali sa Gino-o nak, “Kung indi kamo magpatuli tuyar sa gingtudlo ni Moises, indi kamo maluwas.” ² Ag tong ingkuntra kali nina Pablo ag Bernabe ay nagsinuay-suayan sinra. Ngani, nagkausa kag mga nagtutu-o ruto nak pilion sina Pablo ag Bernabe ag mga pila pang mga hali sa Gino-o.

Napagka-usahan ninra nak papagtuon sinra sa syudad it Herusalem agor hinuunan ninra kaibahan kag mga apostoles ag mga pinuno ruto kag tungor rili.

³ Ngani, dahil sinra ay gingsugo it mga ingtipon nak mga nagtutu-o nak mapa-Herusalem, nagtuman sinra ag ruto nagrayan sa mga lugar it Penisya ag Samarya. Ag ruto ra ay ging-uma ninra sa mga hali sa Gino-o kag pagtu-o kang Hesus it mga buko Hudyo, ag kali ay nagta-o sa inra it kasadya. ⁴ Pag-abot ninra sa Herusalem, masadya kag pagbaton sa inra it tinipon nak mga nagtutu-o, mga apostoles ag inra mga pinuno. Ag ging-uma ninra kag tanang inghuman it Dios parayan sa inra.

⁵ Pero inggwa ruto it pilang nagtutu-o kang Kristo nak kaibahan sa sekta it mga Pariseo nak nagtinrog ag nagsiling, “Kinahangyan nak tulion katong mga buko Hudyo nak nagtutu-o kang Kristo ag tudluan nak magsunor sa Kasuguan ni Moises.”

⁶ Kada, nagtipon ray kag mga apostoles ag mga pinuno agor mahinuunan kag tungor sa problema nak kali. ⁷ Pagkatapos ninrang magdiskusyon it marugay, nagtinrog si Pedro ag nagsiling sa inra:

“Mga hali nako sa Gino-o, ayamey ninro nak it kato ay gingpili ako it Dios halin sa inro, agor sa ako pagwali kag mga buko Hudyo ay makarungog it Maadong Balita ag sinra ay magtu-o kang Hesus. ⁸ Kag Dios nak nakakaayam it tagipusuon it bawat tawo kag nagpamatuor nak sinra ra ay maluluwas, dahil tuyar sa ato, sinra ra ay gingtaw-an it Ispirito Santo. ⁹ Sinra ay waya gitratara it Dios nak iba sa ato, kundi inglimpyo ra nida kag inra tagipusuon dahil sa inra pagtu-o kang Kristo.

¹⁰ “Asing ingpupurbahan ninro kag Dios kung mahahangit Sida o indi sa pagpilit ninro sa inra nak sunron kag tanang Kasuguan ni Moises? Dahil sinra ay pay inro gingbubutangan it mabug-at nak yugo sa inra mga liog nak aber ngani kita, o kag ato mga ginikanan it kato, ay indi makaagwanta nak pas-anon kali. ¹¹ Pero nagpapati kita nak kita ay maluluwas parayan sa kaaduhan it ato Ginoong Hesus, ag imaw ra sinra.”

¹² Ag kag tanang rahagto nak nagpapanimati ay naghipos. Masunor, sina Bernabe ag

Pablo ray kag inra gingpanimation habang inggisiling ninra kag mga katitingayang milagro ag tanra nak inghuman it Dios sa mga buko Hudyo parayan sa inra.

¹³ Pagkatapos ninra it bisaya, nagtinrog kag pinuno it mga nagtutu-o nak si Santiago nak hali ni Hesus, ag nagsiling:

“Mga hali nako sa Gino-o, panimati-i ako ninro. ¹⁴ Gingpahadag sa ato ni Simon^z kung pauno unang ingpakita it Dios kag Ida ra pagpalangga sa mga buko Hudyo, ag kung pauno ingpili Nida kag mga halin sa inra nak imaw it mga masunor sa Ida. ¹⁵ Ag nagkukumporme rili kag mga bisaya it mga propeta tong una dahil nakasuyat:

¹⁶ “ ‘Pagkatapos it kali, Ako ay mabalik

ag Ako ipatugrok liwat kag naguba nak bayay ni David.

Ako kali ipatugrok liwat.

Halin sa ida pagkasira ay Ako kali ibalik sa dati,

¹⁷ agor kag iba pang mga tawo ay magtinguha nak

magkilaya sa Gino-o,

kag tanang mga buko Hudyo nak ingtawag

sa Ako pangayan.

¹⁸ Imaw kali kag siling it Gino-o nak

nagpasador it kaling mga bagay tuna pa

it katong una.”^a

¹⁹ “Kada ngani kag ako disisyon ay indi nato dapat pahirapan sinrang mga buko Hudyo nak nagsunor sa Dios. ²⁰ Imbis nak tuyar ay ato sinra asuyatan ag asilinggon nak indi magkaon it mga pagkaon nak pinadagaan ag gingtahaw sa mga dios-diosan, indi mag-ubay sa buko inra sariling asawa, indi magkaon it karne it hadop nak ging-ihaw nak waya naparugu-e, ag indi magkaon it rugo.

²¹ “Aber imaw yang kali kag ato ipatuman sa inra ay indi ra mabuhinan kag pagkakilaya kang Moises. Dahil sa bawat banwa tuna pa it katong unang panahon, ay talagang inggway it mga nagwawali it tungor sa ida ag gingbabasay kag ida mga kasuguan sa mga sinagoga kada Adlaw it Inugpahuway.”

^z15:14 o “Pedro.”

^a15:18 Amos 9:11-12.

Kag Suyat sa mga Buko Hudyo nak Nagsusunor kang Kristo

²² Masunor, napagka-usahan it mga apostoles ag it mga pinuno, ag imaw ra it tanang nagtutu-o nak nagtipon ruto, nak maadong magpili sinra it mga kayake halin sa inra mga myembro agor papagtuon sa mga nagtutu-o sa syudad it Antiokya kaibahan nina Pablo ag Bernabe. Kag inra napili nak asuguon ay si Judas nak gingtatawag nak Barsabas, ag si Silas. Sinra ay ruha sa mga nagrurumaya sa inrang mga maghali sa Gino-o sa Herusalem. ²³ Inggwa sinra it rayang suyat nak tuyar kali kag nakasiling:

“Sa mga kahalian namo sa Gino-o nak mga buko Hudyo raha sa syudad it Antiokya, ag sa mga probinsya it Sirya ag it Cilisya,

Halin sa mga kahalian nak mga apostoles ag mga pinuno it mga nagtutuo hali sa Herusalem:

Maadong pagpangamusta sa inrong tanan.”

²⁴ “Narunggan namo nak inggwa't mga tawo halin dili sa amo nak nagtutudlo sa inro, ag kag inra ingtutudlo ay nakakata-o it kaguluhan sa inro mga isip, aber waya namo sinra gisugu-a. ²⁵ Kada napagka-usahan namo nak mas maado kung kami ay mapili it mga kayake nak amo apapanhaon sa inro kaibahan it ato mga pinalanggang sina Bernabe ag Pablo. ²⁶ Sinrang ruha ay mga kayake nak datey ay nagpakita nak sinra ay waya nahadlok nak magta-o it inra kabuhi alang-alang sa ato Ginoong Hesu-Kristo. ²⁷ Ngani, gingpili namo sina Judas ag Silas nak mapanha sa inro agor sinra mismo kag mauma sa inro it tungor sa amo ingsiling diling suyat. ²⁸ Sa pagtuytoy it Ispirito Santo ay napagka-usahan namo nak indi kamo gipakataw-an it mga sugo nak subrang hirap para sa inro nak sunron, puyra yang sa mga bagay nak kinahangyan talagang inro sunron. ²⁹ Indi kamo magkaon it mga pagkaon nak pinadagaan ag tinahaw sa mga dios-diosan, indi kamo magkaon it rugo, indi kamo magkaon it karne it hadop nak ging-ihaw ag waya naparugu-e, ag indi kamo mag-ubay sa buko inro sariling asawa. Maado para sa inro kung kali ay inro sunron.

Hastang dili yangey ag kabay pang pakamaaduhon pa kamo it Gino-o.”

³⁰ It katong ingpahaliney sinra, sinra ay nag-us-osey papagto sa syudad it Antiokya sa Sirya. Pag-abot ninra ruto ay ingpatipon ninra kag mga nagtutu-o ag ingta-o kag suyat.

³¹ Pagkabasa sa suyat ay nagkinasadya sinra dahil sa unor it kato. ³² Ag sina Judas ag

Silas nak mga propeta ra ay nagta-o it mga bisaya nak nakapakusog sa pagtu-o it mga hali sa Gino-o.

³³ Nagrugay-rugay anay sinrang ruha ruto, bag-o sinra ingpaginan it hanuyos pabalik sa Herusalem, ruto sa mga nagsugo sa inra. ³⁴ [Ugaling bag-o sinra makahalin ay naisip ray ni Silas nak magpabilin yangey sida ruto.]^b ³⁵ Pero nagpabilin sina Pablo ag Bernabe ruto sa Antiokya. Sinra ay nagtudlo ag nagwali it mga bisaya it Gino-o kaibahan kag maramo pang ibang mga hali sa Gino-o ruto.

KAG PANGRUHANG MISYON NI APOSTOL PABLO

Kag Pagbinuyagan nina Apostol Pablo ag Bernabe

³⁶ Pagkatapos it pilang dominggo, nagsiling si Pablo kang Bernabe, “Kitay! Mabalik kita sa mga banwang ingpangwalihan nato it mga bisaya it Gino-o it kato, ag apasyaran nato katong ato mga hali sa Gino-o ruto agor mamumuyatan nato kag inra kahimtangan.” ³⁷ Gusto tan-a ni Bernabe nak inunot ray si Juan nak ingtatawag ra nak Markos. ³⁸ Pero naisip ni Pablo nak buko maado nak makanunot ninra liwat kag usang tuyar kang Markos, nak nagpangbada sa inra it katong hagto pa sinra sa Pampilya ag waya ginunot sa pagpadayon sa inra misyon ruto.

³⁹ Ag nagsabtananan sinra tungor rili ag waya sinra gikasugot, kada nagbinuyagan sinra. Kada gingnunot ni Bernabe si Markos ag naglarga sinrang ruha papagto sa Isla it Cipre. ⁴⁰ Kag ingpili ray ra ni Pablo nak makanunot ay si Silas. Praber sinra maghalin, gingbendisyunan sinra it mga hali sa Gino-o ruto, nak sa inra pagpanaw, kabay pang kag kaaduhan it Gino-o ay mapasa-inra. ⁴¹ Ag naghalin sinra sa Antiokya ag gingpagtuan kag mga grupo it mga nagtutu-o kang Kristo sa mga probinsya it Sirya ag Cilisya, ag ingpakusog ninra kag mga myembro ruto.

16

Naging Kaibahan nina Apostol Pablo ag Silas si Timoteo

^b**15:34** Katong pinaka-unang mga kopya it kaling libro nak Mga Binuhatan ay waya naumir sa pagsuyat kag bersikulo 34. Makikita nato nak kali ay huley narugang.

¹ Sina Pablo ag Silas ay nakaabot ray sa mga banwa it Derbe ag Listra. Ruto ay inggwa it usang manugsunor ni Hesus nak kag ngayan ay si Timoteo. Sida ay anak it usang kabade nak kalahi it Hudyo nak nagtutu-o kang Kristo, pero kag ida tatay ay usang Griyego. ² Abang ado kag pagmuyat sa ida it mga hali sa Gino-o ruto sa mga banwa it Listra ag Iconyo. ³ Gusto ni Pablo nak panunton si Timoteo sa inra, kada sida ay ingpatuli, dahil ayam it mga lahi it Hudyo ruto sa inra apangpagtuan nak kag ida tatay ay usang Griyego, ag sabaling sida ay indi gibatunon it mga lahi it Hudyo kung buko sida tuli.

⁴ Sa inra pagpadayon it panglibutan sa mga banwa, inra ging-uuma sa mga nagtutu-o sa bawat banwa kag mga sugo nak napagkausahan it mga apostoles ag it mga pinuno sa Herusalem nak ita-o ra sa inrang mga buko Hudyo, agor inra ra maaayaman ag matuman. ⁵ Ngani, nagtibay kag pagtu-o it tanang nagtutu-o kang Kristo nak nagtitipon ruto ag adlaw-adlaw ay nagpapakaramo sinra.

Kag Pangitaon ni Apostol Pablo sa Banwa it Troas

⁶ Nagpadayon sina Pablo ag ruto nagrayan sa mga lugar it Prigiya ag Galasya, dahil gingpigahan sinra it Ispirito Santo nak magwali it mga bisaya it Dios sa probinsya it Asya. ⁷ Pag-abot ninra sa giryunan pa-Misya, gusto tan-a ninra nak magbihang papagto sa probinsya it Bitinya, ugaling ay waya sinra gituguti it Ispirito ni Hesus, ⁸ kada gingligaran ninra kag Misya ag nagdiretso paus-os sa banwa it Troas.

⁹ Pagkagab-i it tong pagkaabot ninra sa Troas, nagkainggwa it pangitaon si Pablo. Sa ida pangitaon nakita nida kag usang kayake nak taga-Macedonya nak nagtitinrog ag nagpapakitluoy sa ida sa pagsiling, “Maley, tabok dili sa amo sa Macedonya ag buligan kami.” ¹⁰ Pagkatabo it kaling pangitaon ni Pablo, sa nak raan ay naghanap kami^c it masasakyan patabok papagto sa probinsya it Macedonya, dahil parayan rutong ida pangitaon ay gingpaayam sa amo it Dios nak kami ay ingtawag Nida nak magwali it Maadong Balita ruto sa inra.

¹¹ Halin sa banwa it Troas ay naglarga kami ag dahil pabor kag hangin ay larguhan kag amo biyahe pa Isla it Samotrasya, ag imaw ra tong masunor nak adlaw pa-banwa it Neapolis nak sakop it Macedonya. ¹² Nagsalta kami ruto ag nagpagto sa Pilipos nak

^c**16:10** Hali nato makikita nak si Lukas kag kaibahan ni Pablo.

imaw kag pinaka-mauswag nak syudad sa probinsya it Macedonya. Ag kaling Pilipos ay asa irayom it Roma. Nagtiner kami ruto it pilang adlaw.

¹³ Pag-abot it Adlaw it Inugpahuway ay nagliwas kami sa pwertahan it syudad ag nagpagto sa habig it suba kung hariin ay amo nabalitaan nak inggwa kuno it lugar nak pangamuyuan it mga lahi it Hudyo. Pag-abot namo ay inggwa it mga kabade ruto nak nagtitinipon, kada nag-ingkor kami ag nagbisaya sa inra. ¹⁴ Usa sa mga kabade nak nagpanimati sa amo ay si Lydia nak taga-ruto sa syudad it Tiatira sa Asya. Sida ay nagninegusyo it mga mamahayong yamit nak kulay ubi ag sida ay nagdadayaw sa Dios. Gingbuksan it Dios kag ida tagipusuon agor sida ay magtu-o sa ingwawali ni Pablo.

¹⁵ Pagkatapos it pabawtismo nida ag ida panimayay, ging-ikag nida kami nak ruto yangey sa ida bayay magdayon. Siling nida, “Kung sa inro pagmuyat, ako ay matuor nak nagtutu-o sa Gino-o, ruto yangey kamo dayon sa amo,” kada nagsugot kami.

Gingpriso sina Apostol Pablo ag Silas sa Syudad it Pilipos

¹⁶ Usang adlaw nak papagto ray kami ruto sa lugar nak pangamuyuan, inggwa kami it nasapoy nak usang ulipon nak dalagita. Sida ay ging-aamigo it mayaot ag kag ida yuba kag inggagamit it kali parayan sa pagbisaya. Sida kag nagpapanghula ag marako kag ingkikita it ida mga amo. ¹⁷ Nagsunor sida sa amo nina Pablo habang sida ay nag-uukaw it tuyar kali, “Kaling mga tawo ay mga ulipon it Pinaka-mataas nak Dios ag inra gingwawali sa inro kung pauno kamo maluluwas.”

¹⁸ Ag tuyar kali kag waya puat nida nak inghuhuman sa suyor it maramong adlaw, kada sinaputan si Pablo. Ging-atubang nida kaling dalagita ag ingsaway kag mayaot, “Ingsusugo ka nako sa pangayan ni Hesu-Kristo, layas raha sa ida!” Ag katong oras mismo nak kato naglayas ngani katong mayaot sa ida yawas.

¹⁹ Pero tong makita kaling dalagita it ida mga amo nak nawar-an sinra it gingpapagka-kitaan, ingrakop ninra sina Pablo ag Silas ag ingdurdor papagto sa atubangan it mga pinuno ruto sa plasa. ²⁰ Tong hagtoy sinra sa atubangan it mga pinunong Manughusgar it Roma sa Pilipos, nagsiling sinra, “Kaling mga kayake ay mga Hudyo ag sinra ay nagpapanggulo rili sa ato syudad. ²¹ Nagtutudlo sinra it mga kustombre nak kuntra sa mga laye nato nak mga nasasakupan it Roma nak indi nato puyding batunon ag sunron.”

²² Sinra ay rinaguso it mga tawo ag gingpaubahan it mga pinunong Manughusgar, ag sinra ay ingpalampusan it mga mahabang pamakoy. ²³ Pagkabakoy sa inra it maramong beses, gingraya sinra sa prisuhan ag ingsugo kag manugbantay nak bantayan sinra it maado. ²⁴ Kada ruto sinra giprisuha sa pinaka-suyor nak selda it prisuhan ag ingpabutang pa kag inra mga siki sa tunga it magkapisang nak mabug-at nak kahoy, bag-o kali pinasigo.

²⁵ Pag-abot it mga tungang gab-i, habang sina Pablo ag Silas ay nagpapangamuyo ag nagkakanta it pagdayaw sa Dios, ag kag ibang mga priso ay nagpapanimati sa inra, ²⁶ gulping naglinog it abang kusog. Kag bug-os nak prisuhan ay nagpakahudong it tudo ag pumangtangkas kag mga trangka sa kahoy nak gingpasigo sa inra mga siki ag imaw ra kag sa pwertahan, kada kali ay pumang-abri.

²⁷ Nakabati katong manugbantay it prisuhan ag nakita nida nak abridoy kag mga pwertahan, kada inghukas nida sa tagob kag ida ispada agor mabikti tan-a, dahil kabi nida ay nakatakasey kag mga priso. ²⁸ Pero ging-ukawan sida ni Pablo, “Aya gibikti, hali pa ra kaming tanan!”

²⁹ Naghagar anay sida it iwag, bag-o rali-rali sida nak nagsuyor sa ingpiprisuhan nina Pablo. Ag nagpapanguyog pa sa kahadlok nak nagyuhor sida sa atubangan nina Pablo ag Silas. ³⁰ Bag-o sinra ay ida gingpaliwas ag ingpangutana, “Mga Gino-o, ni-o kag ako dapat nak himuon agor ako ay maluwas?”

³¹ Ag nagsabat sinra, “Magtu-o ka sa ato Ginoong Hesus ag ikaw ag kag imo panimayay ay maluluwas.” ³² Pagkatapos, ingwali ninra kag mga bisaya it Gino-o sa ida ag sa tanan nak rahagto sa ida bayay. ³³ It tong gab-i rang kato, pagka-yanggas ninra sa mga ugar nina Pablo, nagpabawtismo katong manugbantay kaibahan kag tanang myembro it ida pamilya. ³⁴ Ag sina Pablo ay ging-ikag nida sa ida bayay ag ingtahawan it pagkaon. Katong manugbantay ag ida tanang panimayay ay nagkinasadya dahil sinra ay nagtu-o sa Dios.

³⁵ Pagkaaga, gingsugo it katong mga pinunong Manughusgar kag mga pulis nak paliwasoney sina Pablo. ³⁶ Ag ging-uma kali it katong manugbantay it prisuhan kana Pablo, “Ingsugo it mga pinunong Manughusgar nak kamo ay paliwasoney. Kada ngasing liwasey kamo ag kabay pang maado kag inro pagpanaw.”

³⁷ Pero nagsabat si Pablo sa inra, “Ingpabakoy kami ninra sa atubangan it maramong

tawo samantalang waya ra napapamatuuri kung kami ay inggwa it sala o waya. Basta yang ninra kami gingpaprison. Kami ay mga sinakupan ra it Roma. Ag ngasing ay inra yang kami apaliwason it pay patago nak waya namamalayi it mga tawo? Indi puyde kali! Sinra't papali-a ag imaw it magpaliwas sa amo.”

³⁸ Nagbalik katong mga pulis sa mga pinunong Manughusgar ag ging-uma kag siling ni Pablo, ag sinra ay nahadlok tong inra nasaduran nak sina Pablo yaki ay mga sinakupan ra it Roma. ³⁹ Kada nagpagto sinra kana Pablo ag naghagar it pasensya, bag-o sinra ingpaliwas ag ingpangabay nak maghalin yangey sa Pilipos. ⁴⁰ Ngani, nagliwas sina Pablo sa prisuhan ag nagdiretso sa bayay ni Lydia. Gingtipon nina Pablo kag mga hali sa Gino-o ag ingtugraan anay sinra nak magpaninrugan sa inra pagtu-o, bag-o naghalin sinra.

17

Kag Pagwali nina Apostol Pablo ag Silas sa Syudad it Tesalonica

¹ Ngasing, nalampasaney nina Pablo ag Silas kag mga syudad it Ampipolis ag Apolonya ag nakaabotey sinra sa syudad it Tesalonica kung hariin inggwa't usang sinagoga kag mga lahi it Hudyo. ² Ag tuyar sa batasaney ni Pablo, sida ay nagsuyor ruto sa sinagoga ag sa suyor it tatlong domingo, kada Adlaw it Inugpahuway sida ay nagpakigdiskusyon sa inra tungor sa Sagradong Kasuyatan. ³ Ida gingpahadag ag ingpamatuuran nak kinahangyan nak kag ingpromisang Kristo ay magrayan it maramong hirap ag mabanhaw. Siling pa nida, “Kaling Hesus nak ako gingbabantala sa inro ay imaw kag ingpromisang Kristo.” ⁴ Ag kag iba sa mga lahi it Hudyo ruto ay nagpapati ag nag-iba kana Pablo ag Silas. Imaw ra kag maramong mga Griyego nak matutomey tan-a sa relihiyon it mga lahi it Hudyo ag pati kag maramong mga dungganong kabade sa inra.

⁵ Pero kag ibang mga lahi it Hudyo ay nahili kana Pablo, kada gingpangtawag ninra kag pilang mga hurong sa mga habig-habig ag ingparagipon ninra kag mga tawo ag inra inggulo kag syudad. Gingyusob ninra kag ingdadayunan nak bayay nina Pablo, nak imaw kag bayay it usang kalahing Hudyo nak kag ngayan ay si Jason. Ginghahanap ninra sina Pablo agor iatubang tan-a sa mga tawo. ⁶ Tong waya ninra

nakita sina Pablo ay inra ingdurdor si Jason ag kag pilang mga hali sa Gino-o papagto sa atubangan it mga pinuno it syudad. Ag tuyar kali kag inra ging-inukaw, “Haley sa ato syudad katong mga tawo nak bantog sa pagpanggulo aber hariin sinra makaabot.

⁷ Ag kali sinra ay ingbaton ni Jason sa inra bayay. Ag sinrang tanan ay nagkukuntra sa mga laye it Cesar, dahil siling ninra ay inggwa pa't usang hari nak kag ngayan ay Hesus.”

⁸ Ag kag mga tawo ruto ag kag mga pinuno it syudad ay nagkabayaka pagkarungog ninra it kali. ⁹ Ugaling tong nakapiyansay sina Jason ag ida mga kaibahan, sinra ay inray ingbuhian.

Kag Pagwali nina Apostol Pablo ag Silas sa Syudad it Bereya

¹⁰ Pagkagab-i ay gingpapagto nak raan sina Pablo ag Silas it mga hali sa Gino-o ruto sa syudad it Bereya. Pag-abot ninra ruto, sinra ay nagsuyor sa sinagoga it inra mga kasimanwang Hudyo. ¹¹ Kag mga lahi it Hudyo rili ay mas maado kag kabubut-on kisa sa mga taga-Tesalonica dahil mas marali sinra gikabisayahon, kumo ngani sinra ay nawiwili sa pagpanimati sa mga gingwawali ni Pablo. Ag inra ra ging-uusisa adlaw-adlaw sa Sagradong Kasuyatan kung tamang gador kag ida ingsisiling. ¹² Ngani, maramo nak mga lahi it Hudyo kag nagtu-o. Imaw ra kag maramong mga dungganon nak Griyegong kabade, ag mga Griyegong kayake ra.

¹³ Pero tong nasaduran it ibang mga Hudyo sa Tesalonica nak gingwawali ra ni Pablo sa Bereya kag mga bisaya it Dios, nagpaagto ra sinra ag ingpangsugsog kag mga tawo nak guluhon sina Pablo.

¹⁴ Sa nak raan rali-raling ingpahalin si Pablo it mga hali sa Gino-o ag inghator papagto sa habig it ragat, pero nagpabilin sina Silas ag Timoteo sa Bereya. ¹⁵ Ginghamator ninra si Pablo hastang sa syudad it Atenas, ag sinra ay ingtugon ni Pablo nak payanaton nak raan sina Silas ag Timoteo sa ida, bag-o nagbalikey sinra sa Bereya.

Kag Pagwali ni Apostol Pablo sa syudad it Atenas sa Gresya (o Acaya)

¹⁶ Ngasing, habang si Pablo ay naghuhuyat kana Silas ruto sa syudad it Atenas, namasran nida nak kaling syudad ay puno it mga dios-diosan ag pay sida ay sinaputan.

¹⁷ Kada ida gingdibate ruto sa sinagoga kag mga lahi it Hudyo ag kag mga Griyego nak

nagsaydo sa relihiyon it mga lahi it Hudyo ag imaw ra kag aber sin-ong ida masapoy sa plasa adlaw-adlaw. ¹⁸ Inggwa ra ruto sida it nakadiskusyunan nak mga Manunudlo it mga Prinsipyo sa Pagpangabuhi halin sa ruhang grupo, kag usa ay gingtatawag nak Epicureyo ag kag usa ay Estoico. Siling it iba sa inra, “Ni-o ara kag nabibisaya it kaling tabilan?”

Siling ray it iba, “Pay kag ida gingwawali ay tungor sa mga dios it mga taga-ibang lugar.” Imaw kali kag inra gingsiling dahil kag ingwawali ni Pablo ay tungor kang Hesus ag sa pagkabanhaw it mga minatay.

¹⁹ Ging-ikag ninra sida nak mag-atubang sa inra mga Manunudlo sa Korte it Areopago kung hariin ay ruto gipapanimati-i kag mga bag-ong tudlo. Pag-abot ruto, nagsiling sinra, “Puyde бага nak iuma nimo sa amo kung ni-o kaling bag-ong tudlo nak imo gingbabantala? ²⁰ Natitingaya kami sa amo narurunggan nak imo inggisiling, kada gusto namo nak maayaman kung ni-o kag gustong bisayahon it kali.”

²¹ Kaling mga taga-Atenas ag mga taga-ibang lugar nak ruto giiinistar ay waya't ibang ging-aakasan it oras, kundi kag pagdiniskusyon ag kag pagpanimati sa mga bag-ong isipon.

²² Ngani, si Pablo nak nagtitinrog sa tunga it Korte it Areopago ay nagsiling:

“Mga ingtatahor nako nak mga taga-Atenas, namasran nako kag inro pagka-relihiyuso sa tanang bagay. ²³ Dahil sa ako paglibot dili sa inro syudad namasran nako kag mga bagay nak inro ingdadayaw, ag nakita ra nako kag usang altar nak inggwa it nakasuyat nak tuyar kali, ‘Para sa dios nak waya nakikilaya.’ Kaling inro ingdadayaw aber waya ninro nakikilaya, ay Imaw kag ako ingbabantala sa inro.

²⁴ “Kag Dios nak naghuman it kalibutan ag tanang raha, kumo Sida kag Gino-o it langit ag duta, ay waya giiistar sa mga lugar nak dayawan nak inghuman it tawo.

²⁵ Nagsiserbisyo sa Ida kag mga tawo, pero kali ay buko sa pagkinahangyan it Dios, dahil Sida ay waya gikikinahangyan it aber ni-o. Dahil Sida ngani kag nagtata-o it kabuhi ag hingab ag tanang bagay nak kinahangyan it mga tawo. ²⁶ Ausa yang kag ginghalinan it tanang nasyon nak nagpapangabuhi sa ibabaw it kalibutan ag Dios kag naghuman it kali, ag Ida ingterminoy kag inra mga panahon dili sa kalibutan, ag kag mga giryunan it inra mga dutang istaran.

²⁷ “Ginghuman Nida kali agor magkainggwa sinra it hanrom nak hanapon kag Dios,

ag sabaling sa inra pay pagpanghaphap, ay makita ninra Sida. Pero sa kaklaruhan yang ay buko ra Sida mayado sa ato, ²⁸ dahil kag inro mismo sariling mga manunula ay nagsisiling,

“ ‘Asa Ida gahom kag ato kabuhi,
kag ato paghiwas ag kag ato pagkatawo.’

Ag siling pa ninra,

‘Kita talaga ay Ida mga anak.’

²⁹ “Kada ngani kita nak mga anak it Dios, indi nato dapat giisipon nak kag Dios ay tuyar sa buyawan, o tuyar sa pilak, o tuyar sa bato, nak gingpurma parayan sa abilidad ag kumporme sa ginhuna-huna it tawo. ³⁰ Katong unang panahon ay pinabad-an yang it Dios nak waya Sida gikilay-a it tawo, pero ngasing Ida'y ingsusugo kag tanang tawo aber riin nak maghinuysoy. ³¹ Tuyar kag Ida sugo, dahil nagterminoy Sida it adlaw kung sauno Nida ahusgaran it matarong kag tanang tawo sa kalibutan parayan sa tawo nak Ida pinili. Ag kali ay napamatuuraney it Dios sa tanang tawo parayan sa Ida pagbanhaw riling tawo.”

³² It tong inra marunggan kag tungor sa pagkabanhaw it minatay ginggur-an yang si Pablo it iba, pero kag iba ay nagsiling, “Gusto namong magrunggan ray sa imo kag tungor rili.” ³³ Kada pagkatapos it kina ay naghalikey si Pablo ruto sa inra atubangan.

³⁴ Pero inggwa't pilang kayake nak nagsunor sa ida ag nagtu-o sa Dios. Kaumir rili si Dionisio nak usa sa mga nagtutudlo sa Areopago. Imaw ra kag usang kabade nak kag ngayan ay si Damaris, ag kag iba pa ninrang kaibhanan.

18

Kag Pagwali ni Apostol Pablo sa Syudad it Corinto

¹ Pagkatapos it mga natabo nak kali, naghalin si Pablo sa Atenas ag nagpagto sa syudad it Corinto. ² Inggwa ruto it usang kayake nak kalahing Hudyo nak kag ngayan ay si Aquila. Sida ay talagang taga-ruto sa lugar it Ponto. Pero sida ag kag ida asawa nak si Priscila ay bag-ong abot yang halin sa Roma nak asa Italya ra, dahil ingpalayas it Cesar nak si Claudio kag tanang lahi it Hudyo sa syudad. Nakilaya sinra ni Pablo ag nagpagto sida sa inra bayay, ³ ag dahil pareho sinra ni Aquila nak mga manughuman it

tolda, ruto yangey sida gidayon sa inra ag nagpisan sa inra trabaho.

⁴ Kada Adlaw it Inugpahuway, nagsusuyor sida sa sinagoga ag nagpapakigdiskusyon ruto, dahil gusto nidang maraya kang Kristo kag mga lahi it Hudyo ag mga Griyego nak rahagto.

⁵ Pag-abot nina Silas ag Timoteo halin sa Macedonya ay ingtaoy ni Pablo kag ida tanang oras sa pagwali ag sa pagpamatuor sa mga lahi it Hudyo nak si Hesus kag ingpromisang Kristo. ⁶ Tong sida ay ingkuntra ag ingmayain ninra, ida gingpaypagan kag ida baro bilang paandam sa inra bag-o nagsiling sida, “Pag kamo ay aparusahan it Dios, bahala kamo! Bukoey kamo nako salabton. Tuna ngasing mapagto yangey ako sa mga buko ato kalahi.”

⁷ Pagkatapos it kali, naghalin sida ruto ag nagsaydo sa bayay it usang tawo nak kag ngayan ay si Tisyo Justu nak usang Griyego nak nagdadayaw ra sa Dios. Kag ida bayay ay asa tupar it sinagoga. ⁸ Kag pinuno it katong sinagoga nak kag ngayan ay Crispo ay nagtu-o sa Gino-o pati kag ida tanang panimayay. Nagtu-o ra ag nagpabawtismo kag maramo pang mga taga-Corinto pagkarungog ninra kang Pablo.

⁹ Usang gab-i, nagbisaya kag Gino-o kang Pablo parayan sa usang pangitaon. Siling nida, “Aya gikahadlok. Magpadayon ka ag aya gitungon sa imo pagwali, ¹⁰ dahil kaibahan Ako nimo. Waya't mauno sa imo. Maramo kag Ako magiging katawuhan dili sa syudad.” ¹¹ Kada nagtiner sida ruto sa Corinto it usang tuig ag tunga sa pagtudlo it mga bisaya it Dios sa inra.

¹² Ugaling it tong kag naging gobernador sa probinsya it Acaya ay si Galion, nagkausa kag ibang mga lahi it Hudyo ruto sa Corinto nak labanan si Pablo. Ag sida ay inra gingrakop ag ingraya sa Korte. ¹³ Siling ninra, “Ingkakaer it kali kag mga tawo nak magdayaw sa Dios sa parayan nak kuntra sa ato laye.”

¹⁴ Mabisaya tan-a si Pablo tong magsiling si Gobernador Galion nak, “Kamong ako mga kalahing Hudyo, kung kali ay tungor sa usang pagsuway sa laye o usang mabug-at nak kasal-anan, inggwa it rason nak ako kamo runggan. ¹⁵ Pero dahil kaling inro ging-aakusar ay tungor yang sa pagsinuay-suayan tungor sa mga bisaya, sa mga ngayan ag sa inro sariling kasuguan, kamoy it bahala rili! Indi nak gador ako maghusgar sa tuyar nak mga bagay.” ¹⁶ Ag ida sinra ingpangtabog paliwas sa Korte. ¹⁷ Pagkakita dili it mga Griyego nak nagmumuyat raha, gingrakop nak raan ninra kag usang pinuno it

Sinagoga nak kag ngayan ay si Sostenes ag ingsuntok sa atubangan it Korte. Pero waya gihapon kali gialibhata ni Gobernador Galion.

Kag Pagbalik ray nina Apostol Pablo sa Syudad it Antiokya sa Sirya

¹⁸ Pagkatabo it kali ay nagrugay pa sina Pablo ruto sa Corinto. Pagakatapos, nagpamuhon sinra sa mga hali sa Gino-o, ag kaibahan sinra nina Priscila ag Aquila ay nagginaney papauli sa Sirya halin sa Cencreya, kung riin ay ruto kag pantalan it Corinto pa-Asya. Praber sinra naglarga ay nagpatupi anay si Pablo dahil sa usang panata nida nak ngasing ay natuparey.

¹⁹ Pag-abot ninra sa syudad it Epeso, gingbilin ruto ni Pablo sina Priscila ag Aquila. Ruto sa sinagoga ay nagdiretso si Pablo, ag ida ingpaathag sa mga lahi it Hudyo ruto kag tungor kang Hesus. ²⁰ Ginghamagar pa tan-a ninra nak sida ay magrugay-rugay pa ruto, ugaling waya sida gipahawir sa inra. ²¹ Pero sa pagpamuhon nida sa inra ay nagsiling sida, “Kung abut-on it Dios, mabalik ako rili sa inro.” Ag naglargay sida halin sa Epeso.

²² Pagkasalta ni Pablo sa Cesareya, nagtukar anay sida sa Herusalem ag nagpangamusta sa mga nagtutu-o kang Kristo nak nagtipon ruto, bag-o nag-us-os ray papagto sa syudad it Antiokya sa Sirya. ²³ Nagtiner sida ruto sa suyor it maisot nak panahon, bag-o sida naghalin ag nagpanglibot sa mga manugsunor ni Hesus sa mga lugar it Galasya ag Prigiya. Ag ida ingpakusog kag pagtu-o it mga nagtutu-o ruto.

KAG PANGTATLONG MISYON NI PABLO

Si Apolos ay sa mga Syudad it Epeso ag Corinto

²⁴ Habang nagbibiyahe pa si Pablo pagkahalin sa Epeso, inggwa it usang kalahing Hudyo nak taga-Alejandria sa Ehipto nak nag-abot sa syudad it Epeso. Kag ida ngayan ay si Apolos. Kaling tawo ay kabale-bale magbisaya ag maayo sa Sagradong Kasuyatan.

²⁵ Natudluan sida it tungor sa Rayan it Kaluwasan sa Gino-o, ag dahil ngani nak matutom kag ida pagtu-o ay nagwawali ag nagtutudlo sida it tama tungor kang Hesus, aber kag bawtismo yang nak ida naaayaman ay kag bawtismo ni Juan nak Manugbawtismo.

²⁶ Masupog sida magpangwalihan sa sinagoga, ag tong narunggan sida nina Priscila ag

Aquila ay ging-ikag ninra sida sa inra bayay ag ruto ay ingpahadag ninra sa ida kag iba pang mga bagay tungor sa Rayan it Kaluwasan sa Dios nak waya pa nida naaayami.

²⁷ Ag tong hanrumon ni Apolos nak magtabok papagto sa probinsya it Acaya ay gingpakusog kag ida buot it mga hali sa Gino-o ag ingsuyatan ninra kag mga manugsunor ni Hesus ruto nak batunon sida. Pag-abot nida ruto, karako kag ida nabulig sa mga tawo nak sa kaaduhan it Dios ay datey nak nagtu-o. ²⁸ Nagbulig sida sa inra parayan sa maayo nidang mga sabat sa pagpakigdiskusyon sa mga kalahing Hudyo sa atubangan it mga tawo, ag sa pagpakita nida halin sa Sagradong Kasuyatan nak si Hesus kag ingpromisang Kristo.

19

Kag Pagwali ni Apostol Pablo sa Syudad it Epeso

¹ Habang si Apolos ay rahagto sa syudad it Corinto sa Acaya, si Pablo ray ay nagbaktas parayan sa kabagunturan hastang nakaabot sida sa syudad it Epeso. Ruto, nakita nida nak inggway it pilang manugsunor si Hesus ruto. ² Nagpangutana sida sa inra, “Nabatoney baga ninro kag Ispirito Santo tong kamo ay nagtu-o?”

Nagsabat sinra, “Waya! Waya pa ngani namo narurunggi nak inggwa't Ispirito Santo.”

³ Nagpangutana ray sida, “Sa ni-o kamo nabawtismuhan?”

Sabat ninra, “Sa bawtismo ni Juan nak Manugbawtismo.”

⁴ Siling pa ni Pablo, “Nagbabawtismo si Juan pag kag mga tawo ay naghinuysoy sa inra mga sala, ag gingsugo nida sinra nak magtu-o ruto sa usa nak maabot sunor sa ida, ag kato ay si Hesus.” ⁵ Pagkarungog ninra it kali, nagpabawtismo sinra sa pangayan it Ginoong Hesus. ⁶ Ag pagkapatong ni Pablo it ida damot sa inra, napasa-inra kag Ispirito Santo, ag sinra ay nagbisaya it mga bisaya nak waya ninra dating natun-e ag imaw ra it mga mensahe halin sa Dios.^d ⁷ Mga dose tanan sinra ruto.

⁸ Pagkatapos, nagsuyor sida sa sinagoga ruto, ag sa suyor it tatlong buyan sida ay masupog nak nagwali. Ag nagpakigdiskusyon sida ruto ag ida ra ing-ingganyo sinra nak magpasakop sa paghari it Dios. ⁹ Pero tong kag iba ay nagmatugas ag inding gador magtu-o, ag nagbisaya pa it mayain sa atubangan it mga myembro it sinagoga laban sa

^d19:6 o “mga propesiya.”

Rayan it Kaluwasan nak gingwawali ni Pablo, sida ay nagbuyag sa inra ag ingnunot kag mga naging manugsunor ni Hesus. Ag ruto sa Eskwelahan ni Tirano, sida ay nagpadayon it pagtudlo adlaw-adlaw. ¹⁰ Kali ay nagpadayon sa suyor it ruhang tuig, kada narunggan it tanang nag-iistar sa probinsya it Asya kag mga bisaya it Gino-o, maging sinra ay kalahing Hudyo o Griyego man.

Kag Pagpatuyar it mga Anak ni Eskeva kang Apostol Pablo

¹¹ Ag naghuman kag Dios it mga pambihirang milagro parayan kang Pablo. ¹² Kada aber mga purong-purong o dilantar yang nak inasapli sa ida, pag inapahir sa mga di sakit ay nakakaado ag nalayas kag mayaot sa mga nasasaniban.

¹³ Ngani, inggwa't pilang mga lahi it Hudyo nak nagpapatuyar kang Pablo nak nagpapanglibutan sa pagpalayas it mayaot parayan sa pagsambit it pangayan it Ginoong Hesus. Tuyar kali kag inra inggisiling, “Ingsusugo nako kamo nak maglayas sa pangayan ni Hesus nak gingwawali ni Pablo.”

¹⁴ Kaumir sa mga naghihimo it kali ay kag pitong anak nak kayake it usang Punong Saserdote nak kalahing Hudyo nak kag ngayan ay si Eskeva. ¹⁵ Pero usang adlaw nak inra kali ingpurbahan nak himuon, gingsabat sinra it mayaot, “Kilaya nako si Hesus, ag kilaya ra nako si Pablo, pero asi? Sin-o kamo hay?” ¹⁶ Ag rinuksuyan sinra it katong kayaking nasasaniban it mayaot ag sinrang tanan ay nagkabuntay ag nagkapirdi. Kada nagpangrinayagan sinra paliwas it bayay nak nakauba, dahil napanggisi-gisi kag inra mga baro ag sinra ay napang-ugaran.

¹⁷ Nabantog kali sa tanang nag-iistar ruto sa Epeso, maging sa mga lahi it Hudyo ag Griyego man, ag sinrang tanan ay nagkahadlok. Dahil rili lalong nabantog kag pangayan it Ginoong Hesus. ¹⁸ Pagkatabo ra it kali, maramong mga tawo nak ngasing ay nagtutuoy sa Gino-o kag nagpayungot kang Pablo, ag nag-uma nak sinra ra ay nagpapamuyong sa parayan it mga pagbuhat tuyar sa mga albularyo. ¹⁹ Maramo sa inra kag mga naggagamit it mga libro sa inra pagbuhat, ag kaling mga libro ay inra ingpangraya sa usang lugar. Tong natiponey kali ay inra pinangsunog sa atubangan it tanan. Sa inra pagkarkulo kag balor it kali ay nag-abot sa mga singkwenta mil nak bilog nak pilak. ²⁰ Ngani, kag mga bisaya it Gino-o ay nabantog ag lalong nagrampo kag mga nagtutu-o.

²¹ Ngasing, pagkatabo it mga bagay nak kali, dahil sa pagtuytoy it Ispirito Santo, nagdisider si Pablo nak mapa-Herusalem, pero marayan anay sida sa mga probinsya it Macedonya ag Acaya. Siling pa nida, “Pagkapagto nako ruto, kinahangyan nak mapagtuan ra nako kag Roma.” ²² Ingpauna anay nida sa Macedonya kag ruha nidang manugbulig sa pagpangwalihan nak sina Timoteo ag Erasto, samantalang sida ay nagrugay-rugay pa sa probinsya it Asya.

Kag Kaguluhan sa Syudad it Epeso

²³ It kag mga adlaw nak kato, nagkainggwa't rakong kaguluhan sa syudad it Epeso dahil sa pagtudlo tungor sa Rayan it Kaluwasan nak ingtutudlo ni Pablo. ²⁴ Kali ay dahil sa usang tawo ruto nak kag ngayan ay si Demetrio. Sida ay usang platero nak naghuhuman it mga tutemplong pilak nak inggwa sa suyor it maisot nak ribulto it inra diosa nak si Diana. Sa paghuman it kali ay nagkikita it rako kag mga platero ruto. ²⁵ Ida gingtipon kag ida mga kaparehong platero, ag imaw ra kag iba pang mga manughuman it mga ribulto ag nagsiling:

“Mga kaibahan nako, ayamey ninro nak kaling ato trabaho ay imaw it nagtata-o sa ato it maadong pagpangabuhi. ²⁶ Nakikita ag narurungan ninro kung ni-o kag ginghihimo it kaling si Pablo. Ida gingsisiling nak kag mga dios nak himo it tawo ay buko klarong dios ag maramo sidang nararayang mapati, buko yang dili sa Epeso, kundi sa bug-os nak probinsya it Asya. ²⁷ Mayain kag ibunga it kali, buko yang sa ato mga trabaho, kundi imaw ra sa Templo it ato diosang si Diana. Mawawar-aney it pagdayaw rili kag mga tawo, ag sabali pa nganing indiey sida gidayawon bilang diosa it mga tawo. Gingdadayaw pa man sida it tanan sa probinsya it Asya ag sa bug-os nak kalibutan.”

²⁸ Pagkarungog ninra it kali, abang kahangit ninra ag sinra ay nag-inukaw it tuyar kali, “Dayawon kag Makagagahom nak si Diana nak diosa it mga taga-Epeso.”^e ²⁹ Kada nagkagulo sa syudad ag nagrinagipon sinra ruto sa inra marakong pabilog nak plasa nak napapalibutan it mga ingkuran. Gingdurdor ra ninra papagto kag ruhang taga-Macedonya nak nakarungan ni Pablo sa ida pagbiyahe nak kag mga ngayan ay sa Gayo ag Aristarco.

^e**19:28** o “si Artemis it mga taga-Epeso.”

³⁰ Gusto tan-a ni Pablo nak magsuyor ag magbisaya sa mga tawo pero gingpigahan sida it mga manugsunor ni Hesus. ³¹ Inggwa ra ruto it pilang pinuno it probinsya it Asya nak ida mga amigo, ag kali sinra ay nagsugo it usang masiling kang Pablo it inra pangabay nak inding gador sida dapat magruga-ruga nak magsuyor ruto sa plasa.

³² Ruto sa suyor it plasa ay indi magkarunggan dahil sari-sari kag mga ging-iinukaw it mga tawo ag sinra ay nagkikinagulo, dahil ngani waya naaayami it karamuan kung asing sinra ay nagtinipon.

³³ Inggwa ruto it usang lahi it Hudyo nak kag ngayan ay si Alejandro, ag sida ay gingpapagto it mga kalahing Hudyo sa atubangan it mga tawo agor sida kag mabisaya para sa inra. Gingsinyasan anay nida kag mga tawo nak maghipos bag-o sida magbisaya. ³⁴ Ugaling tong nakilaya ninra nak sida ay usang kalahing Hudyo, lalo pa sinrang nagpakainukaw it, “Dayawon kag Pinaka-makagagahom nak si Diana it mga taga-Epeso!” sa suyor it ruhang oras.

³⁵ Nag-abot ra kag pinaka-pinuno it syudad ag tong ida'y mapahipos kag mga tawo nagsiling sida:

“Mga kasimanwa nako nak mga taga-Epeso, siong tawo kag waya nakakaayam nak kag syudad it Epeso ay imaw kag manugbantay it Templo it Gamhanang Diana ag it Balaan nak Bato nak nagtikrag halin sa langit. ³⁶ Ayam natong tanan nak waya it makuntra rili, kada hipos yangey kamo ag bad-ey kamo gihuman it mga bagay nak inro asuli-sulihan sa bandang huli. ³⁷ Kaling ruhang tawo nak inro gingdurdor papali ay buko ra mga mananakaw sa Templo o mga makipasipala sa ato diosa.

³⁸ “Ngani, kung sina Demetrio ag kag ida mga kaibahan ay inggwa't reklamo laban kanin-o man, bukas kag mga Korte ag inggwa kita ruto it mga pinuno nak mahusgar. Pabad-e sinra nak mag-inakusaran ruto. ³⁹ Pagkatapos galing kung inggwa gihapon kamo it reklamo, aintyendihon nato kina sa pagtilipon it mga pinuno tuyar sa ato talagang ginghuhuman. ⁴⁰ Sa natabo ngasing nak adlaw kita ay napipeligruhan nak masan-an it Roma nak naghuhuman it kaguluhan, dahil waya kita it bangranan sa kaguluhan nak kali.”

⁴¹ Ag pagkabisaya nida it kali, gingpapauliey nida kag mga tawo.

Nagrayan ray si Apostol Pablo sa mga Probinsya it Macedonya ag Acaya (o Gresya)

¹ Pagkatapos it katong kaguluhan sa syudad it Epeso, ingpatawag ni Pablo kag mga manugsunor ni Hesus ruto. Ag pagkatapos it ida pagtugra sa inra agor mapakusog kag inra mga kabubut-on, sida ay nagpamuhon sa inra ag nagginaney papagto sa probinsya it Macedonya. ² Sa ida pagrayan sa mga banwa ruto ida yang sinra gingtugraan pramas mapakusog kag mga kabubut-on it mga nagtutuo ruto, ag sida ay nagdiretsoy hastang nakaabot sida sa probinsya it Acaya nak ingtatawag rang Gresya. ³ Nagtiner sida ruto it tatlong buyan.

It katong sida ay palargahoney papagto sa Sirya, ida narunggan nak di plano kag ibang mga lahi it Hudyo ruto nak humanan sida it mayain. Kada lalo sidang nagdisider nak magbalik ruto ag sa Macedonya sida marayan. ⁴ Nagnunot sa ida si Sopater nak anak ni Piro nak taga-Bereya, imaw ra sina Aristarco ag Segundo nak mga taga-Tesalonica. Nagnunot ra si Gayo nak taga-Derbe, ag sina Timoteo, Tiquico ag Tropimo nak mga taga-probinsya it Asya. ⁵ Sinra ay nag-una ag naghuyat sa amo ruto sa banwa it Troas. ⁶ Pero kami^f ay hingan pa yang nakahalin sa syudad it Pilipos pagkatapos it Pista it Tinapay nak Waya't Pangpaalsa. Ag pagkalipas it limang adlaw nakaabot kami sa inra sa Troas ag ruto ay nagtiner kami it pitong adlaw.

Kag Pagbanhaw ni Apostol Pablo kang Eutico sa Banwa it Troas

⁷ It tong adlaw nak Domingo, nak imaw kag unang adlaw it amo domingo,^g kung

^f**20:6** Hali nato makikita nak si Lukas kag kaibahan gihapon ni Pablo.

^g**20:7** Hali nato makikita nak kag mga Kristyano ay nagtitinipon sa adlaw nak Domingo nak imaw kag inra unang adlaw it domingo. Ag para sa ato kali ay gab-i it Sabado, pero para sa mga lahi it Hudyo kag inra usang adlaw ay nagtutuna sa

hariin ay nagtipon kami agor rumrumon si Kristo parayan sa pagkaon it binika-bikáng tinapay, si Pablo ay nagwali sa inra dahil planoy nida nak maglarga pagkaaga. Ag kag ida pagwali ay nagpakahaba hastang naabutaney it tungang gab-i. ⁸ Rutong kwarto sa ibabaw it bayay nak amo gingtitipunan ay maramong iwag. ⁹ Ag inggwa ruto it usang binata nak kag ngayan ay si Eutico. Sida ay nag-iingkor sa sintas it gaha, ag dahil ngani sa kahabaon it pagwali ni Pablo sida ay tinungka ag nakatuyugan. Kada nahuyog sida halin rutong pangtatlong palapag ag sida ay minatay tong inra pilhigon.

¹⁰ Pero pagpilhig ni Pablo ay nagyuhor anay sida ag ida kali gingkupkupan, bag-o nagsiling sa mga nagrinagipon, “Aya kamo gikahadlok, buhiey sida ngasing.”

¹¹ Pagkasaka liwat ni Pablo, ag pagkakaon ninra it binika-bikáng tinapay ag iba pang pagkaon, nagpakig-istoryahan sida sa inra hastang inabot sinra it panghudag-hudag. Ag imaw katong sida ay nagginaney. ¹² Habang inghuhuman kali ni Pablo, katong binata ay inra ingpapauling buhi ag napakasadyahan sinra.

Kag Paghalin ni Apostol Pablo sa Troas Papagto sa Mileto

¹³ Nag-una kami it sakay sa batil halin sa Troas papagto sa banwa it Asos, kumo kag siling ni Pablo ay mabaktas yang sida papagto ruto kung hariin ruto yangey sida masakay. ¹⁴ Pagtabo namo ruto sa Asos, nagsakay ngani sida sa batil nak amo ra ingsasakyan ag nagpadayon kami it pagbiyahe papagto sa Mitilene. ¹⁵ Halin sa Mitilene, nagpadayon kami, ag pagkaaga, kami ay asa tungorey it Isla it Kiyos. Tong pangruhang adlaw, nagrunggo kami sa Isla it Samos. Ag masunor nak adlaw, nagbiyahe ray kami hastang nakaabot kami sa Mileto. ¹⁶ Nagdisider si Pablo nak lampasan kag syudad it Epeso pramas indiey sida maabansa sa probinsya it Asya. Dahil nagrarali sida, kumo gusto nidang makaabot sa Herusalem sa Adlaw it Pentecostes.

Kag Huling Pagtugra ni Apostol Pablo sa mga Pinuno it mga Nagtutu-o sa Epeso

¹⁷ Pero myentras si Pablo ay ruto pa sa Mileto, gingpasapoy nida kag mga pinuno it mga nagtutu-o ruto sa Epeso. ¹⁸ Pag-abot ninra ruto sa Mileto, nagsiling sida sa inra:

“Kamo mismo it nakakaayam kung pauno ako nagpangabuhi sa bug-os nak panahon nak ako ay kaibahan ninro, magtuna sa primerong pagruot it ako mga siki rili sa

pagsugbo ag matatapos sa pagsugbo ray.

probinsya it Asya. ¹⁹ Perming ako ay nagsiserbisyo sa Gino-o nak inggwa it pagpaubos. Ag ayam ra ninro kag ako pag-agom it pagyuha ag maramong hiras, dahil sa mga plano laban sa ako it ako mga kalahing Hudyo. ²⁰ Ayam ra ninro nak waya ako natahap nak iuma sa inro kag aber ni-o mang bagay nak para sa inro kaanduan, imaw ra sa pagpanudlo sa inro sa atubangan man it mga tawo o sa pagpangbayay-bayay. ²¹ Kali kag ako inghimo bilang pamatuor sa mga lahi it Hudyo ag sa mga Griyego man nak dapat sinrang maghinuysoy sa atubangan it Dios ag magtu-o sa ato Ginoong Hesu-Kristo.

²² “Ag ngasing ngani dahil sa pagtuytoy it Ispirito Santo sa ako, ako ay mapagto sa Herusalem aber waya nako naayami kung ni-o kag matatabo sa ako ruto. ²³ Kag ayam yang nako, sa bawat syudad nak ako apagtuan ay gingpapaandaman ako it Ispirito Santo nak kag pagpriso ag mga kahirapan ay naghuhuyat sa ako. ²⁴ Pero waya nako gipapakataw-e it balor kag ako sarili, ag waya ra nako giinakan kag ako kabuhi. Basta matuman yang nako kag ako responsibilidad ag kag ministryo nak ingtugyan sa ako it Ginoong Hesus, bilang pagpamatuor it Maadong Balita tungor sa kaaduhan it Dios.

²⁵ “Ag ngasing ngani ayam nako nak indiey ninro ako makita liwat, kamong tanan nak ako nawalihan it tungor sa paghari it Dios. ²⁶ Kada ngasing nak adlaw, makakasiling ako sa inro nak waya ako't salabton kung inggwa man sa inro it indi maluwas, ²⁷ dahil waya ako natahap nak ibantala sa inro kag tanan tungor sa kabubut-on it Dios.

²⁸ Rahani kag inro mga sarili ag tatapa kag inro mga sinakupang mga hali sa Gino-o kung hariin kamo ay ingbutang it Ispirito Santo, bilang inra mga tagapag-alaga. Kali ay agor inro maalagaan kag mga nagtutu-o nak Ida gingtubos parayan sa rugo it Ida Anak.

²⁹ “Ayam nako nak sa ako pagtaliwan, asudlon kamo it mga buko matu-or nak manunudlo nak pay mga maisog nak mga ilahas nak iro, ag kamo nak pay mga karnero ay asibaon it mga waya't kaluoy, parayan sa inra pagpangluko sa inro. ³⁰ Ag halin mismo sa inro mga kaibahan, ay maliwas ra kag mga tawong matudlo it mga malaw-ay nak mga binakak pramas maraya ninra ag mapasunor kag ibang mga manugsunor ni Hesus. ³¹ Kada ngani maging listo kamo, ag rumrumon ninro nak sa suyor it tatlong tuig, adlaw ag gab-ing waya puat kag ako paglaygay sa inrong tanan nak di kaibahan pang pagtibaw.

³² “Ag ngasing gingtutugyan nako kamo sa Dios ag sa mensahe it Ida kaaduhan, nak

imaw it makakapatibay sa inro pagtu-o ag mata-o sa inro it panublion kaibahan it tanang tawo nak Ida inggahin para sa Ida. ³³ Waya ako gihingabot it ni-o mang pilak o buyawan o mamahayong baro it aber si-o man. ³⁴ Kamo mismo it nakakaayam nak kag ako mga kinahangyan ay halin sa ako sariling inugran ag pati kag kinahangyan it ako mga kaibahan. ³⁵ Kag ako tanang ginghimo ay nagpakita sa inro nak sa tuyar nak paghinugor ay dapat natong buligan kag mga dapat buligan. Ato rumrumon kag siling it Ginoong Hesus nak, ‘Mas maado kag nagtata-o kisa sa nagbabaton yang.’ ”

³⁶ Pagkabisaya nida it kali, nagyuhor sina Pablo, ag sinrang tanan ay nagpangamuyo, ³⁷ bag-o nagtinibaw. Ag inra gingkupkupan ag ingharuan si Pablo. ³⁸ Nasusubo sinra, laloey sa ida ingsiling nak sida ay indiey ninra makita liwat. Ag inghatorey ninra si Pablo sa batil.

21

Kag Pagpagto ni Apostol Pablo sa Herusalem

¹ Pagbinuyagan namo^h it mga taga-Epeso, nagsakay ray kami sa batil nak halin sa Mileto. Tong unang adlaw it amo pagbiyahe nagpayadag kami it larguhan pa Isla it Cos, sumunor nak adlaw pa Isla it Rodas, ag halin ruto nagpadayon kami papagto sa banwa it Patara.ⁱ ² Naabutan namo ruto kag usang batil nak patabukon papagto sa mga banwa it Penisya nak imaw kag asa habig it baybay it Sirya, kada nagsakay kami rili.

³ Naantaw namo kag Isla it Cipre, ag sa amo pagrayan, kali ay asa bandang wala namo. Nagpadayon kami pa-Sirya ag nagrunggo sa banwa it Tiro dahil ruto madiskarga kag batil. ⁴ Nagsalta kami ag pagkakita namo sa mga manugsunor ni Hesus ruto, nagdayon anay kami sa inra sa suyor it pitong adlaw. Parayan sa Ispirito it Dios ingpigahan ninra si Pablo nak magpadayon pa-Herusalem. ⁵ Pag-abot it adlaw it amo paglarga, naghaliney kami ag nagpadayon sa amo pagbiyahe. Sinrang tanan ay naghator sa amo, maging kag inra mga asawa ag mga anak. Ag sa baybay nak asa liwas it banwa, kami ay nagyinhuhor ag nagpangamuyo. Kami ay nagpamuhon sa usa'g-usa,

^h**21:1a** Hali nato makikita nak si Lukas kag kaibahan gihapon ni Pablo.

ⁱ**21:1b** o “Patara ag Mira.” Kali kag huling mga pantalan sa probinsya it Asya patabok sa Sirya ag Hudeya.

⁶ ag pagkatapos ay nagsakay ray kami sa batil, ag sinra ay nagpinauliey.

⁷ Nagpadayon kami halin sa Tiro. Rumunggo kami sa banwa it Tolemais kung hariin ay nagsalta anay kami ag nagpakigkita sa mga hali sa Gino-o, ag ruto ay nagtiner kami it usang adlaw. ⁸ Pagkaaga, naglarga ray kami ag nakaabot kami sa syudad it Cesareya. Pagsalta namo ay ruto kami gidayon sa bayay ni Felipe nak Manugbantala it Maadong Balita. Sida ay usa sa pitong napili it kato sa mga nagtutu-o kang Kristo sa Herusalem nak magpatigayon sa pagbulig sa mga dapat buligan. ⁹ Inggwa sida it ap-at nak rayagang anak nak puro mga propeta.

¹⁰ Pagkalipas it pilang adlaw it amo pagdayon ruto ay nag-abot katong propeta nak si Agabo nak halin sa probinsya it Hudeya. ¹¹ Nagpayungot sida sa amo, ag gingbaoy nida kag panghagkos ni Pablo ag ginggapos kag ida sariling mga siki ag damot bag-o nagsiling, “Imaw kali kag siling it Ispirito Santo, ‘Kag tag-iya it kaling panghagkos ay agapuson it tuyar kali it mga pinuno it mga Hudyo sa Herusalem, ag sida ay ita-o sa damot it mga buko Hudyo.’ ”

¹² Pagkarungog namo it kali, kami ag kag mga kaibahan namo ruto ay nagpakitluoy kang Pablo nak indi yangey sida magpagto sa Herusalem. ¹³ Pero nagsabat si Pablo, “Asing nagtitinibaw kamo? Apangyudahan kag ako buot it kinang inro ginghihimo. Hanraey ra ako, buko yang nak magpaprisko kundi aber mamatay sa Herusalem alang-alang sa pangayan it ato Ginoong Hesus.”

¹⁴ It katong waya namo sida nakumbinse nak sunron kag amo pagpiga, ay nagtungon yangey kami ag nagsiling, “Ay hala! Kung ni-o ugang kag kabubut-on it Gino-o ay imaw it matutuman.”

¹⁵ Pagkatabo it kali, kami ay naggayak nak matukar pa-Herusalem. ¹⁶ Pilang mga manugsunor ni Hesus nak taga-Cesareya kag numunot sa amo pa-Herusalem ag naghator sa amo ruto sa bayay it usang tawo nak manugsunorey tong una pa, nak kag ngayan ay si Nason. Sida ay taga-Cipre ag ruto kami sa ida madayon.

KAG PAGKAPRISO KANG APOSTOL PABLO SA HERUSALEM

¹⁷ Pag-abot namo sa Herusalem, masadya kag pagbaton sa amo it mga hali sa Gino-o.

¹⁸ Pagkaaga, si Pablo, kanunot ra kami ay nagpagto sa pinuno it mga nagtutu-o nak si

Santiago,^j ag rahagto kag tanang pinuno it mga grupo it mga nagtutu-o.¹⁹ Pagkatapos it ida mga pangamusta sa inra, ging-uma ni Pablo it usa-usa kag tanang inghimo it Dios sa mga buko Hudyo parayan sa ida ministryo.

²⁰ Pagkarungog ninra rili, inra gingdayaw kag Dios. Pagkatapos, nagsiling sinra sa ida: “Ayam nimo haling Pablo, libo-libong lahi it Hudyo kag nagpangtu-o, ag sinrang tanan ay matutom sa pagsunor it Kasuguan ni Moises.²¹ Ag inggwa it nag-uma sa inra nak ingtutudlo kuno nimo sa tanang lahi it Hudyo nak ruto giinistar sa mga lugar it mga buko Hudyo, nak magtalikor sinra sa Kasuguan ni Moises. Kag imo kuno tudlo sa inra ay indi gitulion kag inra mga anak ag magpangabuhi nak waya gisusunor sa ato mga sulunranon.

²² “Kada ngasing ni-o aboy kag dapat nato nak himuon? Siguradong inra maaayaman nak nag-abotey ikaw.²³ Maado pa ay sunron nimo kag amo isiling sa imo. Inggwa rili sa ato it ap-at nak kayake nak inggwa it panata.²⁴ Nunot sa inra sa Templo, ag magrungan sa inra habang inghihimo ninra kag inra ritwal agor magiging limpyo kag inra sarili. Badari yangey kag inra mga dapat badaran, agor sinra ay makakapasigar it inra uyo bilang tanra nak taposey kag inra panata. Sa parayan nak kali, maaayaman it tanan nak buko matuor katong inra narunggan tungor sa imo, ag maayaman ra ninra nak nagsusunor ikaw sa ato Kasuguan.

²⁵ “Pero buko gustong bisayahon it kali nak kag mga buko Hudyo nak nagtutu-o ay obligadong sunron kag tanang ritwal ag kustombre sa Kasuguan ni Moises. Kag inra yang dapat tumanon ay kung ni-o kag amo napagka-usahan it katong nagsuyat kami sa inra. Kag amo ingpapatuman sa inra ay indi sinra dapat magkaon it mga pagkaon nak pinadagaan ag ingtahaw sa mga dios-diosan, indi dapat magkaon it rugo, indi dapat magkaon it karne it hadop nak ging-ihaw nak waya naparugu-e, ag indi mag-ubay sa buko inra sariling asawa.”

²⁶ Ngani, pagkaaga, gingnunot ni Pablo katong ap-at nak kayake ag nagrungan sa inra sa paghimo it inra ritwal agor magiging limpyo kag inra sarili sa atubangan it Dios. Pagkatapos, nagsuyor sida sa Templo agor ipaayam sa saserdote kung sauno kag pangpitong adlaw nak matatapos kag inra ritwal, ag kung sauno ra ninra ita-o kag inra

^j**21:18** Sida ay Santiago nak hali o manghor ni Hesus.

mga halar.

Kag Pagrakop kang Apostol Pablo sa Templo.

²⁷ It katong matataposey kag pitong adlaw it inra paghimo it inra ritwal agor magiging limpyo kag inra mga sarili, inggwa't nakakita kang Pablo sa Templo nak ibang mga lahi it Hudyo nak nag-abot halin sa probinsya it Asya. Ag inra gingsugsog kag mga tawo ruto it laban kang Pablo ag sida ay inra gingpigong, ²⁸ habang nag-uukaw it tuyar kali, “Mga Israelinhon, tabangi kami! Imaw kali kag tawo nak nagtutudlo sa mga tawo aber riin it laban sa ato nak mga lahi it Hudyo, laban sa Kasuguan ni Moises ag laban sa Templong kali. Ag ingraya pa nida kag mga Griyego sa suyor it ato Templo ag ida gingdupitan kaling sagradong lugar.” ²⁹ Gingsiling ninra kali dahil bag-o inghimo nina Pablo kaling ritwal, ay nakita ninra nak kaibahan ni Pablo sa syudad si Tropimo nak usang buko Hudyo nak taga-Epeso, ag kabi ninra ay ingnunot ra sida ni Pablo sa suyor it Templo.

³⁰ Nagkinagulo kag mga tawo sa bug-os nak syudad ag nagrinagipon sinra ruto. Inra gingrakop si Pablo ag ingdurdor paliwas sa Templo, ag sa nak raan ay ingsarhan kag mga pwertahan. ³¹ Habang gingbabalbal ninra si Pablo agor matyon, nakaabot sa Mayor it mga sundalong taga-Roma kag balita nak nagkikinagulo sa bug-os nak syudad it Herusalem. ³² Sa nak raan ingnunot nida kag pilang Kapitan ag mga sundalo, ag nagrayagan sinra paus-os ruto sa nagraragipon nak mga tawo. Pagkakita ninra sa Mayor ag sa mga sundalo ingtungnan ninra kag pagbalbal kang Pablo.

³³ Nagsuor kag Mayor ag ingrakop si Pablo, ag nagsugo nak gapuson kali it ruhang kadina. Pagkatapos ay nagpangutana sida kung si-o kaling tawo ag kung ni-o kag ida nahuman. ³⁴ Sari-sari kag ging-inukaw nak sabat it mga tawo. Ag dahil sa abang gulo indi maayaman it katong Mayor kung ni-o talaga kag kaklaruhan, kada gingsugo nida nak ray-on yangey si Pablo sa inra kuta. ³⁵ Pag-abot ninra sa hagrang bato, sida ay ingbadawan yangey pasaka it mga sundalo dahil sa nagririnusrusan kag mga tawo sa pagraguso sa ida. ³⁶ Gingsunran sida it kaling mga tawo nak nag-iinukaw it, “Matya sida!”

Nagdipensa si Apostol Pablo sa mga Taga-Herusalem

³⁷ Praber maisuyor it mga sundalo si Pablo ruto sa kuta nagsiling sida sa Mayor it mga

sundalo, “Sir, inggwa tan-a ako it ibisaya sa imo kung puyde?”

Ag nagsabat kali, “Maayam ka yaki magbisaya it Griyego! ³⁸ Ay di buko ikaw katong Ehiptohanon nak imaw it nagpanguna rutong waya pa yang narurugay nak paglaban sa gobyerno it Roma, ag nagpanguna sa ap-at nak libong kayaking mga kaibahan sa mga mamamatay nak nagtatago sa mga mayangkag nak kabukiran?”

³⁹ Nagsabat si Pablo, “Sir, ako ay usang kalahing Hudyo nak taga-Tarso sa Cilisya. Ag ako ay usang mamamanwa it buko basta-bastang banwa. Ako gingpapangabay sa imo nak ako ay imo pabisayahon sa mga tawo.”

⁴⁰ Nagsugot kaling Mayor, kada nagtinrog si Pablo sa huling halintang it hagrah ag ida gingsinyasan nak maghipos kag mga tawo. Ag paghipos ngani ninra, nagbisaya sida sa inra sa bisayang Hebreo.

22

¹ Nagsiling si Pablo, “Mga Pinuno ag ako mga hali, panimati-i ninro kag ako pagdipensa ngasing.”

² Pagkarungog ninra nak sida ay nagbibisaya sa bisayang Hebreo, ay lalo sinrang naghinipos. Kada nagpadayon sida sa pagbisaya:

³ “Ako ay usang kalahing Hudyo, nak natawo sa banwa it Tarso sa Cilisya. Pero rili ako nagrako sa syudad nak kali. Nagrako ako sa irayom it pagtudlo ni Maestro Gamaliel ag kag ako pagtuon ay kumporme sa estriktong parayan it Kasuguan it ato mga ginikanan. Tuyar sa inrong tanan nak hali ngasing nak adlaw, ako ra ay matutom sa Dios.

⁴ “Ag dahil kabi nako it kato, kag mga nagsusunor riling Rayan it Kaluwasan nak ingtutudlo ni Hesus ay mga naglalaban sa kabubut-on it Dios, ako sinra ingpahirapan ag ingpangmatay. Gingpagapos ag ingpaprisko nako sinra, maging kayake o kabade man. ⁵ Maging kag Pinaka-mataas nak Saserdote ag kag tanang pinuno nak myembro it Konseho ay makakapamatuor nak klaro kaling ako ingsisiling. Dahil halin sa inra kag mga permiso nak ako gingraya tong ako'y magpagto sa syudad it Damasco sa Sirya, agor rakpon ruto kag ato mga kalahi nak nagsusunor riling Rayan it Kaluwasan, ag ray-on tan-a sinra nak nakagapos pabalik dili sa Herusalem agor maparusahan.”

Kag Pag-uma ni Apostol Pablo Kung Pauno Sida Nagtu-o Kang Kristo

⁶ Nagbisaya pa si Pablo:

“Sa ako pagpagto sa Damasco tong mayungotey ako sa syudad, mga bandang alas dose, gulpi yang nak nalibon ako it hadag nak kasiga-siga halin sa langit. ⁷ Natumba ako ag nakarungog it Boses nak nagsiling sa ako, ‘Saulo, Saulo, asing imo Ako gingpapahirapan?’

⁸ “Ag nagsabat ako, ‘Gino-o, sin-o Ikaw?’

“Ag kag Ida sabat sa ako ay, ‘Ako si Hesus nak taga-Nazaret nak Imaw kag imo ingpapahirapan.’ ⁹ Nakita ra it katong ako mga kaibahan kag hadag, pero waya ninra naintyendihe kag gingsisiling it tong Boses nak nagbibisaya sa ako.

¹⁰ “Ag siling ray nako, ‘Gino-o, ni-o kag ako ahimuon?’ Nagsiling kag Gino-o sa ako,

“ ‘Bangon raha ag magpagto sa Damasco, ag ruto ay imo masasaduran kag tanang Ako ipahimo sa imo.’ ¹¹ Ag dahil ako ay nabulag dahil sa subrang silaw it katong hadag, ako ay ging-agkay it ako mga kaibahan pasuyor sa Damasco.

¹² “Ruto ay inggwa't usang kayake nak kag ngayan ay si Ananias. Sida ay matutom sa pagsunor it ato Kasuguan ag ingtatahor it tanang kalahing Hudyo nak nag-iistar ruto.

¹³ Nagpagto sida sa ako ag nagtinrog sa ako tupar bag-o nagsiling, ‘Hali nakong Saulo, makakakita ka liwat.’ Ag katong oras nak kato mismo nakakita ako liwat, ag nakita nako sida.

¹⁴ “Ag nagsiling pa si Ananias, ‘Kag Dios nak Dios it ato mga ginikanan ay imaw kag nagpili sa imo nak makaayam it Ida kabubut-on, ag makakita kang Hesus nak imaw kag Ida Ingsugo nak Matarong, ag makarungog it Ida Boses nak halin sa Ida yuba mismo. ¹⁵ Dahil ikaw kag mapamatuor para sa Ida sa tanang mga tawo it tungor riling imo nakita ag narunggan. ¹⁶ Ag ngasing, ni-o pa kag imo inghuhuyat? Tinrog, ayaba sa Ida pangayan ag magpabawtismo agor malimpyo kag imo mga sala.’

Kag Pagtawag kang Apostol Pablo nak Magwali sa mga Buko Hudyo

¹⁷ “Pagbalik nako sa Herusalem ag habang ako ay nagpapangamuyo sa Templo, pay nawagit ako sa ako sarili ag tuyar sa usang pananamgo, ¹⁸ nakita nako kag Gino-o. Ag

nagsiling Sida sa ako, 'Tulinay ag lumargang raan halin dili sa Herusalem, dahil indi gibatunon it mga tawo dili kag imo pagpamatuor tungor sa Ako.'

¹⁹ "Ag nagsabat ako sa Ida, 'Gino-o, suay pang! Sinra nak gador mismo kag nakakaayam nak nagpagto ako sa tanang sinagoga ag ako ingpapriso ag ingpabalbal kag mga nagtutu-o sa Imo rili. ²⁰ Ag aber it katong gingmatay ninra si Esteban nak Imo manugpamatuor, ako ay hagto ra nak nagkukumporme sa inra inghihimo, ag ako pa ngani kag nagbantay it mga baro it katong mga nagmatay sa ida.'

²¹ "Nagsiling ray kag Gino-o sa ako, 'Pagtoy, iparaya ka Nako sa mayadong lugar it mga buko Hudyo.' "

Si Apostol Pablo Bilang Usang Sinakupan it Roma

²² Hastang ruto yang kag nabisaya ni Pablo ag kag pagpanimati it mga tawo. Ag nagtuna ray sinra sa pag-ukaw it makusog, "Matya sida! Kag tuyar nak tawo ay indi dapat mabuhi dili sa ibabaw it duta."

²³ Ag habang nag-uukaw pa sinra, gingpapangkumpas ninra kag iba ninrang suksok ag nagpangsabuyak sinra it raga.

²⁴ Gingsugo it Mayor it mga sundalo nak isuyor si Pablo sa kuta, ag ingsugo ra nida kag mga sundalo nak bistigaron ag latiguhon sida agor maayaman kung asing nag-iinukaw kaling mga tawo it laban sa ida.

²⁵ Pero it katong sida ay nagaposey it pisi nak human sa anit it hadop, nagsiling si Pablo sa Kapitan nak nagbabantay ruto, "Ingutugot baga sa laye it Roma nak latiguhon kag usang sinakupan it Roma nak waya nahuhusgare?"

²⁶ Pagkarungog dili it Kapitan, nagpagto sida sa Mayor ag nagsiling, "Naaayaman baga nimo kag imo inghihimo? Kaling tawo yaki ay usang sinakupan it Roma."

²⁷ Kada, nagpayungot nak raan kag Mayor ag nagpangutana kang Pablo, "Umaan sa ako, matuor baga nak ikaw ay sinakupan it Roma?"

Ag nagsabat si Pablo, "Opo."

²⁸ Ag nagsiling kag Mayor, "Ah! Abang rakong kwarta kag ako gingbadar agor maging usang sinakupan yang it Roma."

Ingsabat sida ni Pablo, "Imaw baga? Ako ray ra ay natawo nak sinakupaney nak gador it Roma."

²⁹ Ngani, katong tanan ruto nak mabistigar tan-a sa ida sa parayan it paglatigo ay naghalin sa nak raan, ag katong Mayor ay nahadlok ra dahil sa pagkaayam nak si Pablo nak ida ingpagapos ay usang sinakupan yaki it Roma.

Si Apostol Pablo sa Atubangan it Konseho it mga Hudyo

³⁰ Pero pagkaaga, dahil gustong gador nak maayaman it katong Mayor it mga sundalo kung ni-o talaga kag rason nak asing ging-aakusar si Pablo it mga pinuno it mga Hudyo, ida inghubar kag gapos it kali ag ingpatawag kag mga Punong Saserdote ag kag iba pang mga Konsehal nak magtipon, bag-o gingpaus-os si Pablo ruto sa inra tilipunan ag ingpaatubang sa inra.

23

¹ Habang gingmumuyatan it diretso ni Pablo kag mga Konsehal nagbisaya sida, “Mga ingtatahor nako nak mga hali, hasta sa mga adlaw nak kali ay nagpapangabuhi akong limpyo kag ako kunsensya sa atubangan it Dios.”

² Pagkasiling nida it kali, gingsugo it Pinaka-mataas nak Saserdote nak si Ananias kag mga nakatinrog mayungot kang Pablo nak sagpuon kag ida yuba. ³ Napasiling si Pablo sa ida, “Ikaw nak pakitang tawo yang kag paghusgar! Ikaw ay asagpuon ra it Dios! Nag-iingkor yang ikaw raha agor husgaran ako kumporme sa ato Kasuguan, pero ikaw mismo ay nagsusuway ra parayan sa imo pagsugo nak ako ay sagpuon.”

⁴ Napasiling katong mga nagtitinrog sa mayungot nida, “Asing imo ing-iinsulto kag Pinaka-mataas nak Saserdote it Dios?”

⁵ Nagsabat si Pablo, “Mga hali nako, pasensya. Waya nako naayami nak sida yaki kag Pinaka-mataas nak Saserdote. Kung naayaman nak raan tan-a nako ay dey wayaey ako gibisaya it tuyar, dahil nasusuyat sa Sagradong Kasuyatan nak, ‘Bawal magbisaya it laban sa mga pinuno it inro banwa!’ ”^k

⁶ Pero namasran ra ni Pablo nak kag ibang mga Konsehal ruto ay myembro it sekta it mga Saduseo ag kag iba ay mga Pariseo, kada nagbisaya sida it makusog, “Mga hali nako, ako ay usang Pariseo, nak anak ra it ako mga giniklanan nak Pariseo. Ag dahil sa ako pagpati nak mababanhaw kag mga minatay, ako ngasing ay inghuhusgaran.”

^k**23:5** Basaha ra sa Exo. 22:28.

⁷ Pagkabisaya nida it kali, nagsinuay-suayan kag mga Pariseo ag mga Saduseo. Ngani, naparti kag mga myembro it Konseho, ⁸ kumo kag pagpati it mga Saduseo ay indi mabanhaw kag mga minatay, waya't mga anghel, ag waya't mga mayaot o kalag. Ag kag mga Pariseo ray ra ay nagpapati riling tanan.

⁹ Ngani, nag-inukaw sinra ag inggwa't nagtininrog nak mga Manunudlo it Kasuguan nak kaumir sa sekta it mga Pariseo nak nagsiling, “Waya kami it nakita nak sala riling tawo. Man-o kung inggwa't mayaot o anghel nak nagbisaya sa ida? Sabaling klaro nak gador!”

¹⁰ Ag tong mainitey kag inra pagsinuay-suayan, nahadlok kag Mayor nak sabaling mayanggi kag mga baraso ni Pablo sa inra kayayabni. Kada ida gingsugo kag mga sundalo nak magpilhig ag bay-on ruto it pilit si Pablo ag ray-on sa inra kuta.

¹¹ Pagkagab-i, nagpakita kag Gino-o kang Pablo nak nakatinrog sa ida tupar ag nagsiling, “Paisuga kag imo buot! Dahil diling imo pagpamatuor tungor sa Ako rili sa Herusalem, ay imaw ra kag imo ahimuon sa Roma.”

Kag Plano it mga Hudyo nak Matyon si Apostol Pablo.

¹² Pagkaaga, nagplano kag ibang mga Hudyo nak matyon si Pablo ag nagsumpa sinra nak indi sinra magkaon o mag-inom hastang waya ninra namamatay sida. ¹³ Subrang kwarenta sinrang nagplano it kali. ¹⁴ Ag nagpagto sinra sa mga Punong Saserdote ag sa mga pinuno it mga Hudyo ag nagsiling, “Nagkausa kami ag nagsumpa it hugot nak indi kami magtagam it aber ni-o mang pagkaon hastang waya pa namo namamatay si Pablo. ¹⁵ Kada ngani kamo ag kag iba pang mga myembro it Konseho ay magpaabiso sa Mayor nak ray-on sida paus-os dili sa inro, nak pay inro ray ausisaon liwat it maado kag ida kaso. Hanraey kami nak matyon sida bag-o pa makaabot dili.”

¹⁶ Ugaling narunggan kali it kayaking anak nak imaw kag anak it kabading manghor ni Pablo kaling inra plano nak ambangan sida, kada nagpagto ag nagsuyor kaling ida kumangkon sa kuta ag ging-umaan si Pablo.

¹⁷ Pagkarungog nida it kali, ging-ayaba nida kag usang Kapitan ruto ag nagsiling, “Nunti anay kaling binatilyo ruto sa Mayor dahil inggwa kali it iuma sa ida.”

¹⁸ Ngani, ingnunot sida it kaling Kapitan papagto sa Mayor ag nagsiling, “Ing-ayaba ako it katong priso nak si Pablo ag ingpangabay nida sa ako nak nuntan kaling

binatilyo rili sa imo, dahil inggwa kuno kali it isiling.”

¹⁹ Gingraya it kaling Mayor kag binatilyo sa usang habig, bag-o sinikrituhan it pagpangutana, “Ni-o katong imo iuma sa ako?”

²⁰ Nagsabat kali, “Gingpagkausahan it ibang mga Hudyo nak hagaron sa imo nak ray-on ray insulip paus-os si Tiyo Pablo sa tilipunan it Konseho, agor ausisaon pang gador kuno it maado kag ida kaso. ²¹ Pero aya ra man kamo gipati sa inra, dahil subrang kwarantang tawo nak mga kaibahan ninra kag naghuhuyat agor sida ay ambangan ag matyon. Kali sinra ay nagsinumpaon nak indi magkaon o mag-inom hangga't waya ninra sida namamatay. Ag ngasing ngani ay nakahanraey sinra, ag kag imo yangey permiso kag inra inghuhuyat.”

²² Ngani, pinapauli it katong Mayor kag binatilyo ag ingtugon sida it tuyar kali, “Ayang gador giumaan aber kanin-o nak ging-uma nimo kali sa ako.”

Gingraya si Apostol Pablo kang Gobernador Felix sa Syudad it Cesareya

²³ Pagkatapos, gingtawag it Mayor it mga sundalo kag ruhang Kapitan ag nagsiling sa inra, “Pahanra-a kag ruhang gatos nak mabaktas nak sundalo, sitenta nak nakasakay sa kabayo, ag ruhang gatos nak mga manugsumbiling. Dahil isag sa alas nwebe it gab-i ay mahalina kamo papagto sa syudad it Cesareya. ²⁴ Hanra-e ra it mga kabayo nak asakyan si Pablo ag ihator ninro sida it maado kang Gobernador Felix.”

²⁵ Ag naghimo sida it suyat nak tuyar kag unor:

²⁶ “Sa Halandon nak Gobernador Felix,

Halin kang Mayor Claudio Lisias:

Maadong pagpangamusta.”

²⁷ “Kaling kayake ay gingrakop it ibang mga Hudyo ag inra tan-a amatyon. Pero dahil nasaduran nako nak sida ay usang sinakupan it Roma, ingpagtuan nako sida nak di kanunot nak mga sundalo ag ako sida ginglibre. ²⁸ Ag dahil gustong gador nako nak maayaman kung ni-o kag ging-aakusar ninra laban sa ida, ingparaya nako sida sa atubangan it inra Konseho. ²⁹ Nasaduran nako nak kag ging-aakusar sa ida ay tungor sa mga ingsusuay-suayan sa inra Kasuguan. Pero waya sida it kaso nak dapat natong husgaran sida it kamatayon o pagkapriso man.

³⁰ Pagkarungog nako nak sida ay gingpaplanuhan ninra nak matyon, sa nak raan

sida ay ako ingparaya sa imo. Gingsugo ra nako katong mga nag-aakusar sa ida nak ray-on sa imo kag inra mga reklamo laban sa ida.”

KAG PAGKAPRISO KANG APOSTOL PABLO SA CESAREYA

³¹ Kumporme sa sugo it inra Mayor sa mga sundalo, inra ingbaoy si Pablo pagkagab-i ag ingraya sa syudad it Antipatris. ³² Pagkaaga, nagbalik sa kuta kag mga nagbaktas nak sundalo. Pero katong mga nakasakay sa kabayo ay nagpabilin ag imaw it nagnunot kang Pablo hastang sa Cesareya. ³³ Pag-abot ninra sa Cesareya, ingta-o anay ninra sa gobernador katong suyat bag-o ging-intrigo sa ida si Pablo.

³⁴ Pagkabasa sa suyat, ing-imbestigar si Pablo ni Gobernador Felix kung taga-riing probinsya sida. Tong ida masaduran nak sida ay taga-Cilisya, ³⁵ nagsiling kag gobernador, “Arunggan nako kag imo kaso pag mag-abot katong mga nag-aakusar sa imo.” Ag ingpabantayan nida si Pablo ruto sa palasyo ni Haring Herodes Agripa.

24

Kag Pagrungog ni Gobernador Felix sa Kaso ni Apostol Pablo

¹ Pagkalipas it limang adlaw, nag-abot sa Cesareya kag Pinaka-mataas nak Saserdote nak si Ananias, kaibahan kag ibang mga pinuno it mga Hudyo ag kag usang Abugado nak kag ngayan ay si Tertulo. Gingpresentar ninra kang Gobernador Felix kag inra mga ging-aakusar laban kang Pablo. ² Ag tong ingtaw-an it lugar si Tertulo nak magbisaya, nagtuna sida it pag-akusar kang Pablo sa pagsiling:

“Amo ingtatahor nak Gobernador Felix, utang namo sa imo kag abang rugayey nak katimunungan dili sa amo lugar, ag imaw ra kag mga pagbag-o para sa kaanduan it amo banwa. ³ Amo kina gingmumuyatan, ag rako kag amo pagpasalamat sa imo sa aber ni-o mang parayan ag aber riin man kami makaabot. ⁴ Ugaling, pramas indiey ikaw mapakaawat, indiey nako gipakahabaan kag ako pagbisaya. Gingpapangabay nako sa imo, dahil ayam nako nak mabuot ka ag imo kami arunggan it aber maisot yang nak oras.

⁵ “Nakita namo nak kaling tawo ay nagiging perwisyo sa amo, dahil sida kag inghahalinan it tanang kaguluhan it mga lahi it Hudyo sa bug-os nak kalibutan. Ag sida ra kag nagpamuno sa sekta nak nagsusunor rutong Nazarenhon. ⁶ Aber kag amo Templo

ay gusto nidang dupitan, ugaling amo sida gingrakop. ⁷ [Amo tan-a sida ahusgaran kumporme sa amo Kasuguan, kada yang ay nag-abot si Mayor Lisias ag gingbaoy nida sa amo it pwersahan si Pablo. Ag kag ida sugo ay kung sin-o kag inggwa't akusar ay sa imo magpagto.]¹ ⁸ Kung ikaw mismo kag mabistigar sa ida, maaayaman nimo kag tanang amo ging-aakusar laban sa ida.”

⁹ Kag mga kaibahang Hudyo ni Tertulo ay nagkumporme sa ida pag-akusar laban kang Pablo.

Kag Pagdipensa ni Apostol Pablo sa Atubangan ni Gobernador Felix

¹⁰ Pagkatapos it kato, gingsinyasan it gobernador si Pablo nak sida ray kag magbisaya. Ag nagsabat si Pablo:

“Gobernador Felix, ayam nako nak sa suyor it maramong tuig ikaw kag naghuhusgar diling amo banwa. Kada gingbibilang nako nak rakong pribilehiyo nak ako ay magdipensa sa atubangan nimo.

¹¹ “Kung imo talaga ausisaon ay masasaduran nimo nak waya pa it doseng adlaw kag nagligar it tong magtukar ako ruto sa Herusalem agor magdayaw sa Dios. ¹² Ag wayang gador ninra ako nakita nak nagpakigsuay aber kanin-o, ag waya ako gipanguna it gulo aber sa Templo ag aber sa mga sinagoga, o sa syudad man. ¹³ Ag indi ra pati ninra mapapamatuuran sa imo kag inra mga ging-aakusar sa ako.

¹⁴ “Pero ging-aamin nako sa imo nak kumporme sa Rayan it Kaluwasan nak inra ingtatawag nak usang sekta, ako ay nagdadayaw sa Dios it amo ginikanan. Nagpapati ako sa tanang bagay nak nakasuyat sa Kasuguan ni Moises ag sa mga nakasuyat sa libro it mga propeta. ¹⁵ Inggwa ako it pagtu-o nak abanhawon it Dios kag tanang tawo, mga maado man o buko, ag kali ay gingtutuuhan ra ninra. ¹⁶ Kada nagtitinguha nak gador ako nak maging malimpyo permi kag ako kunsensya sa atubangan it Dios ag sa atubangan it tawo.

¹⁷ “Ngani, pagkalipas it pilang tuig, nagbalik ako agor magraya it bulig sa ako mga kasimanwa, ag agor maghalar sa Dios. ¹⁸ Nahumaney nakong limpyo kag ako sarili parayan rutong ritwal nak ako ginghimo, tong inra ako makita sa Templo. Waya't

¹**24:7** Katong pinaka-unang mga kopya it kaling libro nak Mga Binuhatan ay waya naumir sa pagsuyat kag bersikulo 7. Makikita nato nak kali ay huley narugang.

maramong tawo ruto ag waya ra it natabong gulo.

¹⁹ “Kag rahagto yang ay pilang bilog nak mga lahi it Hudyo halin sa probinsya it Asya. Sinra nak imaw kag mga nakakita sa ako kag dapat nak rahali tan-a sa atubangan nimo ngasing pramas sinra mismo kag masiling kung ni-o kag inra ging-aakusar laban sa ako.

²⁰ O kung waya man sinra rili, kaling mga tawo mismo nak dili ngasing kag makakabisaya kung ni-o kag inra nakita nak ako ginghimong sala it katong nag-atubang ako sa Konseho sa Herusalem. ²¹ Ilam kung masisiling ninrang sala kag ako ging-ukaw it katong nagtitinrog ako sa inra atubangan nak, ‘Dahil yang sa ako pagpati nak mababanhaw kag mga minatay ako ay inroy inghuhusgaran ngasing.’ ”

²² Dahil dati pa ay ayamey ni Gobernador Felix kag tungor riling Rayan it Kaluwasan nak ingtutudlo ni Hesus, kada ida ging-urong kag paghusgar ag nagsiling, “Pag-abotey ni Mayor Lisias hingan nako ahusgaran kaling kaso.” ²³ Pagkatapos, ingsugo ni Gobernador Felix kag Kapitan nak bantayan si Pablo, pero indi gipakaistriktuhan ag indi gibawalan kag ida mga amigo nak magbulig o magbisita sa ida.

Nagwali si Apostol Pablo Kana Gobernador Felix ag sa Ida Asawa nak si Drusila

²⁴ Pagkalipas it pilang adlaw, nagpagto sa prisuhan sina Gobernador Felix ag ida asawa nak si Drusila nak usang Hudya.^m Gingpatawag ni gobernador si Pablo agor panimation kag ida pagwali tungor sa pagtu-o kang Kristo Hesus. ²⁵ Pero tong ingwali ni Pablo kag tungor sa kinahangyan nak kag tawo ay dapat maghimo it maado, sa pagpugong it ida sarili, ag sa paabuton nak paghusgar it Dios sa tawo, nakabatyag it hadlok si Felix. Kada napasiling sida, “Tamaey anay kina sa ngasing, pag inggwa ray ugaling ako it oras, ipatawag ray ka nako liwat.” ²⁶ Aber tuyar nag-aasa gihapon sida nak aruhitan sida ni Pablo it kwarta bilang kabaydo pramas sida ay makaliwas. Ngani, perming ida gingpapatawag si Pablo ag ging-iistoryahan.

²⁷ Pero pagkalipas it ruhang tuig ay gingsublian ni Porcio Festo sa pagka-gobernador si Felix. Ag dahil gusto ni Felix nak taw-an it pabor kag mga lahi it Hudyo ingpabad-an nida nak nakapriso gihapon si Pablo.

^m**24:24** Si Drusila ay putong anak ni Herodes Agripa I nak naging pangtatlong asawa ni Gobernador Felix. Basaha ra sa Glosaryo kag tungor kana “Herodes (Pang-ap-at).”

25

Ginghagar ni Apostol Pablo nak Ray-on kag Ida Kaso sa Cesar sa Roma

¹ Pagkalipas it tatlong adlaw it pag-abot ni Gobernador Festo sa ida ahuytan nak probinsya halin sa Cesareya ay nagtukar sida pa-Herusalem. ² Tong sida ay rutoy, nagpayungot sa ida kag mga Punong Saserdote ag mga pinuno it mga Hudyo. Ag inra gingsiling sa ida kag inra mga reklamo laban kang Pablo. Sida ay inra ginpupursige, ³ nak taw-an sinra it pabor sa pagparaya kang Pablo sa Jerusalem, dahil planoy ninra nak harangon sida sa rayan ag matyon. ⁴ Nagsabat si Gobernador Festo nak si Pablo ay nakapriso sa Cesareya ag sida mismo ay pabalikkey ruto. ⁵ Siling pa nida, “Kada, panunta yangey ninro sa ako kag pilang pinuno ninro ag imaw it paakusara ruto, kung inggwa talaga it nahumang sala katong tawo.”

⁶ Nagtiner pa si Gobernador Festo sa Jerusalem it mga wayo o sampuyong adlaw bag-o nagbalikey sida sa Cesareya. Ag pagkaaga, nag-ingkorey sida bilang Manughusgar sa Korte ag nagsugo nak paatubangon ruto si Pablo. ⁷ Pag-abot ni Pablo, gingsilaban sida it katong mga pinuno it mga Hudyo nak nagnunot sa gobernador ruto halin sa Jerusalem. Ag ging-akusaran ninra si Pablo it mga mabug-at nak sala nak indi ra ninra mapamatuuran.

⁸ Pero si Pablo ay nagdipensa, “Waya ako it nahuman nak aber niong sala laban sa Kasuguan it mga lahi it Hudyo, o aber laban sa Templo o sa Cesar man it Roma.”

⁹ Pero gusto ni Gobernador Festo nak ita-o kag ginghahagar it mga pinuno it mga Hudyo nak maraya sa Jerusalem si Pablo. Kada nagpangutana sida sa ida, “Gusto baga nimo nak ruto sa Jerusalem nako husgaran kaling imo kaso?”

¹⁰ Pero nagsabat si Pablo:

“Diley nak gador ako sa atubangan it Korte it Cesar it Roma kung hariin ay dili ra talaga ako dapat nak husgaran. Waya ako nakasala sa ako mga kalahing Hudyo ag kina ay ayam nak gador nimo. ¹¹ Kung ako talaga ay inggwa it nahimo nak sala nak dapat ikakaparusa sa ako it kamatayon, ako kina abatunon. Pero kung waya it kaklaruhan kag inra mga ging-aakusar laban sa ako, waya it aber si-o mang makakabutang sa ako sa inra mga damot. Ngani, kaling ako kaso ay ako inghahagar nak ray-on sa Cesar sa Roma.”

¹² Nagpakigbisaya anay si Gobernador Festo sa ida mga Manuglaygay sa Korte praber sida magsabat it, “Inghahagar nimo nak ray-on sa Cesar kag imo kaso, hala aray-on nato sa Cesar.”

Kag Pag-atubang ni Apostol Pablo kana Haring Agripa ag Bernice

¹³ Ngasing, pagkalipas it pilang dominggo, nagpagto si Haring Agripaⁿ ag si Bernice sa Cesareya agor ipakita kag inra pag-abi-abi kang Gobernador Festo. ¹⁴ Dahil nagrugay-rugay sinra ruto, narayanan nina Festo ag Haring Agripa sa inra pag-istoryahan kag tungor sa kaso ni Pablo. Nagsiling kag Gobernador Festo:

“Inggwa't usang tawo rili nak gingpabad-an nak nakapriso it dating Gobernador Felix. ¹⁵ It katong ako ay ruto sa Herusalem, ingraya sa ako it mga Punong Saserdote ag mga pinuno it mga Hudyo kag tungor sa ida kaso, ag inra ginghagar nak husgaran sida it kamatayon.

¹⁶ “Gingsabat nako sinra nak buko batasan it mga taga-Roma nak ita-o sa ibang mga damot kag si-o man nak ging-aakusar nak waya pa nakakaatubang sa mga nag-aakusar sa ida, ag waya pa sida natataw-e it lugar nak magdipensa para sa ida sarili.

¹⁷ “Ngani pagkaaga, dahil nag-abotey sinra rili, ay sa nak raan ako ay nag-ingkor bilang Manughusgar sa Korte ag ako ingpatawag kaling prisu. ¹⁸ It katong nagtinrog kag mga nag-aakusar sa ida, kag inra gingrereklamo laban sa ida ay buko yaki mabug-at nak sala kag ida nahimo nak imaw kag asa ako isip. ¹⁹ Kato yaki ay inggwa sinra it pilang bagay nak inra gingsusuay-suayan tungor sa inra relihiyon ag tungor sa usang Hesus nak namatayey, pero ingpipilit ni Pablo nak buhi pa gihapon kuno.

²⁰ “Ag dahil ngani indi nako maayaman kung pauno kag pag-usisa it kaling inra mga pagsinuay-suayan, ako sida ingpangutana kung gusto nida nak ruto yangey sa Herusalem ahusgaran. ²¹ Ag kumo ida gingpangabay nak prisuhon anay sida hastang maraya kaling ida kaso sa Cesar ay ako anay sida gingpabantayan hastang maiparaya sida sa Cesar.”

²² Ag pagkatapos, nagsiling si Haring Agripa kang Festo, “Gusto nako nak ako mismo kag makakapanimati sa isiling it kaling tawo.”

ⁿ**25:13** Kali ay si Haring Agripa II. Basaha ra sa Glosaryo kag tungor kang “Herodes (Panglima).”

Nagsabat si Festo, “Insulip, imo sida mapapanimation.”

²³ Kada pagkaaga, sa tunga it maramong palabas, nag-abot sina Haring Agripa ag Bernice ruto sa lugar kung riin gibabatuna it gobernador kag ida mga bisita, kaibahan kag mga mayor it mga sundalo ag mga dungganon nak tawo it banwa. Ag sa sugo ni Gobernador Festo gingraya si Pablo ruto. ²⁴ Ag nagbisaya si Gobernador Festo:

“Halandong Haring Agripa ag sa inrong tanan nak rahali ngasing kaibahan namo, imaw kali kag tawo nak gingrireklamo sa ako it tanang mga pinuno it mga Hudyo ruto sa Herusalem, ag imaw ra rili sa Cesareya. Ging-uukaw ninra nak sida ay kinahangyan nak mamatay. ²⁵ Pero sa ako pagbistigar, waya ako it narunggan nak ida inghuman nak mayain nak dapat sidang husgaran it kamatayon. Pero dahil sida mismo kag naghagar nak ray-on sa Cesar kag ida kaso, ako yangey sida iparaya sa Roma.

²⁶ “Ugaling waya ako it maisusuyat sa Halandong Cesar kung niong gador kag ida kaso. Ngani, ako sida gingpapaatubang anay sa inrong tanan, ag laloey nak gador sa imo Haring Agripa, agor pagkatapos nak ato sida mabistigar ay sabaling inggway ako it maisusuyat tungor sa ida. ²⁷ Dahil para sa ako ay buko tama nak iparaya sa Cesar kag usang priso nak indi igsiling kung ni-o kag ida kaso.”

26

Kag Pagdipensa ni Apostol Pablo sa Ida Sarili sa Atubangan ni Haring Agripa

¹ Pagkabisaya it kali it gobernador, nagsiling si Haring Agripa kang Pablo, “Ngasing, gingtataw-an ka nako it lugar nak magdipensa para sa imo sarili.” Ag inghunat ni Pablo kag ida damot bag-o nagtuna sa ida pagbisaya:

² “Halandong Haring Agripa, usang marakong pribilehiyo para sa ako ngasing nak adlaw nak makatinrog sa imo atubangan, agor ako madipensahan kag ako sarili laban sa tanang ging-aakusar it ako mga kalahing Hudyo. ³ Ag kapin pa, ay ayam nak gador nimo kag mga pamatasan ag mga bagay nak puat yang ingsusuay-suayan it ako mga kalahi. Ay, kabay pang tis-an nimo it pagpanimati kaling ako ibisaya.

⁴ “Ayam it tanang ako mga kalahing Hudyo kung pauno kag ako pagpangabuhi magtuna it katong ako ay bata pa ruto sa ako sariling banwa ag ngasing nak huli ay ruto sa Herusalem ra. ⁵ Ayam ninra it kato pa, nak kumporme sa pinaka-istriktong sekta

it amo relihiyon nagpangabuhi ako nak usang Pariseo. Sinra ay makakapamatuor rili kung inra agustuhon. ⁶ Ag ngasing, ako ay ging-aakusaran dahil nag-aasa ako sa gingpromisa it Dios sa amo mga ginikanan.

⁷ “Kali kag promisang ging-aasahan it doseng lahi it Israel sa inra matutom nak pagdayaw sa Dios adlaw ag gab-i. Ag dahil diling pag-asa, Halandong Hari, ngasing ako ay ging-aakusaran it kaling ako mga kalahing Hudyo ra! ⁸ Asing abang imposibling gador para sa inro nak kayang banhawon it Dios kag mga minatay?

⁹ “Kung sabagay, ako mismo it katong una ay kumbinsido ra nak dapat nakong himuon kag tanang ako masasarangan laban sa mga nagsusunor sa pangayan ni Hesus nak taga-Nazaret. ¹⁰ Ag imaw matuor kato kag ako inghimo sa Herusalem. Parayan sa gahom nak ako ingraraya halin sa permiso it mga Punong Saserdote, maramong sinakupan ni Kristo kag ako ingpapriso. Ag it kato kung sinra ay inghuhusgaran it kamatayon, usa ako sa mga nagkukumporme. ¹¹ Waya puat kag ako pagparusa sa inra sa tanan nak mga sinagoga ag gingpipilit nako sinra nak pasipalahan si Hesus. Ag sa subra nakong kahangit sa inra, nakakaabot-abot pa ako it ibang mga banwa para yang pahirapan sinra.”

Kag Pagbisaya ni Apostol Pablo Kung Pauno Sida Nagtu-o kang Kristo

¹² “Usang adlaw ngani sa ako pagpanaw, habang papagto ako sa Damasco sa Sirya raya kag gahom ag permiso it mga Punong Saserdote, ¹³ mga alas dose it adlaw kato, Halandong Hari, ay asa rayan kami nak mayungot-yungotey sa Damasco. Ako ay nakakita it hadag nak halin sa langit nak mas masilaw pa kisa sa adlaw. Kaling hadag nak naglibon sa ako ag sa ako mga kaibahan ay kasiga-siga talaga. ¹⁴ Kaming tanan ay natumba ag nakarungog ako it Boses nak nagsiling sa ako sa bisayang Hebreo, ‘Saulo, Saulo, asing gingpapahirapan nimo Ako? Ikaw yang ra kag nahahapros dahil sa imo paglaban sa Ako. Pay ikaw ay nagsikar sa tinagarang kahoy nak nagpapasalida sa imo.’

¹⁵ “Nagsabat ako, ‘Gino-o, sin-o Ikaw?’

“Ag nagsabat ray kag Gino-o, ‘Ako si Hesus nak imo ingpapahirapan. ¹⁶ Bangon raha! Ako ay nagpakita sa imo dahil ikaw kag Ako pinili nak maging suguon. Ag ikaw kag mapamatuor it Ako pagpakita sa imo ngasing, ag kag iba pang pagpakita Nako sa imo sa palaabuton.

¹⁷ “ ‘Ako ka isalbar sa damot it imo mga kalahing Hudyo, ag imaw ra sa mga buko imo kalahi kung hariin ikaw ay Ako iparaya. ¹⁸ Asuguon ka Nako sa inra agor imo sinra apamukyaton, ag agor inra atalikuran kag karuymanan ag sinra ay magpagto sa kahadagan, agor badaan ninra kag pagpaulipon sa gahom ni Satanas ag magpasakop sa paghari it Dios. Kali ay pramas inra mabaton kag kapatawaran sa inra kasal-anan, ag sinra ay magkainggwa it lugar nak maumir sa mga tawo nak ginahin it Dios para sa Ida parayan sa inra pagtu-o sa Ako.’ ”

Kag Pagbisaya ni Apostol Pablo it Nahanungor sa Ida Ministryo

¹⁹ Nagbisaya pa si Pablo:

“Kada ngani, Halandong Haring Agripa, waya nako gisuwaya kag kabubut-on it katong nagpakita sa ako kag langitnon nak pangitaon. ²⁰ Una akong nagwali sa mga kalahi nakong Hudyo sa Damasco, bag-o sa Herusalem ag sa bug-os nak probinsya it Hudeya, imaw ra sa mga ibang lahi, agor sinra tanan ay dapat nak maghinuysoy ag magpasag-uli sa Dios, ag magpakita it inra paghinuysoy parayan sa paghimo it maado.

²¹ “Imaw kali kag rason kung asing ako ay ingrakop it mga kalahi nakong Hudyo tong ako ay ruto sa Templo, ag gusto tan-a ninrang matyon ako. ²² Ugaling wayang gador ako gipabad-e it Dios, magtuna pa it kato hastang sa adlaw nak kali. Ag ngasing gani ay nagtitinrog ako rili sa inro atubangan ag nagpapamatuor maging sa mga kubos man ag sa mga dungganon. Waya ako it ibang gingsisiling kundi kag mga nasuyat yang nak matatabo sa libro it mga propeta ag sa Kasuguan ni Moises. ²³ Nakasuyat raha nak kag ingpromisang Kristo ay kinahangyan nak magrayan it maramong hiras, ag kumo Sida kag unang nabanhaw, Sida kag mata-o it kahadagan maging sa mga lahi it Hudyo man ag sa ibang lahi.”

²⁴ Sa parting kali it pagdipensa ni Pablo ay nagsaligbat si Gobernador Festo, “Buang-buang ka Pablo! Dahil sa imo subrang kaayam ay nagbubuangy ka!”

²⁵ Pero nagsabat si Pablo, “Talahuron nak Gobernador, buko ako buang. Tama yang ag matuor kag ako gingbibisaya. ²⁶ Ayam nako nak naayamaney ni Haring Agripa kag tungor sa mga bagay nak kali, kada ako nabibisaya. Nagpapati ra ako nak kag mga bagay nak kali ay ayam nak gador nida dahil kali ay waya natabo nak nakatago.

²⁷ Halandong Haring Agripa, ingpapatihan бага nimo kag mga propeta? Ayam nako nak

nagpapati ikaw.”

²⁸ Nagsabat si Haring Agripa kang Pablo, “Pablo, kabi baga nimo ay imo ako mararaya sa pagka-Kristyano sa tuyor yang it lip-ot nak oras!”

²⁹ Nagsiling ray si Pablo, “Maging sa malip-ot o mahabang panahon man, kabay pang but-on it Dios nak ikaw ay maging Kristyano tuyar sa ako, ag buko yang ikaw, kundi kag tanan nak nagrurungog sa ako ngasing, puyra yang riling mga kadina!”

³⁰ Pagkatapos it kali, nagtinrog si Haring Agripa ag nagsunor ra sina Gobernador Festo ag Bernice, pati kag tanang mga nag-iiningkor ruto nak kaibahan ninra. ³¹ Ag tong asa liwasey sinra, sinra ay nagsiniling sa usa'g-usa, “Katong tawo ay waya't nahimo nak mayain nak dapat sidang husgaran it kamatayon o aber pagkapriso.”

³² Ag nagsiling pa si Haring Agripa kang Festo, “Kung waya yang tan-a gihagara it katong tawo nak ray-on sa Cesar kag ida kaso ay puydey tan-a sidang buhianey.”

27

KAG PAGBIYAHE NI APOSTOL PABLO PAPAGTO SA ROMA

¹ It katong napagdisisyunaney nak kami^o ay kinahangyaney nak iparaya sa Italya, inra ging-imbyar si Pablo ag imaw ra kag iba pang mga prisu, sa usang Kapitan it mga sundalong kaibahan sa rehimyentong ingpangayanan alang-alang kang Cesar Agosto. Kag ngayan it Kapitang kali ay si Julio. ² Ingpasakay kami sa usang batil nak taga-Adramityo sa Asya, nak manuglargay pabalik sa mga banwa sa habig it baybay sa probinsya it Asya. Kasakay namo kag amo hali sa Gino-o nak si Aristarco nak taga-syudad it Tesalonica sa Macedonya.

³ Pagkaaga, nagrunggo kami sa banwa it Sidon. Mabuot si Kapitan Julio kang Pablo. Kada ida gingtugutan si Pablo nak magpakigkita sa ida mga amigo ruto ag kali ay nagsugot ra nak sida ay inra areparahon. ⁴ Halin sa Sidon ay naglarga ray kami ag ruto kami girayan sa bandang lipor sa hangin sa Isla it Cipre, dahil tig-habagatey it katong panahong kina. ⁵ Nagpayadag kami sa yawor it Cilisya ag Pampilya, bag-o nagrunggo ray kami sa banwa it Mira sa Lisya. ⁶ Ruto ay natabuan ni Kapitan Julio kag usang batil it taga-syudad it Alejandria sa Ehipto nak papagto sa Italya, ag dili ray nida kami

^o27:1 Hali nato makikita nak si Lukas ay kaibahan gihapon ni Pablo.

gipasakya.

⁷ Kahinay-hinay kag amo pagbiyahe, kada inabot it maramong adlaw bag-o rabuno kami nakaabot sa tungor sa punta it Cnido. Ag dahil sungsungon kag hangin ag indi kami makadiretso, ruto ray kami girayan sa Isla it Creta nak lipor sa hangin sa tungor it Punta Salmone. ⁸ Nagtiis kami it hirap sa pagpanghabigan hastang makaabot kami sa usang rekudo nak kag tawag ay Maadong Taguan. Mayungot dili kag banwa it Laseya.

⁹ Masyadong atrasoy kag amo pagbiyahe, kada ngasing kag amo pagbiyahe ay peligrusoy. Kali ay dahil lipasey kag adlaw it pagpuasa nak gingtatawag nak Adlaw it Katubsanan,^p ag tig-kusogey. Ngani, inglaygayan ni Pablo si Kapitan Julio ag kag Kapitan ag mga tripulanti it batil nak indi anay magpadayon. ¹⁰ Siling nida, “Mga Gino-o, sa ako nakikita ay pay aabuton it disgrasya kaling ato biyahe. Buko yang kag mga pangarga ag kaling batil kag puyding mawagit, kundi aber kag ato mga kabuhi.”

¹¹ Pero mas gingpanimation pa ni Kapitan Julio kag bisaya it kapitan ag tag-iya it batil kisa sa ingbisaya ni Pablo.

¹² Ag dahil ra katong rekudo ay buko maadong taguan kung mapalipas it tigyamig, kag karamuan ay nagsiling nak magpayawor yangey, sabaling aber pauno ay makaabot ra sinra sa Penix nak usang taguan it mga batil sa Creta. Kag inra plano ay ruto mapalipas it tigyamig. Kali ay atubang sa habagatan ag sa bandang kanaway.

Naabutan sina Apostol Pablo it Bagyo sa Yawor

¹³ It katong kag Habagat ay nagkalmay, dahil kabi ninra ay puydey sinra nak magpadayon sa pagbiyahe, ging-isa ninra kag pundo ag nagpayadag panghabigan sa Isla it Creta. ¹⁴ Pero waya narugay ay naghudop halin sa banda it isla kag makusog nak amihan. ¹⁵ Ag it katong kag batil ay sapuyon it sungsungon nak hangin ag indi makaabanti, nagpaawoy-awoy yangey kami.

¹⁶ Tong makapasalipor kami sa usang maisot nak puyo nak kag tawag ay Cauda, naikarga namo sa batil kag bote nak amo ginudor, aber nahirapan kami. ¹⁷ Pagkaisa sa bote, inggapos ninra it maado palibot kag bug-os nak batil it marakong pisi agor indi kali mawasak. Ag dahil nahadlok sinra nak iragsa ag mabahura kag batil sa Sirte sa

^p**27:9** o “Kag Pagpuasa.” Sa bisayang Hebreo kali ay “Yom Kippur” nak ingsiselibrar sa mga katapusan it Setyembre o pagtuna it Oktubre.

Libya, inra ingresuhan kag marakong yadag ag nagpapilpil yangey kami.

¹⁸ Dahil sa gingtatapyak-tapyak yang gihapon kami it makusog nak bagyo, pagkaaga ay ingtunaan ninra it pamilak sa ragat kag ibang mga kargamento. ¹⁹ Pagkaaga ray liwat, inray gingpilak pati kag mga gamit sa batil nak kayang tangkason it inra mga damot ag buko masyadong kinahangyan sa pagbiyahe. ²⁰ Ag it katong waya nak gador namo nakita-kita kag adlaw ag mga bituon sa suyor it maramong adlaw, ag waya gihapon nakukalma kag makusog nak bagyo, wayaey kami gisalig nak kami ay mabubuhi pa.

²¹ Marugayey sinrang waya nakakakaon, kada nagtinrog si Pablo sa inra tunga ag nagsiling:

“Mga kaibahan nako, kung nagpati yang tan-a kamo sa ako nak indi kita maghalin sa Creta, ay waya tan-a nato giabuta kag kahirapang kali ag waya tan-a it nalugi. ²² Sa yudo it kali ay ako gihapon gingsisiling sa inro ngasing nak inro paisugon kag inro mga buot, dahil waya it mawawagit nak kabuhi it usa man sa ato, kundi kaling batil yang.

²³ “Dahil it gab-i ay nagpakita sa ako kag usang anghel it Dios, nak Tag-iya it ako kabuhi ag imaw kag ako gingdadayaw. ²⁴ Ag sida ay nagsiling, ‘Pablo, aya gikahadlok. Kinahangyan nak ikaw ay mag-atubang sa Cesar. Ag muyati, alang-alang sa imo, alibrihon it Dios kag imo mga kasakay.’ ²⁵ Kada mga kaibahan nako, paisuga kag inro mga buot. Dahil nagtutu-o ako sa Dios nak atumanon nak gador Nida kag Ida ingbisaya sa ako. ²⁶ Ugaling yang, kaling ato ingsasakyan ay kinahangyang iragsa sa usang isla.”

Kag Pagkawasak it Batil nak Ingsasakyan nina Apostol Pablo

²⁷ Ika-katorseng gab-i it amo pagpaanor-anor sa kalalawran it Ragat it Adriatico, mga tungang gab-ey, namasran it mga tripulanti nak mayungotey kami sa inggwa it duta.

²⁸ Kada ingsukoy ninra kung mauno it rayom kag ragat ruto kung hariin ruto sinra, ag naayaman ninra nak sinra yaki ay asa beynteng rupay (37 metro) kag rayom. Pagyado-yado ray ninra ay nagsukoy ray sinra ag naayaman ninra nak asa kinseng rupa (27 metro) yangey sinra.

²⁹ Ag dahil nahadlok sinra nak magsarsar kag inra batil sa kabatuan, naghuyog sinra it ap-at nak pundo sa pupa ag nagpangamuyo nak kabay pang mag-agay.

³⁰ Kag mga tripulanti ay nagkausa nak badaan kag batil ag ibang mga nakasakay ruto,

kunyari ay naghuhuyog sinra it rugang pang mga pundo sa pruwa, kato yaki ay inray ingtutunton kag bote sa ragat. ³¹ Pero nagsiling si Pablo kang Kapitan Julio ag sa mga sundalo, “Kung abadaan it mga tripulante kaling batil indi kamo makalibre.” ³² Imaw katong ging-utoy it mga sundalo kag mga pisi nak nakahigot sa bote ag ingpaanor yangey kato.

³³ Tong nagpapanghudag-hudagey ingsugsog ni Pablo sinrang tanan nak magkaon. Siling nida, “Ngasing ay ruhang dominggoy kamo nak sigi kag pagpinayawhak ag waya nakakakaon it aber ni-o. ³⁴ Ngani, maado kung makaon kamo agor magkakaingwa kamo it kusog. Ag aya kamo gikahadlok, dahil indi mauno miski ugbo it inro buhok.”

³⁵ Pagkasiling nida it kali nagbaoy sida it tinapay, ag sa atubangan it tanan nagpasalamat sida sa Dios, bag-o ida kali gingbika-biká ag ingkaon. ³⁶ Pagkakita ninra rili, pay nagkusog kag inra buot ag sinra ay nagkaon-kaon ra. ³⁷ Kaming tanan nak ruto sa batil ay dos syentos sitentay sais (276) nak bilog. ³⁸ Pagkatapos ninra it kaon, ingpangpilak ninra sa ragat kag mga kargang uyas agor magaan ag mabatlaw kag batil.

³⁹ Tong adlawey, inggwa sinra't naantaw nak duta ugaling ay waya ninra nasadure kung niong lugar kato. Pero namasran ninra ruto kag usang rekudo nak di baybay ag inra gingplanuhan nak ruto irunggo kag batil. ⁴⁰ Kada ingpautoy ninra kag mga pisi it mga pundo ag ingbadaan sa yawor. Inra ging-ariyahan kag mga pisi nak nakagapos sa mga timon, bag-o ingbatak kag pok agor ituyor it hangin ag sinra'y nagpayadagey pa-piliw. ⁴¹ Pero sa inra pagsalida ay nabahura kag batil ag nagsarsar kag pruwa kada indi makahalin. Ngani, nawasak kag pupa sa kalalampos it ragkong mga bayor.

⁴² Amasyon tan-a it mga sundalo kag mga priso, dahil sabaling inggwa sa inra it makarangoy payado ag makatakas. ⁴³ Pero dahil gusto ni Kapitan Julio nak masalbar si Pablo, ida sinra gingpigahan nak himuon kato. Kada ingpayukso anay nida sa ragat kag tanang maayam magrangoy ag pinarangoy patakas. ⁴⁴ Bag-o kag mga nabilin ay ida ingpabaoy it mga tabla o aber niong puyde ninrang himuong bakadan patakas ag pinayukso ra. Imaw kato kung pauno nak kaming tanan ay nakaabot sa takas.

28

Nakaabot sa Takas sina Apostol Pablo sa Isla it Malta

¹ Nakaabot kami^q sa takas nak waya't natabo nak mayain sa amo, ag amo nasaduran nak katong isla nak amo nasagpaan ay gingtatawag nak Malta. ² Buko hamak-hamakon kag maadong ingpakita sa amo it mga taga-ruto. Maado kag inra pag-abi-abi sa amo ag inra kami ginhalingan it rap-ong, dahil pagkatakas namo ay nag-uyan ray ag kayamig-yamig.

³ Nagbulig si Pablo it pagpangahoy ag nakaraya sida it usang bugkos nak pangrabok. Tong ida kali ingbutang sa rap-ong, dahil sa init ay nagliwas kag usang maisot nak sawa nak inggwa't dalit, ag kali ay nagkudapot ag ingkagat kag ida damot. ⁴ Pagkakita it mga taga-ruto riling nagbibiling sa ida damot, nagsiling sinra sa usa'g-usa, “Siguradong kaling tawo ay usang mamamatay. Yati ngani nak aber sida ay nalibre sa pagkayumos sa ragat ay waya ra gihapon sida nasalbar sa Paghusgar it Langit.”

⁵ Ugaling ida yang gingwislik kag sawa sa rap-ong ag waya sida nauno. ⁶ Ginghuhuyat it mga tawo nak magpangyamhong o matumba it gulpi si Pablo ag mamatay. Pero tong sa inra kahuhuyat ag waya sinra it nakita nak mayain nak natabo sa ida, nagbag-o kag inra isip ag napasiling sinra, “Sida ay usang dios!”

⁷ Ngasing, kung hariin kami ay ruto ra mayungot kag asyenda it pinuno it isla nak kag ngayan ay si Publio. Ing-ikag anay kami nida sa ida bayay ag maado kag ida pagbaton sa amo sa suyor it tatlong adlaw. ⁸ Natabuan ra nak kag tatay ni Publio ay gingbabalik-balikan it sagnat ag perming ingkukurso. Kada ingbisita sida ni Pablo ag ingpangamuyuan habang gingpapatong kag ida damot sa uyo it kinang tatay, ag sida ay nag-ado.

⁹ Pagkatabo it kali, kag tanang inggwa't sakit ruto sa isla ay nagpinagto ra kang Pablo ag sinra ra ay ida ingpaado. ¹⁰ Dahil dili kami ay inra gingregaluhan it maramong bagay, ag it katong kami ay pahalinoney ingpabayunan kami ninra sa batil it tanang amo akinahangyanon sa pagbiyahe.

Kag Pagbiyahe nina Apostol Pablo Halin sa Isla it Malta Papagto sa Roma

¹¹ Tatlong buyan kag nakalipas bag-o kami nakasakay sa usang batil nak nagpalipas ra it tigyamig ruto sa isla. Kaling batil ay taga-syudad it Alejandria sa Ehipto ag asa pruwa

^q**28:1** Hali nato makikita nak si Lukas ay kaibahan gihapon ni Pablo.

it kali ay inggwa't kinurting mga uyo it kapir nak inra Patron.^{r 12} Paghalin namo sa Malta, nagrayan kami sa banwa it Siracusa sa Isla it Sisilya ag nagtiner kami ruto it tatlong adlaw.¹³ Halin ruto nagpadayon kami it payadag hastang nakaabot kami sa Pantalan it Regiyo sa punta it Italya. Pagkaaga naghudop ray kag hangin halin sa habagatan, kada tong masunor nak adlaw ay nakaabotey kami sa syudad it Putyuli.

¹⁴ Sa amo pagsalta ruto ay nakita namo kag pilang mga hali sa Gino-o, ag kami ay inra ing-ikag nak magdayon anay sa inra it usang dominggo. Imaw kali kag katapusan it amo pagtabok it ragat bag-o mabaktas ray kami pa-Roma.^s

¹⁵ Tong narunggan it mga hali namo sa Gino-o nak kami ay nakaabotey rili sa Putyuli, kami ay ingsapoy-sapoyey it iba sa banwa pa yang it Foro de Apyo,^t ag kag iba ra ay ruto ray nagsapoy sa amo sa marakong baryo it Tres Tabernas.^u Pagkakita sa inra ni Pablo, nagpasalamat sida sa Dios ag pay nag-isog kag ida buot.

Kag Pag-abot ni Apostol Pablo sa Roma

¹⁶ Pag-abot ni Pablo sa Roma, sida ay gingsugtan nak magtiner sa usang bayay it sida yang. Ruto, sida ay gingbabantayan it usang sundalo yang.

¹⁷ Pagkalipas it tatlong adlaw, ingpatawag ni Pablo kag mga pinuno it mga lahi it Hudyo sa Roma. Pagtipon ninra ruto, sida ay nagsiling sa inra:

“Mga hali nako, aber waya ako it nahimo nak mayain laban sa ato mga kasimanwa o laban sa mga sulunranon it ato mga ginikanan, ako ay ingrakop it ibang mga kasimanwa nato sa Herusalem ag ingta-o ako sa gobyerno it Roma bilang usang priso.

¹⁸ Pagkatapos ninra it pagbistigar sa ako, abuhianey tan-a ako, dahil waya ra sinra it nakita nak sala nak ikakahusgar sa ako it kamatayon. ¹⁹ Ugaling gingkuntra kali it ako mga kalahing Hudyo ruto, kada naobliga ako nak ipangabay nak ray-on kag ako kaso sa Cesar, aber waya ako it reklamo laban sa ako mga kalahi. ²⁰ Kada ngani ngasing, ako

^r**28:11** Kaling kapir ay inra mga dios nak sina Castor ag Pollux.

^s**28:14** Kali kag katuparan it ingsiling sa Binuhatan 1:8. Ngasing nak nakaabotey si Pablo sa Roma ay naiwaley kag Maadong Balita sa Kapitolyo it bug-os nak kalibutan, ag para sa inra kag Roma ay usa sa pinaka-mayadong mga lugar sa Herusalem.

^t**28:15a** Kaling banwa ay 69 kilometro halin sa Roma.

^u**28:15b** o “Tatlong Tinrahan.” Kaling baryo ay 53 kilometro halin sa Roma.

inghagar nak magpakigkita sa inro ag makabisaya kita sa usa'g-usa, kumo alang-alang sa ging-aasahan natong mga Israelinhon, ako ay nakagapos it kaling kadina.”

²¹ Ag nagsabat sinra sa ida, “Waya kami it nababaton nak suyat halin sa Hudeya tungor sa imo. Ag kag ato mga hali nak nagpapaali ay waya ra it ging-uuma o ingbibisaya nak aber niong mayain tungor sa imo. ²² Pero gusto gihapon namo nak marunggan halin sa imo mismo kung niong gador kag imo masisiling, dahil ayam namo nak aber riin maramo kag nagbibisaya it kuntra sa sektang kali nak imo ingsusunor.”

²³ It katong inra napagka-sugtan kag adlaw nak makabisaya it maado si Pablo sa inra, maramong mga tawo kag nagpagto sa gingtitineran nida. Ag tuna it aga hastang naghapon, sida ay nagpahadag sa inra ag nagpamatuor tungor sa paghari it Dios. Nagtinguha sida nak maingganyo sinra it tungor kang Hesus parayan sa mga ingsisiling sa Kasuguan ni Moises ag mga suyat it mga propeta.

²⁴ Inggwa it mga naingganyo sa ida gingbisaya, ag inggwa ra't mga waya gipati.

²⁵ Kada waya sinra nagkausa, ag bag-o sinra nagpauli ay nagsiling si Pablo it tuyar kali:

“Tama nak gador kag pagsiling it Ispirito Santo sa inro mga ginikanan

parayan kang Propeta Isaias tong nagsiling Sida nak,

²⁶ ‘Pagto sa mga tawo nak kali, ag imo kali isiling sa inra,

“Aber magpakapanimati man kamo ay

indi gihapon kamo makaintyendi,

ag aber magpakamuyat man ay

indi ra gihapon ninro mabaoy

kung ni-o kag gustong bisayahon it inro nakikita,”

²⁷ kumo indiey giruytan kag tagipusuon it kaling mga tawo,

nagpapabungoy-bungoy kag inra mga talinga,

ag gingpipilot ninra kag inra mga mata,

sabaling makakita pa matuor sinra,

makarungog pa kag inra mga talinga,

makaintyendi pa kag inra tagipusuon.

Waya nak gador sinra it gustong makaintyendi

sabaling maghinuysoy pa sinra,

ag paaduhon Nako.’ ”^v

²⁸ Ag nagbisaya pa si Pablo, “Kada ngasing, ingpapaayam nako sa inro nak kaling kaluwasan halin sa Dios ay gingparayay sa mga buko nato kalahi, ag inra kali apanimation.”

KAG KATAPUSAN IT SUYAT

²⁹ [Ag pagkatapos kaling ingbisaya nida, nagpinauli kinang mga lahi it Hudyo nak nagsisinuay-suayan.]^w

³⁰ Pagkatapos, nag-istar si Pablo sa ida gingpiplitihang bayay ruto sa suyor it ruhang tuig ag sida kag nagsusustener sa ida pagpangabuhi. Ag kag tanang nagpapagto sa ida ay ida ra gingbabaton. ³¹ Nagpadayon ra sida it pagwali nahanungor sa paghari it Dios, nak inggwa it kaisog ag waya it nagpipiga sa ida pagtudlo nahanungor kang Ginoong Hesu-Kristo.

^v**28:27** Isa. 6:9-10.

^w**28:29** Katong pinaka-unang mga kopya it kaling libro nak Mga Binuhatan ay waya naumir sa pagsuyat kag bersikulo 29. Makikita nato nak kali ay huley narugang.